

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі
Б.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы



**«ЖАС САРБАЗ» БАҒДАРЛАМАСЫНА
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

Астана, 2024 жыл

Б.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының ғылыми-әдістемелік кеңесінің шешімімен ұсынылды (2024 жылғы 10 маусымдағы №5 хаттама).

«Жас сарбаз» бағдарламасына әдістемелік ұсынымдар. – Астана: Б.Алтынсарин атындағы ҰБА, 2024. – 120 б.

Бұл әдістемелік ұсынымдар 2018 жылғы 14 қарашада бекітілген «Жастарға 2030 жылға дейін әскери-патриоттық тәрбие беру» тұжырымдамасы мен «Жас сарбаз» Жарғысы негізінде әзірленді.

Ұсынымдарда «Жас сарбаз» республикалық қозғалысы білім алушыларымен сыныптан тыс жұмыстарды жоспарлау, ұйымдастыру және өткізу ерекшеліктері көрсетілген.

Әдістемелік ұсынымдар мектеп басшыларына, әдіскерлерге, алғашқы әскери және технологиялық дайындық оқытушы-ұйымдастырушыларына арналған.

КІРІСПЕ

Әскери-патриоттық тәрбие жеке тұлғаны дамытуда, қоғамды нығайтуда және ел қауіпсіздігін қамтамасыз етуде негізгі рөл атқаратын маңызды фактор болып табылады. Сондықтан әскери-патриоттық тәрбиені милитаризацияға (мемлекеттің әскери қуатын арттыру, қоғамның барлық салаларына әскери және әскерилендірілген құрылымдардың ықпалын арттыру) немесе соғысты насихаттауға болмайды.

Әскери-патриоттық тәрбие-бұл жеке тұлғаны дамытуда, қоғамды нығайтуда және елдің қауіпсіздігін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқаратын маңызды фактор. Сондықтан әскери-патриоттық тәрбие милитаризацияға (мемлекеттің әскери күшін арттыру, әскери және әскерилендірілген құрылымдардың қоғамның барлық салаларына әсерін күшейту) немесе соғысты насихаттауға дейін азаймауы керек.

Бұл бағыттағы басты міндет – жасөспірімдер мен жастарды өз Отанын сүйуге, оның тарихы мен мәдениетіне құрметпен қарауға, оны қорғауға дайын болуға тәрбиелеу.

Осыған байланысты білім беру ұйымдарында әскери-патриоттық тәрбие келесі сипаттамаларға бөлінеді:

- өз еліне, оның тарихына, мәдениетіне және жетістіктеріне деген мақтаныш сезімі арқылы көрінетін патриотизм мен Отанға деген сүйіспеншілікті тәрбиелеу, елдің болашағы үшін жауапкершілікті және кез келген жағдайда Отанның мүдделерін қорғауға дайын болуды тәрбиелеу. оның көріністері;

- жастардың бойына ізгілік, ар-намыс, әділдік сияқты дәстүрлі құндылықтарды сіңіруге, үлкенге құрмет сезімін дамытуға және белсенді өмірлік ұстанымын қалыптастыруға бағытталған рухани-адамгершілік деңгейін арттыру;

- тұлғаны дамыту, яғни берілгендікке, еңбекқорлық пен табандылыққа, көшбасшылық қасиеттерге және топта жұмыс істей білуге тәрбиелеу, сондай-ақ өзін-өзі реттеу және өзін-өзі бақылау дағдыларын дамыту;

- қоғамның біртұтастығы, яғни адамдарды ортақ мақсаттар мен құндылықтар төңірегінде топтастыру, қауымдастық пен өзара көмек сезімін тудыру, ұлт бірлігін нығайта білу;

- білім алушылардың әскери қызмет негіздерін меңгеруі, дене дайындығы мен төзімділігі, сонымен қатар тәртіпті, жауапкершілікті және өзара көмекті дамыту үшін әскери қызметке дайындау.

Бұл білімге қойылатын жоғарыда аталған талаптарды жүзеге асыру үшін түсінік пен саналылық күшті және сенімді болу үшін білім, білік, дағдыларды бастауыш сыныптан бастап қалыптастыру маңызды.

Осыған орай, бастауыш сыныптарда батырлар ерліктері туралы кітаптарды оқу, соғыс және еңбек ардагерлерімен кездесу ұсынылады, өйткені бұл жаста білімалушылар әлемді белсенді түрде зерттейді, басқа адамдармен

қарым-қатынас жасауға үйренеді, қоршаған ортаға деген көзқарасы қалыптасады.

Мектеп жасындағы балалардың бойында қалыптасатын ең маңызды адамгершілік құндылықтар:

- жақындарына қамқорлық жасау, мұқтаж жандарға көмектесу, басқа адамдарға сыпайылық пен құрмет көрсетуден көрінетін мейірімділік;

- шыншылдықта, шынайылықтан, алдау мен әділетсіздіктен бас тартуда көрінетін адалдық;

- ережелерді білу мен сақтаудан, адамдардың іс-әрекетін объективті бағалауға ұмтылудан көрінетін әділеттілік;

- жауапкершілік, ол өз жауапкершілігін сезінуден, өз іс-әрекетіне жауапты болудан және уәдені орындаудан көрінеді;

- достық қарым-қатынас орнату, достарды бағалау, оларға адал болу қабілетінен көрінетін достық;

- ұжымшылдық, ол жалпы игілікке ұмтылудан, ұжымда жұмыс істей білуден, басқаларға көмектесуден көрінеді;

- Отанға деген сүйіспеншіліктен, оның тарихы мен мәдениетіне құрметпен қараудан және оны қорғауға дайын болудан көрінетін патриотизм;

- өз міндеттерін адал орындауға ұмтылу, ұқыптылық және заттарды ұқыпты ұстау арқылы көрінетін еңбекқорлық;

- сыпайылықтан, тіл алғыштықтан, үлкендерге қамқорлық жасаудан көрінетін үлкенді құрметтеу;

- қоршаған ортаға деген қамқорлық, бұзақылықтан бас тарту, табиғатты қорғауға ұмтылу арқылы көрінетін табиғатқа деген қамқорлық.

Факторлардың жағымды әсер етуі үшін оқушылардың бір бағытта білім алуы маңызды, өйткені сабақтастық әлеуметтік ортаны, білімді, мәдениетті, кәсіп пен өмір салтын таңдауға одан әрі әсер ететін негізгі буынға айналуы тиіс.

Бұл ұсыныстар қолданыстағы құжаттардың призмасы арқылы іске асыру мәселелерін талқылайды:

- жастарды әскери-патриоттық тәрбиелеудің 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасын (бұдан әрі – Тұжырымдама) бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 24 қарашадағы No 1039 Қаулысы. Тұжырымдама 6 бөлімнен, 5 бағыттан және қосымшалардан тұрады, олар жалпы білім беру ұйымдарына сыныптан тыс жұмыстарды жоспарлауға, ұйымдастыруға және өткізуге, сонымен қатар Республикалық «Жас сарбаз» қозғалысының оқушылары.

«Жас сарбаз» қозғалысының жарғысы бекітіліп, 2018 жылғы 14 қарашада Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде тіркелді. Бұл қозғалысты ұйымдастырған Қазақстан Республикасы Президентінің білімалушылар мен жастар арасында әскери-патриоттық тәрбиені күшейту, оның ішінде «Жас сарбаз» Республикалық балалар мен жасөспірімдер әскери-патриоттық қоғамдық қозғалысының облыстық филиалдарын құру арқылы күшейту жөніндегі тапсырмалары. 2018 жылғы 30 қарашада Қазақстан Республикасы

Қарулы Күштерінің Ұлттық әскери-патриоттық орталығына барған кезде Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Ә. Назарбаев әскери-патриоттық қозғалысты одан әрі дамыту және «Жас сарбаз» қозғалысы еліміздің аймақтарында дамыту керектігін айтты.

Қазіргі таңда барлық облыстарда «Жас сарбаз» қозғалысының бөлімшелері ашылып, қозғалыстың логотипі әзірленді, жас патриоттың киімін тигу, имидждік бұйымдарды шығару, Әнұран мен салтанатты ант мәтінін шығару жолға қойылды. осы қозғалыстың қатарына қосылатын білімалушылардың саны бекітілді.

«Жас сарбаз» қозғалысының негізгі мақсаты – жастарды әскери қызметке дайындау және азаматтық сезімді оятуға байланысты білім алушылардың бастамаларына қолдау көрсету. «Жас сарбаз» сыныптарында білім алушылар оқу жоспары бойынша дайындалып, бір мезгілде әскери-патриоттық тәрбие мен әскери-қолданбалы спорт түрлерімен айналысады.

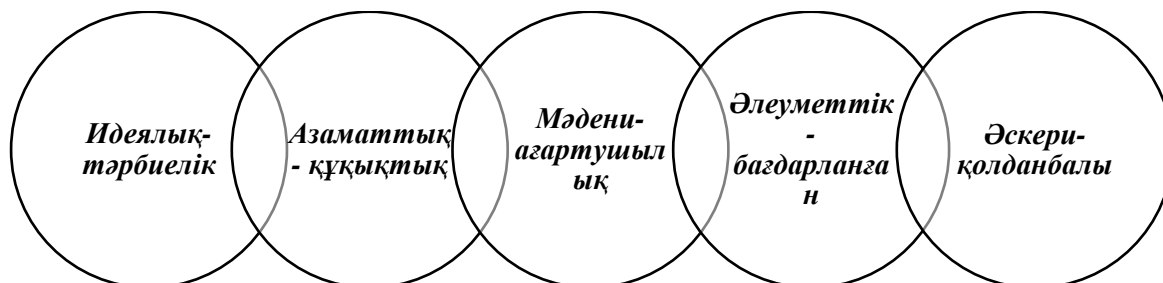
Қозғалыс Жарғысына сәйкес жалпы білім беретін ұйымдардың білім алушыларының ғылыми-техникалық шығармашылық саласындағы оқу-тәрбие іс-әрекетіне мүмкіндіктер жасау мақсатында тиімді іс-шараларды құру бойынша жұмыстар жүргізілуде, мысалы, зияткерлік викториналар, спорттық жарыстар, әскери дала ойындары, «Айбын» әскери-патриоттық жиыны, робототехника және патриоттық әндер байқауы, «SMART-SARBAZ» үйірмесін ұйымдастыру және т.б. «SMART-SARBAZ» үйірмелерін құру ғылыми-техникалық прогресті дамыту арқылы жастарды әскери-патриоттық тәрбиелеуге, өзіндік технологиялық шешімдерді жасай алатын және білім беретін мамандарды тәрбиелеуге ортақ көзқарастар мен тәсілдерді дамытуға мүмкіндік береді және өскелең ұрпақ «инновациялық идеяларды виртуалды шындыққа айналдыру».

Әдістемелік ұсыныстар енгізуде кең ауқымды мамандарға әдістемелік көмек көрсетуге арналған «Жас сарбаз» бағдарламасы:

- білім беру ұйымдарының басшылары;
- әдіскерлер;
- алғашқы әскери және технологиялық дайындық пәнінің оқытушы-ұйымдастырушылары.

1. ЖАЛПЫ ОРТА БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДАҒЫ ӘСКЕРИ-ПАТРИОТТЫҚ ЖҰМЫСТЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

Жалпы орта білім беру ұйымдарындағы әскери-патриоттық жұмыстың негізгі бағыттары үшін келесі аспектілер ұсынылады (1-сурет):



1-сурет. Жалпы орта білім беру ұйымдарындағы әскери-патриоттық жұмыстың бағыттары

Осы «Әскери-патриоттық тәрбиені дамытудағы көзқарастар» бөлімінде «Жастарда азаматтық кемелдену, Отанға деген сүйіспеншілік, жауапкершілік, борыш пен адалдық сияқты маңызды әлеуметтік маңызды қасиеттерді қалыптастыру және дамыту үшін маңызды аспектілер дәстүрлері қарастырылған».

Осы аспектілерді жүзеге асыру үшін мектептің даму жоспарына немесе мектептегі тәрбие жұмысының жоспарына мектеп білім алушыларын осы бағытта дамытуға және тәрбиелеуге бағытталған шараларды енгізу қажет.

Мысалы, (2-кесте).

Идеялық-тәрбиелік	Азаматтық құқық	Мәдени-ағарту	Әлеуметтік бағдарланған	Әскери қолданбалы
Ауылдың, ауданның, облыстың, облыстың, елдің тарихы мен мәдениетін зерттеу	Қазақстан Республикасының Конституциясы, мемлекеттік рәміздері негіздерімен таныстыру	Соғыс және еңбек ардагерлерімен, батырлармен кездесулер ұйымдастыру	Ардагерлерге, мүгедектерге және әскери отбасыларға көмек көрсетуге бағытталған волонтерлік жобаларға қатысу	Білім алушыларды әскери қызметтің негіздерімен таныстыру
Соғыс, тыл батырларының өмірбаяндарын, еңбектерін, елге сіңірген қызметтерін	Қазақстан Республикасы азаматтарының заңдары мен құқықтық нормаларын	Ел тарихы мен Қарулы Күштеріне арналған мұражайларға, көрмелерге бару	Ескерткіштер мен ескерткіштерді абаттандыру	«АӘТД» пәнін оқу

зерделеу	зерттеу			
Батырлар есіміне байланысты түрлі шараларға қатысу	Азаматтыққа байланысты акцияларға, фестивальдерге және іс-шараларға қатысу	Патриоттық сайыстар мен фестивальдерге қатысу	Экологиялық шараларға қатысу	Әскери қолданбалы дағдыларды дамыту
Салауатты өмір салтын, дене шынықтыру және спортты насихаттауға бағытталған іс-шаралар	Өзін-өзі басқару дағдыларын дамытуға арналған іс-шаралар	Әскери тарихты, әдебиетті, музыканы оқу		Әскери спорттық шараларға қатысу

Әскери-патриоттық бағыттың аталған аспектілерін жүзеге асыру мыналар арқылы жүзеге асырылады:

- Қазақстан тарихы бойынша сабақтар (Түркі қағанатының әскери өнері, Шыңғыс хан дәуірі және Қазақ хандығының құрылуы, Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында), құқық негіздері (әскери қызметке және Отан қорғауға қатысты мақалалар). Мемлекет, 36-баптың 1-тармағы «Мемлекетті қорғау» Қазақстан Республикасының Конституциясы), дене шынықтыру (жалпы дене шынықтыру даярлығының стандарттары), әдебиеттер (отандық, әлемдік), «Жаһандық құзыреттер» курсы (қоғамдағы өзара іс-қимыл, қауіпсіздік және ұжымшылдық негіздері, білім алушының этикасы мен психологиясы, азаматтық);

- сыныптан тыс жұмыстар (әскери-патриоттық және әскери-спорттық үйірмелер, секциялар);

- мектептегі іс-шаралар: Ерлік сабақтары, Әскери даңқ күндері, Еске алу сағаты, тақырыптық экскурсиялар;

- басқа ұйымдармен: Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерімен, ардагерлер ұйымдарымен, патриоттық клубтармен бірлескен жұмыс.

2. «ЖАС САРБАЗ» БАҒДАРЛАМАСЫНА ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

«Жас сарбаз» бағдарламасын іске асыру Қазақстан Республикасының білім беру жүйесінде Еске алу білім алушыларды әскери-патриоттық тәрбиелеу жүйесін дамытудың маңызды кезеңі болып табылады.

«Жас сарбаз» бағдарламасы жалпы және қосымша білім берудің білім беру бағдарламаларының деңгейлеріне сәйкес оқу үдерісін жүзеге асырады, сондай-ақ «Жас сарбаз» білім алушыларының дайындық деңгейін арттырады.

«Жас сарбаз» бағдарламасы бойынша сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастыру мектептің оқу-тәрбие жоспарымен, әзірленген оқу жоспарымен, жылдық күнтізбелік оқу кестесімен және мектептің сынып кестесімен реттеледі.

Жарғылық мақсат пен міндеттерге сәйкес «Жас сарбаз» сыныптарында қосымша білім беру бағдарламасы жүзеге асырылып, қосымша білім беру қызметтері көрсетіледі.

«Жас сарбаз» сыныптарындағы оқу жылы оқу жылына сәйкес келеді. Оқу жылының соңында 7-8-9 сынып білім алушылары үшін «Жас сарбаз» базасында оқу жоспарына байланысты ұзақтығы 5 күн болатын жазғы далалық оқу-жаттығу жиындары құрылады. Оқу жоспарына байланысты оқу және далалық оқыту ұзақтығы өзгертілуі мүмкін.

«Жас сарбаз» сыныптарының режимі мектептің ішкі тәртібімен реттеледі. Ұзартылған күн режимінде білім алушылардың өзіндік тренингін ұйымдастыру үшін сынып жетекшілерімен бір мезгілде пән мұғалімдері тартылған.

«Жас сарбаз» сыныптарының білім алушылары балаларға арналған қосымша білім беретін музыка, өнер және спорт мекемелерінде, мектеп базасында құрылған түрлі үйірмелер мен секцияларда оқи алады, сондай-ақ байқауларға, олимпиадаларға, көрмелерге, шоуларға және т.б. қоғамдық іс-шараларға.

Білім алушыларды келесі оқу жылының тобына ауыстыру бейіндік курстардың бақылау және көшіру стандарттарының орындалуын және жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын ойдағыдай меңгеруін ескере отырып, педагогикалық кеңестің шешімі негізінде жүзеге асырылады.

«Жас сарбаз» сыныптарындағы оқу үдерісіне тәрбиенушілер, педагогикалық ұжым, әскери қолданбалы пәндер мамандары, сынып жетекшілері, білім алушылардың ата-аналары қатысады.

«Жас сарбаз» сыныптарына қабылдау тәртібі мектеп жарғысында белгіленген.

«Жас сарбаз» сыныбына денсаулығына байланысты жарамды және «Жас сарбаз» сыныбында оқуға ниет білдірген білім алушылар қабылданады.

«Жас сарбаз» мамандандырылған сыныбына түсу кезінде келесі құжаттар ұсынылады:

1. Өтінім (үлгі негізінде).

2. Туу туралы куәліктің көшірмесі.

3. Фотосурет өлшемі 3x4 - 4 дана

4. Мектеп директорының қолы қойылған және мөрмен куәландырылған тұрғылықты жері бойынша білім беру ұйымынан білім алушының жеке картасының көшірмесі.

5. Мектеп директорының қолы қойылған және мөрмен расталған оқу орнынан мінездеме.

6. Есеп картасы (мектеп директорының қолы қойылып, мөрмен расталады).

7. Ата-анасының (қамқоршысының) екеуінің төлқұжаттарының (жеке куәліктерінің) көшірмелері, әрқайсысы 1 дана.

8. Отбасы құрамы туралы анықтама (немесе егер бала жетім болса, балалардың немесе ата-анасының әлеуметтік жағдайын растайтын құжаттар).

9. Ата-анасының (қамқоршысының) екеуінен де еңбек қызметі туралы анықтама – 1 дана.

10. Медициналық комиссиядан өту нәтижелері бар медициналық құжаттар.

Үміткерлерді қабылдау кезінде мектеп болашақ білім алушыны және оның ата-анасын Жарғымен және оқу процесін ұйымдастыруды реттейтін басқа да құжаттармен таныстыруға міндетті.

«Жас сарбаз» сыныбының тізімдерінен шығару тек директордың бұйрығымен, Қамқоршылық кеңестің келісімімен және құрылтайшыны тиісті деңгейде оқуын жалғастыру мүмкіндігін міндетті түрде ұсына отырып хабарлау арқылы ғана жүзеге асырылады. басқа сынып немесе ата-аналардың (заңды өкілдердің) өтініші бойынша.

Бейіндік сыныптардың оқу-тәрбие процесіне қатысатындардың негізгі құқықтары мен міндеттері мектеп Жарғысымен және Ұжымдық шартпен айқындалады.

Мамандандырылған сыныптар жалпы білім беру мекемесі белгілеген тәртіппен оқу жабдықтарымен және басқа да материалдық ресурстармен қамтамасыз етіледі.

Бірыңғай киімдерді сатып алу шығындарын құрылтайшы, оқу орны, демеушілер, ата-аналар, қамқоршылық кеңесі қаржыландыруы мүмкін.

*Білім беру процесіне қатысушылардың
құқықтары мен міндеттері.*

«Жас сарбаз» мамандандырылған сынып білім алушыларының құқығы бар:

- қосымша арнайы білім;
 - психологиялық көмек;
 - адамның қадір-қасиетін құрметтеу, сөз бостандығы.
- Білім алушылар міндетті:

- мамандандырылған сыныптың Жарғысын сақтауға, өз міндеттерін бұлжытпай білуге және адал орындауға;
- жан-жақты дамыған, білімді және мәдени адам болу үшін жан-жақты дамыған, білімді табанды түрде меңгеру;
- мұғалімдерді мұқият тыңдау, оқу тапсырмаларын белсенді және бұлжытпай орындау;
- басқа білім алушылар мен мектеп қызметкерлерінің ар-намысы мен абыройын құрметтеуге;
- сыныпта белгіленген ішкі тәртіп пен мінез-құлық ережелерін сақтауға, белгіленген үлгідегі форманы киюге;
- жеке гигиена ережелерін қатаң сақтау, шашының ұқыпты қысқа шашының ұқыпты қысқа болуы; болуы;
- спортпен үнемі шұғылдану, өзін шынықтыру, мінез-құлқы мен ер-жігерлігін тәрбиелеу;
- мектеп дәстүрін, абыройын, даңқын қастерлеу.

Білім алушыларға тыйым салынады:

- алкогольдік ішімдіктерді тұтыну;
- темекі шегу;
- құмарлы ойындар;
- ұрыс сөздер.

Өз міндеттерін адал атқарған, үлгілі тәртібімен, жоғары оқу үлгерімімен, еңбекқорлығымен ерекшеленетін білім алушылард көтермеленіп, белгіленген тәртіп ережелерін бұзушылар тәртіптік жазаға тартылады.

Білім алушылар үшін келесі ынталандырулар қолданылады:

- алғыс айту;
- бұрын берілген тәртіптік жазаны алып тастау;
- ата-аналарға (немесе оларды алмастыратын тұлғаларға) алғыс хат;
- суретті құрмет тақтасына қою;
- бағалы сыйлықтармен марапаттау және т.б.

Білім алушыларға келесі жазалар қолданылуы мүмкін:

- түсініктеме;
- сөгіс;
- сыныптан шығару.

«Жас сарбаз» сыныптарын басқару.

«Жас сарбаз» сыныптарына тікелей басшылықты жарияланған, басқару органдары тағайындайтын мәртебеге сәйкес мектеп қызметінің нәтижелеріне толық жауапты болатын мектеп директоры.

Сынып жетекшілігін мектептің үлгілік ережесі мен жарғысына сәйкес директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары жүзеге асырады. Ол шарттың (келісімшарттың) біліктілік талаптарында көзделген функционалдық міндеттерін орындауға жауапты болады.

Педагог-психолог мектептегі тәрбие мен оқыту процесінде білім алушылардың психикалық, соматикалық және әлеуметтік салауаттылығын сақтауға бағытталған кәсіби қызметті жүзеге асырады.

«Жас сарбаз» сыныбын басқарудың қоғамдық нысандары мектептің педагогикалық кеңесі, мектептің қамқоршылық кеңесі және ата-аналар жиналысы болып табылады.

«Жас сарбаз» сыныбының қызметін басқаратын ата-аналар жиналысы келесі функцияларды орындайды:

- бейіндік сыныпты дамытудың негізгі бағыттарын бекітеді; білім беру қызметінің түрлері мен деңгейлеріне тапсырысты қалыптастырады;
- бейіндік сыныпта білім алушының дайындық деңгейі мен сапасына тәуелсіз сараптама жүргізуге бастама жасайды;
- мамандандырылған сыныпты дамыту үшін қосымша бюджеттен тыс қаражат тарту мүмкіндіктерін іздейді;
- сыныптағы оқу-тәрбие жұмыстарына және оның қойылған мақсаттары мен міндеттерінің сақталуына бақылауды жүзеге асырады; мамандандырылған сыныппен жұмыс істейтін адамдарға сыйлықақы беру және көтермелеудің өзге де нысандары туралы шешім қабылдайды.

«Жас сарбаз» мамандандырылған сыныбына қатысты педагогикалық кеңес мектеп жарғысында белгіленген шеңберде жұмыс істейді, атап айтқанда:

- мектептің педагогикалық ұжымының мамандандырылған сыныпқа қатысты қызметіне оның алдына қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге басшылық жасайды;
- білім алушыларды қабылдау, ауыстыру және оқуды аяқтау мәселелерін шешеді;
- сынып жұмысының ағымдағы және алдағы жоспарларын талқылайды, сыныптың педагогикалық ұжымының ақпараттары мен есептерін тыңдайды;
- қорытынды және аралық бақылау нысандарын ұйымдастырады.

Ата-аналар жиналысы мектеп Жарғысының және ата-аналар жиналысы туралы Ереженің негізінде жұмыс істейтін сыныптың әлеуметтік-педагогикалық кеңістігіндегі ата-аналар өкілдігінің ең жоғары нысаны болып табылады.

Мектеп директоры «Жас сарбаз» сыныбының білім алушыларын бейіндік сыныптың әлеуметтік-педагогикалық кеңістігінде оқыту мен тәрбиелеу, оны мектептің жалпы оқу-тәрбие процесіне кіріктіру бойынша барлық жұмысты тікелей ұйымдастырады және басқарады және мемлекет алдында жауапты болады. тәрбие жұмысы.

Мектеп директоры мыналарға жауапты:

- «Жас сарбаз» сыныбының әлеуметтік-педагогикалық кеңістігіндегі тәрбие жұмысының мазмұны мен нәтижелері;

- отансүйгіштік және азаматтық тәрбиені, білім алушылардың адамгершілік жағдайын, жалпы оқу, еңбек және орындаушылық тәртібін, оқу процесіне барлық қатысушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

- бейіндік сынып оқушыларымен жұмыс істейтін педагогикалық кадрларды дұрыс таңдау және орналастыру, олардың кәсіби психологиялық-педагогикалық және әдістемелік дайындығы;

- есепке алу, оқу-материалдық базаның жай-күйі мен жақсарту; шаруашылық қызмет, еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету, штаттық және қаржылық тәртіпті сақтау;

- қабылдау комиссиясының жұмысын басқару, «Жас сарбаз» сыныбына оқуға үміткерлерді іріктеуді ұйымдастыру және олардың адамгершілік және іскерлік қасиеттерін мұқият зерделеу.

Мектеп директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары мыналарға жауап береді:

- жоспарлау, ұйымдастыру және оқыту, білім алушыларды тәрбиелеу және дамыту, оқу-әдістемелік жұмыс;

- барлық оқу пәндерін оқытуды ұйымдастыру;

- білім алушылардың берік және терең білім алуы, олардың білімі мен тәртібі;

- «Жас сарбаз» мамандандырылған сыныбының оқу-тәрбиелік және тәрбиелік міндеттерін оңтайлы орындауға мүмкіндік беретін оқу кестесін жасау.

Мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары мыналарға жауап береді:

- білім алушылардың жалпы тәртібінің жай-күйіне;

- «Жас сарбаз» сыныбы кеңістігіндегі әлеуметтік-педагогикалық жұмыс; тәрбие жұмысын ұйымдастыру;

- білім алушылардың моральдық-психологиялық жағдайы;

- тәрбиеленушілер мен олардың отбасы мүшелерін әлеуметтік-құқықтық қорғау жұмыстарының тиімділігі;

- ақпараттық, психологиялық және мәдени – бос уақытты қамтамасыз ету; білім алушылардың эстетикалық дамуы және мәдени бос уақытын ұйымдастыру.

Директордың экономикалық мәселелер жөніндегі орынбасары мыналарға жауап береді:

- сыныптағы оқу процесін материалдық-техникалық қамтамасыз ету;

- дұрыс пайдалану, қауіпсіздік техникасы, өрттен қорғау, үй-жайларды дұрыс пайдалану, техникалық жай-күй, күту, оқу-әскери-техникалық мүліктерді, оқу-зертханалық жабдықтарды дұрыс пайдалану.

Сынып жетекшісі сыныптың әлеуметтік-педагогикалық кеңістігіндегі оқу-тәрбие үдерісін сапалы ұйымдастыру және бақылау мақсатында мектептің ең тәжірибелі мұғалімдерінің арасынан тағайындалады және дәстүрлі бағыныстылық шеңберінде болады. мектеп әкімшілігі.

Сынып жетекшісі және оқу-тәрбие процесінің басқа да қатысушылары мыналарға міндетті:

- білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеу міндеттерін, олар даярланатын бағдарламалар мен оқулықтарды білу;

- педагогика, балалар және даму психологиясы, әлеуметтік психология және қарым-қатынас психологиясы, балалар топтары психологиясы, педагогикалық этика бойынша білімдері мен дағдылары болуы;

- оқу процесін ұйымдастыру бойынша нұсқаулық-әдістемелік құжаттарды, әдістемелік ұсыныстарды білу;

- білім беру мен педагогикалық практиканы дамытудың негізгі бағыттары мен келешегі, заңнамалық актілер, үкімет пен басқа да мемлекеттік органдардың білім алушыларды оқыту мен тәрбиелеу мәселелері жөніндегі қаулылары мен шешімдері, Бала құқықтары туралы конвенция, еңбек негіздері және отбасы заңнамасы;

- сыныптағы оқу-тәрбие процестерін ұйымдастыруға және үйлестіруге, баланың жеке басының жеке дамуы мен адамгершілік қалыптасуына қолайлы жағдайлар жасауға, тәрбиеленушінің дамуы мен мінез-құлқындағы ауытқуларды есепке алуға, оны тәрбиелеу жүйесіне қажетті түзетулер енгізуге;

- мектепте, қосымша білім беру ұйымдарында және тұрғылықты жерінде ұйымдастырылған үйірмелер, үйірмелер, секциялар, қызығушылық бірлестіктері жүйесі арқылы әрбір білім алушының қосымша білім алуына ықпал ету;

- балаларда салауатты өмір салты мен еңбек ынтасын, белсенді өмірлік және кәсіптік ұстаным дағдыларын дамыту, кәсіптік мансап құрудың негізгі принциптеріне және еңбек нарығында мінез-құлық дағдыларына үйрету;

- сыныптан тыс тәрбие жұмысын жүргізуде білім алушылардың өзін-өзі басқару органдарымен, балалар мен жасөспірімдердің қоғамдық ұйымдарымен өзара іс-қимыл жасауға, оларға ұйымдық-әдістемелік қолдау көрсетуге;

- білім алушылармен тәрбие жұмысына қатысу, олардың бойында жоғары моральдық және әскери қасиеттерді, тәртіпті, Отанға деген сүйіспеншілікті тәрбиелеуге ерекше көңіл бөлу, оқу-тәрбие процесіне басқа қатысушылармен бірге балалардың жас, ұлттық мүдделеріне сәйкес сыныптық іс-шараларды ұйымдастыру; дәстүрлер мен өмірлік талаптар сынып ұжымының өмірлік іс-әрекетінің мазмұнын құрайды;

- өзіне сеніп тапсырылған балалардың денсаулығы мен қауіпсіздігіне қамқорлық жасауға;

- медициналық қызметкерлер жүргізетін білім алушыларды медициналық тексеруге қатысу;

- мыналарға жауап береді дін өзін-өзі басқару органдарымен бірлесе отырып, салауатты өмір салтын белсенді түрде насихаттау және білім алушылардың аддитивті мінез-құлқының алдын алу бойынша жұмыс жүргізу, сыныпта дене шынықтыру және сауықтыру іс-шараларын ұйымдастыру;

- балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғау бойынша жұмыс;

- білім алушыларға өткір өмірлік мәселелерді шешуге көмектесу;
- білім алушылардың ата-аналарымен тығыз жұмыс;
- отбасының тәрбиелік мүмкіндіктерін зерттеу;
- отбасы тәрбиесін түзету бойынша ата-аналармен сараланған жеке жұмыс жүргізу;
- сынып білім алушыларымен және олардың ата-аналарымен жұмыс істеуде ата-аналар қауымдастығына көмек көрсету;
- білім алушылар мен ата-аналардың бірлескен іс-әрекетін ұйымдастыру, отбасыларға педагогикалық тәрбие беру, олардың педагогикалық мәдениетін арттыру бойынша жұмыстарды жүргізу;
- мүдделі бөлімдермен және ұйымдармен бірлесе отырып, сыныптық тамақтандыруды ұйымдастыруға қатысады, сабақтан тыс уақытта білім алушылардың демалысын, сауықтыруын және жұмысқа орналасуын ұйымдастыруға жәрдемдеседі;
- жүктелген міндеттерді шешу үшін педагог-психологтың, әлеуметтік педагогтың, ата-аналар қоғамдастығының, сынып білім алушыларының өзін-өзі басқару органдарының, басқа да мүдделі ұйымдар мен бөлімдердің жұмысын үйлестіру;
- білім алушылардың интеллектуалдық және адамгершілік дамуы мақсатында басқа пән мұғалімдерінің қызметін үйлестіру, оқу іс-әрекетінде жекелеген балаларға көмек көрсету;
- барлық әлеуметтік білім беру мекемелерінің өкілдерінің көмегімен білім алушыларды әртүрлі коммуникативті жағдаяттарға тарта отырып, ұжымдық және жеке әлеуметтік маңызды, шығармашылық іс-әрекеттің барлық түрлерін ұйымдастыру.

Сыныптың сапалы басқару жүйесін ұйымдастыру және практикалық дағдыларды меңгеру үшін білім алушылар арасынан взвод командирінің орынбасары және бөлімше командирлері тағайындалады.

Білім алушылар арасынан взвод командирінің орынбасары мұғалім мен сынып жетекшісіне бағынады және взвод білім алушылары үшін тікелей бастық болып табылады.

Ең дайын және тәртіпті білім алушылар, мұғалімдер мен сынып жетекшісінің ұсынысы бойынша, білім алушылар арасынан, взвод командирінің орынбасары қызметіне тағайындалады.

Взвод командирінің орынбасары мыналарға міндетті:

- мұғалімге және сынып жетекшісіне білім алушылардың өзіндік тренингін ұйымдастыру мен өткізуге және олардың өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын дамытуға көмек көрсету;
- сыныптағы үлгерімі төмен білім алушыларға нақты көмек көрсету;
- білім алушылардың бос уақытын ұйымдастыруға қатысу;
- взводтың оқу-материалдық базасын құруға және жақсартуға қатысу;
- мұғалім немесе сынып жетекшісі болмаған кезде олардың міндеттерін орындайды.

Білім алушылар арасынан жасақ бастығы мұғалімге, сынып жетекшісіне және взвод командирінің орынбасарына бағынады. Ең тәртіпті білім алушылар отряд командирі қызметіне тағайындалады.

Жасақ басшысының міндеті:

- сыныптағы әрбір білімалушыны білу;
- атын, тегін, туған жылын, жеке қасиеттерін, оқудағы және пәндегі жетістіктері мен кемшіліктерін;
- білім алушылардың тәртіп талаптарын, ішкі тәртіп пен жеке бас гигиенасы ережелерін сақтауын қадағалау;
- нысанды киім мен аяқ киімнің дұрыс және ұқыпты сақталуын және кафедра білім алушыларының әскери киімдерді кию ережелерін сақтауын қадағалау.

Білім алушылардың денсаулығын сақтау және нығайту.

Сынып білім алушыларының (оқушылардың) денсаулығын сақтау және нығайту, дене шынықтыру - оларды Отанға кәсіби қызмет етуге дайындаудың ең маңызды және ажырамас бөлігі.

Директордың, әкімшіліктің және мұғалімнің оқушылардың денсаулығына алаңдауы олардың күнделікті іс-әрекетіндегі басты міндеттерінің бірі болып табылады.

Білім алушылардың денсаулығын сақтауға және нығайтуға:

- директор, әкімшілік және «Жас сарбаз» сыныбының қызметін ұйымдастыруға жауапты тұлғалар олардың оқу және өмір сүру жағдайларын жақсарту бойынша іс-шараларды жүзеге асырады;
- олардың жүйелі түрде шыңдалуы, дене шынықтырумен және спортпен жүйелі түрде айналысу;
- сабақта санитарлық-гигиеналық, эпидемияға қарсы және емдік-профилактикалық іс-шараларды жүргізу.

Әкімшіліктің және сыныппен жұмыс істейтіндердің денсаулығын сақтау мәселелері бойынша негізгі қызметі:

- білім алушыларға, бейіндік сыныптарға (оқушыларға) қажетті қауіпсіздік талаптарын белгілеу және уақтылы жеткізу, олардың орындалуын қамтамасыз ету;
- білім алушыларды, сыныпты (оқушыларды) орналастыру, олардың тамақтануын ұйымдастыру және материалдық-тұрмыстық қамтамасыз етудің басқа да түрлерінің санитарлық нормалары мен талаптарын қатаң сақтау;
- осы ережелермен және оқу жүктемесінің рұқсат етілген шекті нормаларымен анықталған күнделікті режимді қатаң сақтау.

Білім алушылардың денсаулық жағдайын медициналық бақылауды: оқу кезінде және үйде үнемі медициналық бақылау; медициналық тексерулер; тереңдетілген және бақылау медициналық тексерулер.

Білім алушылар (оқушылар) сыныпқа кірер алдында, каникулдан кейін, жана оқу жылына дейін, спорттық жарыстарға қатысушылар жарыстар алдында, далалық оқу-жаттығу жиындары алдында медициналық тексеруден өтеді.

Қаржылық қызмет.

«Жас сарбаз» сыныптарының қаржылары, мүлігі.

Сыныптарға қаржылық қолдау мектепті қаржыландыру аясында жүзеге асырылады. Қаражатты жұмсау тәртібін мектеп директоры қамқоршылық кеңеспен бірге белгілейді.

Қажет болған жағдайда аталған оқу орнында жұмыс істемейтін мамандар келісім-шарт негізінде «Жас сарбаз» сыныбында білім алушылармен жұмыс істеуге алынады.

Мамандармен келісім негізінде жеке дәрістерді, циклдарды, курстарды төлеуге арналған қаражат қолданыстағы стандарттарға сәйкес бюджеттелуі мүмкін.

«Жас сарбаз» сабақ бағдарламасы келесі бөлімдерден тұрады.

1. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны.
2. Күнтізбелік және тақырыптық жоспарлау.
3. Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар.
4. «Жас сарбаз» сыныптарында білім алушыларды патриоттыққа тәрбиелеу.
5. Сабақтар мен іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу бойынша әдістемелік ұсыныстары бар қосымша.

Бұл курс 7-8-9-сыныптарда оқу жылында 34 сағат (әр сыныпта) бөлінеді. Сабақтар бүкіл оқу кезеңінде аптасына 1 сағаттан өткізіледі.

«Жас сарбаз» сыныбында қашықтықтан оқытудағы сабақтарды ұйымдастыру және өткізу (ОНЛАЙН).

Қосымша оқу іс-шараларының процесі әзірленген оқу бағдарламасына және далалық оқу-жаттығу жиындарын аяқтау жоспарына сәйкес ұйымдастырылады.

Қашықтықтан сабаққа дайындалу кезінде оқытушы оқу сұрақтарын пысықтау тәртібін және өтілген материалды меңгеруін міндетті бақылауды белгілейді. Курстың ерекше шарттары мен практикалық дағдыларды дамыту мүмкіндігінің жоқтығына байланысты қосымша материалды пайдалана отырып, білім алушылардың өзін-өзі дайындауына ерекше көңіл бөлінеді.

«Тактикалық дайындық» және «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының жарғылары» бөлімдеріндегі практикалық сабақтар қашықтықтан технологияларды қолдану арқылы өткізілетін теориялық сабаққа ауыстырылды. Бөлімнің жеке

сұрақтарын оқу үшін алдын ала дайындалған тапсырмалар мен тапсырмалар қолданылады.

Білім алушылардың оқу материалын меңгергенін тексеру мақсатында бақылау сабақтары жүргізіледі. Олар өңделген тақырыптың немесе сабақтың бүкіл мазмұны бойынша да, қашықтан форматтағы тест тапсырмалары түріндегі жеке мәселелер бойынша да жүзеге асырылуы мүмкін.

Оқу-жаттығудың ұзақтығы 5 күн, бағдарламаның бөлімдеріндегі сабақтарға 10 оқу сағаты қарастырылған. Бір оқу күнінің ұзақтығы 2 сағат, оқу сағаты 30 минут.

Қашықтықтан оқыту жағдайындағы «Жас сарбаз» бағдарламасының мазмұны.

Тактикалық дайындыққа келетін болсақ - ерекше жағдайлар мен практикалық дағдыларды қалыптастыру мүмкіндігінің жоқтығына байланысты қосымша материалды пайдалана отырып, білім алушылардың өздігінен дайындығына ерекше көңіл бөлінеді. Бөлім сабақтары тиісті тақырып бойынша бейне ресурстарды пайдалана отырып өткізілетін теориялық сабақтармен ауыстырылады.

«Мектеп баспасы» оқу бағдарламаларын пайдалана отырып, қару-жарак және әскери техника» тақырыбын оқу ұсынылады.

Атыс даярлығы үшін - әскери қарудан атуға, граната лақтыруға байланысты оқу бағдарламасына сәйкес сабақтарды Калашников автоматының, пневматикалық винтовканың, «Өртке дайындық» бөлімінің қол сынықтары гранаталарының материалдық бөлігінде бейнематериалдарға сілтемелер арқылы өткізу ұсынылады (қосымшада көрсетілген).

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жалпыәскери жарғыларына сәйкес (4 сағат) – «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының жарғылары» тарауындағы сабақтар сілтемелерді пайдалана отырып, теориялық сабақтармен ауыстырылады. бейне ресурстар (1-қосымшада көрсетілген).

Оқу-жаттығу бойынша – оқу бағдарламасына сәйкес оқу-жаттығу техникасын орындауға байланысты сабақтарды бейнематериалға сілтемелерді пайдалана отырып, құрама элементтері, әскери қызметшілердің жасақ алдындағы және құрамдағы міндеттері туралы алған білімдерін бекіту үшін өткізу ұсынылады. осы бөлімнің ресурстары (1-қосымшада келтірілген).

Әскери топография бойынша – әскери топография бойынша оқу-жаттығу жиындарының әрбір сабағы негізгі теориялық курстан бұрын оқылған материалды қайталауды қамтиды. Осыған байланысты бұл материалды алған білімдерін бекіту және тексеру үшін пайдаланған жөн. Бөлімнің жеке сұрақтарын оқу үшін бұрын дайындалған тапсырмалар мен тапсырмаларды, сондай-ақ осы тақырып бойынша бейнероликтерді пайдаланыңыз (1-қосымшада ұсынылған).

Қашықтықтан оқыту жағдайында сабақ формасына қарай мұғалімдерге мыналар ұсынылады:

1. Білім алушылардың үйде орындауы үшін дене және жаттығулар кешенін әзірлеу (2 оқу тапсырмасынан артық емес).

2. Ұсынылған бейне ресурс немесе мұғалімнің ұсыныстары негізінде оқушылардың жас ерекшеліктері мен мүмкіндіктеріне сәйкес келетін физикалық және жаттығулар кешенін көру және орындау.

3. Сабақ болатын күні қосымша білім берудің әзірленген оқу бағдарламасына сәйкес білім алушыларға оқу тапсырмаларын беру (3-қосымша).

4. Студенттер орындалған жазбаша оқу тапсырмаларын оқытушыға белгіленген мерзімде интернет-платформаларды, ағынды платформаларды, Whats App және басқа жедел хабаршыларды пайдалану арқылы жібереді.

1-кесте. Далалық оқу-жаттығу жиындарының мазмұны тақырыптары бойынша бейне ресурстар тізімі.

Бөлім, тақырып, сағат саны	Бейнелер/Бейне сілтемесі
Тактикалық дайындық	
Тақырыбы: Әскери бөлімнің (бөлімнің) қару-жарағы мен әскери техникасы.	https://www.youtube.com/watch?v=Y30H05G1aRs https://www.youtube.com/watch?v=WqMOR7GVV2o
Тақырыбы: Отрядтың жауынгерлік және марш тәртібі.	https://www.youtube.com/watch?v=axgeDANFuNw https://www.youtube.com/watch?v=fagaestpfnE
Тақырыбы: Жеке қорғаныс құралдарын пайдалануға үйрету.	https://www.youtube.com/watch?v=mQLty-xM65I https://www.youtube.com/watch?v=4cbbGO2V7r8&t=6s
Тақырыбы: Жауынгердің ұрыстағы іс-әрекеті.	https://www.youtube.com/watch?v=aPxtbwV4LgU https://www.youtube.com/watch?v=Y5GDCI9drag https://www.youtube.com/watch?v=RHN-1Q5b7uw&t=102s
Тақырыбы: Қорғаныстағы жауынгер.	https://www.youtube.com/watch?v=iwragvQyzw https://www.youtube.com/watch?v=Y5GDCI9drag https://www.youtube.com/watch?v=kUElyzZlp7Y
Тақырыбы: Шабуылдағы солдат.	https://www.youtube.com/watch?v=1Xv3s6bZkqQ https://www.youtube.com/watch?v=Y5GDCI9drag https://www.youtube.com/watch?v=bHuXoUyEhLU
Тақырыбы: Әскери бақылаушы.	https://www.youtube.com/watch?v=Y5GDCI9drag https://www.youtube.com/watch?v=dYTr33vd0-A
Тақырыбы: Патрульдегі жауынгер.	https://www.youtube.com/watch?v=3R7YO6dDVeI https://www.youtube.com/watch?v=3t1IP7dfKFA
Өртке үйрету	
Тақырыбы: Калашников автоматын жартылай бөлшектеуге және құрастыруға үйрету.	https://www.youtube.com/watch?v=iSPnoYTSBl&t=2s https://www.youtube.com/watch?v=nm1oOHUroi0 https://www.youtube.com/watch?v=ICbpjnB9Y_0
Тақырыбы: Атуға дайын болуға жаттықтыру (АК-74,	https://www.youtube.com/watch?v=LnWeBtas4CI https://www.youtube.com/watch?v=MablN-OQLy0

пневматикалық мылтық).	
Тақырыбы: Қол гранаталарын лақтыру.	https://www.youtube.com/watch?v=cwHrZiov1Ao https://www.youtube.com/watch?v=YsV71pXCsgM https://www.youtube.com/watch?v=17ABnRdMtyU
Тақырыбы: Автоматтан ату (пневматикалық винтовка).	https://www.youtube.com/watch?v=LnWeBtas4CI https://www.youtube.com/watch?v=0iITDtOJI7E https://www.youtube.com/watch?v=mJPEpoM3LLk
Қарулы Күштердің жалпы әскери жарғылары, басқа да әскерлер мен әскери құрамалар	
Тақырыбы: Әскери бөлімнің (бөлімнің) әскери қызметшілерінің тұруы, тұрмысы және күнделікті өмірі.	https://www.youtube.com/watch?v=O-U7De5TRrE https://www.youtube.com/watch?v=dUeitCQysNE
Тақырыбы: Кәсіпорынның тәртіптік жауапкершілігі.	https://www.youtube.com/watch?v=HLFyNsySJrE https://www.youtube.com/watch?v=tRLxW0gZ1rY
Тақырыбы: Күзетшінің міндеттері.	https://www.youtube.com/watch?v=YrWNjipVP8c https://www.youtube.com/watch?v=Rn9AjYABYjw
Тақырыбы: Кезекші қарауылдың міндеттері мен әрекеті.	https://www.youtube.com/watch?v=sFudcKpX9Zg https://www.youtube.com/watch?v=PGd29pkWapo
Бұрғылау	
Тақырыбы: Әскери сәлемдесу.	https://www.youtube.com/watch?v=iv1W0ub-qww https://www.youtube.com/watch?v=efuX-pZHS0E&t=16s https://www.youtube.com/watch?v=8hw1kNP_f-8&t=3s
Тақырып: Сәтсіздік және қызметке қайта оралу. Бастыққа жақындап, оны тастап кету.	https://www.youtube.com/watch?v=AMj-u6oLCKY https://www.youtube.com/watch?v=ZZ0weHOqeXM
Тақырыбы: Бұрғылау техникасы және қарумен қозғалыстар.	https://www.youtube.com/watch?v=efuX-pZHS0E&t=16s https://www.youtube.com/watch?v=oCZpfksI5-A
Тақырыбы: Бөлім құрылысы.	https://www.youtube.com/watch?v=kAgWEzu9nJ8
Әскери топография	
Тақырыбы: Азимуттар бойымен қозғалу. Көкжиек жақтарын анықтауға жаттықтыру.	https://www.youtube.com/watch?v=rNpQhBg2aco&t=11s https://www.youtube.com/watch?v=fiEe6ShlHTc https://www.youtube.com/watch?v=0wVbDqWX94c https://www.youtube.com/watch?v=QRZp-Obew50&t=9s

«Жас сарбаз» сыныбының білім алушыларымен оқу-жаттығулар мен көшпелі оқу сабақтарын ұйымдастыру және өткізу.

Білім берудің көшпелі (лагерь) оқу сабақтарын ұйымдастыру және өткізу тәртібін айқындайтын нормативтік құжаттар «Жас сарбаз» сыныбының оқушылары:

«Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 16 ақпандағы Заңы. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы. "Жалпы білім беретін пәндер мен бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім деңгейлерін таңдау

бойынша курстар бойынша үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығы. «Бастапқы әскери дайындықты өткізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2017 жылғы 12 шілдедегі № 347 бұйрығы. 2017 жылғы 12 шілдедегі № 347 «Бастапқы әскери қызмет көрсету қағидаларын бекіту туралы» бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2023 жылғы 17 наурыздағы № 226 бұйрығы. әскери дайындық». Сыныптан тыс жұмыстарды ұйымдастыру бойынша жергілікті атқарушы органдардың бұйрықтары, нұсқаулары, шешімдері.

Оқу-жаттығу жиындарының негізгі мақсаттары:

- тапсырмаларды ойдағыдай орындауға қажетті білім алушының моральдық, психологиялық және физикалық қасиеттерін қалыптастыру;
- білім алушыларды Қарулы Күштерге деген мақтаныш сезімін ояту, өз қатарында қызмет етуге және Отанын қорғауға дайын болу.
- білім алушыларды еліміздің Қарулы Күштерінде, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында қызмет етуге және Отанды қорғау жөніндегі конституциялық борышын өтеуге дайындау;
- отансүйгіштікке, елдің өткен мәдени-тарихына, оның Қарулы Күштеріне терең құрметпен қарауға тәрбиелеу;
- білім алушылар мемлекеттік қорғаныс саласындағы заңнаманың негізгі ережелерін, әскери міндеттілік және әскери есепке алу, әскери қызметке міндетті және ерікті дайындық, мерзімді әскери қызметке шақыру және өз еркімен (келісім-шарт бойынша), запаста болу, құқықтар туралы білім алады, әскери қызметшілер мен запастағы азаматтардың міндеттері мен жауапкершілігі;
- қару-жарақпен және әскери техникамен, әскери бөлімдердің әскери қызметшілерінің тұруымен және тұрмысымен таныстыру, пневматикалық винтовкадан практикалық оқ атуды орындау;
- азаматтық қорғаныс саласындағы дағдыларды меңгеру;
- әскери қызмет қауіпсіздігі негіздерін, жауынгерлік қолмен атыс қаруымен жұмыс жасаудың құрылымы мен ережелерін, тактикалық, медициналық, оқу-жаттығу негіздерін, әскерлер мен халықты радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау мәселелерін оқу;
- оқу және далалық оқу кезінде алған білімдерін практикалық бекіту.

Оқу өрісі модулінен күтілетін нәтижелер.

Лагерьдер 10 сағаттық бағдарлама бойынша тәулігіне 2 оқу сағаты есебінен, оқу сағатының ұзақтығы 45 минуттан өткізіледі.

Оқу-жаттығу жиынындағы оқу пәндері бойынша білім алушыларды дайындаудың міндетті ең төменгі деңгейі:

Тактикалық дайындық бойынша: жауынгердің ұрыстағы міндеттерін білу, ұрыс даласында әртүрлі тәсілдермен қозғала білу, шабуылда, қорғаныста,

патрульде әрекет ету, атыс пен бақылау орнын таңдау, жалғыз окопты жұлып алу және оны камуфляж жасау.

Тактикалық дайындық бойынша білім мен дағдыларды бекіту: дабыл жинау, мәжбүрлі марш, жауынгерлік өрістету, жер бедерін тарақпен тарау, сапқа (затқа) шабуыл жасау, қорғанысқа өту және т.б., сондай-ақ психологиялық дайындық дағдыларын қалыптастыру және жеке тәжірибені жинақтау. қиын, тез өзгертін жағдайлар.

Атыс дайындығы бойынша: қарумен жұмыс істеу және пулеметтен оқу атуын орындау кезіндегі қауіпсіздік шараларын білу; «еңбеу», «тұрған» қалыптардан, «қысқа аялдамалармен қозғалыста», «тізеден» атуға дайындалу, нысанаға дейінгі қашықтықты анықтау, нысананы таңдау және көздеу, бөлшектеу және қайта құрастыру бойынша практикалық дағдыларды меңгеру. пулеметті толық бөлшектемегеннен кейін пневматикалық винтовкамен орындау жаттығулары, қолды бөлшектеу гранаталарының үлгілерін лақтыру.

Радиациялық, химиялық және биологиялық қорғаныс бойынша: ластанған жерлерде қорғаныс құралдарын пайдалана білу, арнайы өңдеу жұмыстарын жүргізу.

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің құрама қару жарақтарының жарғысына сәйкес: әскери қызметшілердің жалпы міндеттерін, олардың құқықтары мен міндеттерін білу, әскери қызметшілерді орналастыру тәртібімен, уақытты бөлумен және тәулік тәртібімен, тәуліктік кезекшілік пен қарауылды ұйымдастырумен танысу. кезекші, рота бойынша кезекшінің, ротаның старшинасының, қарауылдың, бақылаушы және бақылау-өткізу пунктіндегі кезекшінің міндеттерін орындау тәжірибесін жинақтау.

Дайындық бойынша: әскери қызметшінің жасақталғанға дейінгі және қатардағы міндеттерін білу. Оқиғада және қозғалыста қарусыз әскери сәлем бере білу, командирге жақындау және одан алыстау, отряд пен взвод құрамында әрекет ету.

Дене шынықтыру бойынша: дене жаттығуларының жиынтығын орындай білу, кедергілерден өтуге, маршты орындауға машықтандыру.

Зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету және өмір қауіпсіздігін ұйымдастыру бойынша: әртүрлі жарақаттар, жарақаттар, жаралар алу кезінде және жаралыларды ұрыс даласынан шығару кезінде өздігінен және өзара көмек көрсету тәжірибесін алу.

Техногендік және табиғи апаттар жағдайында әрекет ету, әрекет алгоритмін дұрыс қолдана білу.

Оқу-жаттығу жиынының қорытындысы бойынша алынған білім мен дағдыларды бақылау тексеруі жүргізіледі. Білім баллдық жүйе арқылы бағаланады (стандарттарға сәйкестігі). Медициналық анықтама берген жас жігіттер төлемақыдан босатылады. «Жас сарбаз» оқу-жаттығу жиынының қорытындысы бойынша қорытынды баға оқу-жаттығу жиынында алған бағалары бойынша қойылады.

Далалық оқу-жаттығу жиыны әкімшілігінің құрамы мен міндеттері.

Далалық оқу-жаттығу жиындарының әкімшілігіне тағайындалады:

- оқу-жаттығу жиынының бастығы;
- далалық оқу-жаттығу жиынының штаб бастығы;
- далалық оқу-жаттығу жиыны бастығының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары;
- көшпелі оқу бастығының шаруашылық істері жөніндегі орынбасары;
- взвод командирлері болып алғашқы әскери және технологиялық дайындық пәнінің оқытушы-ұйымдастырушылары, дене шынықтыру мұғалімдерінің арасынан;
- медицина қызметкері.

Білім беру ұйымдарының басшылары азаматтарға қорғаныс саласындағы бастапқы білімдерді оқытатын және оларды әскери қызмет негіздеріне оқытатын білім беру ұйымдарының педагогикалық ұжымдарына көмек көрсету мақсатында қажет болған жағдайда қосымша пән мұғалімдерін қамтамасыз етеді.

Оқу-жаттығу жиындарының басшысы - оқу-жаттығу жиындарын дайындау мен өткізуге жалпы басшылықты, оларды өткізуді реттейтін құжаттардың уақтылы әзірленуін бақылауды, оқу-жаттығу жиындарының лауазымды тұлғаларын оқытуды жүзеге асырады; оқу-жаттығу жиындарын ұйымдастыру және өткізу тәртібі мәселелерін үйлестіру үшін; оқу орнының (оқу орталығының) оқуды дайындауға және өткізуге қатысатын жергілікті әскери басқару органдарымен және құрамалармен (әскери бөлімшелермен) өзара іс-қимылын ұйымдастырғаны үшін; оқу-тәрбие жұмысын, шаруашылық-қаржылық қызметтің ұйымдастырылуы мен жағдайына, қауіпсіздік шараларын сақтауына.

Оқу-жаттығу жиыны штабының басшысы - оқу-жаттығу жиынын дайындау және өткізу жоспарын, сабақ кестесін, күн тәртібін тікелей әзірлейді, білім алушыларды оқу орындарына орналастыру мен тасымалдауды ұйымдастырады, қажетті құрал-жабдықтарды алуға өтінімдер ресімдейді, ұйымдастырады және басқарады. оқу-жаттығу жиынындағы ішкі қызмет, оқу ақысының сметасын жасайды.

Оқу-жаттығу жиыны бастығының орынбасары (тәрбие жұмысы бойынша) – білім алушыларға әскери-патриоттық тәрбие беру іс-шараларын ұйымдастырады, олардың тәртібі мен моральдық-психологиялық жағдайын бақылайды.

Әскери-патриоттық тәрбие бойынша іс-шаралар жоспарын әзірлеуді жүзеге асырады, спорттық іс-шаралар жоспарын әзірлеуге қатысады, жиынға қатысушылардың қажеттіліктері мен өтініштерін зерделейді және оларды қанағаттандыру шараларын қабылдайды.

Оқу-жаттығу жиындары бастығының орынбасары (шаруашылық істері бойынша) - оқу орындарының, әскери-патриоттық тәрбие орталықтарының, сауықтыру, әскери-спорттық лагерьлердің, құрама (әскери бөлім)

қолбасшылығымен бірлесіп оқу-жаттығу жиындарын материалдық қамтамасыз етумен айналысады, білім алушыларды тұруды, тамақтандыруды және медициналық қамтамасыз етуді ұйымдастырады, жинақтарды дайындау және өткізу жоспарында көзделген мүлікті қабылдайды және береді, сақталуын қамтамасыз етеді және материалдық құндылықтардың есебін жүргізеді. Жинау аяқталғаннан кейін уақытша пайдалануға алынған мүлікті және басқа да материалдық ресурстарды, тұтынылған азық-түліктерге есеп береді.

Көшпелі оқуға дайындық бойынша білім беру ұйымы басшысының іс-әрекетінің алгоритмдері.

Оқу-жаттығу жиындарын дайындау және өткізу бойынша білім беру ұйымы басшысының іс-қимыл алгоритмі:

1. «Дала оқу-жаттығу жиындарын дайындау және өткізу туралы» келіп түскен бұйрықты түсіндіру.

2. Далалық оқу сабақтарын дайындау және өткізу жоспарын құру.

3. Кеңсе жиналысын өткізу.

4. Бұйрық шығару.

5. Ата-аналар жиналысын өткізу. Оларды оқу-жаттығу жиынының орналасқан жері, далалық оқу-жаттығу жиынына қатысушылардың киім-кешектері мен жабдықтары туралы хабардар ету.

6. Далалық оқу-жаттығу жиындарына қатысушыларды медициналық қамтамасыз ету мәселелерін үйлестіру.

7. Себептерін көрсете отырып, далалық оқу-жаттығу жиындарына қатысушылардың және оқу-жаттығу жиындарына қатысуға рұқсат етілмеген білім алушылардың тізімдерін ұсыну.

Білім беру ұйымы басшысының іс-әрекет алгоритмін енгізу бойынша ұсыныстар.

Білім беру ұйымы басшысының «Жас сарбаз» сыныптарының білім алушыларымен оқу-жаттығуға дайындық және көшпелі оқу-жаттығу жұмыстары жергілікті атқарушы органның аумақтық білім беру органының бұйрығын алудан басталады.

Осы бұйрықты зерделеу кезінде мыналарға ерекше назар аударған жөн:

- бұйрықтың мазмұны;
- оқу орындарының оқу-жаттығу жиындарының жетекшілерімен нұсқаушы-әдістемелік сабақтарды өткізу мерзімдері;
- оқу-жаттығу жиынына қатысушылардың тізімдерін ұсыну мерзімдері;
- оқу орнынан оқу-жаттығу жиындарының бастығы оқу-жаттығу орнына кеткен кезде өзімен бірге болуы тиіс құжаттар тізбесі;
- өткізілген жинақтар туралы есеп беру мерзімдері.

Білім беру ұйымының жиналысын өткізу.

Білім беру ұйымының отырысында оқу орнының басшысы:

- 7-8-9 сынып білім алушыларымен күндізгі оқу сабақтарын дайындау және өткізу бойынша басқару құжаттарының талаптарын жеткізеді;
- оқу-жаттығу жиындарын дайындау және өткізу үшін жауапты орындаушыларды тағайындайды;
- жауапты орындаушыларға тапсырмалар береді және оларды орындау мерзімдерін белгілейді.

Ата-аналар жиналысын өткізу.

Ата-аналар жиналысында:

1. Ата-аналарға заңнамалық актілердің азаматтарды Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде қызмет етуге дайындау талаптарын, далалық оқу-жаттығуларды өткізу тәртібін, оның ішінде үлгілік оқу жоспары мен күнделікті жұмыс тәртібін, әскери қызмет негіздері бойынша бағалау өлшемдерін жеткізу.

2. Мүмкіндігінше бұрын өткізілген оқу-жаттығу жиындары туралы фото (бейне) есептерді көрсетіңіз (өткен жылы оқу-жаттығу жиындарын аяқтаған жас жігіттердің презентациясын көрсетіңіз).

3. Оқу-жаттығу жиынына кететін студенттердің жабдықталуына назар аударыңыз:

- гигиеналық керек-жарақтар (сабын, тіс щеткасы, тіс пастасы, қырыну керек-жарақтары, жеке гигиена құралдары);
- тәпішкелер;
- спорттық аяқ киім;
- ауыстыру аяқ киім қажет;
- киімді ауыстыру қажет;
- бас киім;
- жылы киім;
- дәптер (тексерілген), қалам, қарындаш, сызғыш;
- далалық лагерьдің оқу-жаттығуына қатысуға жарамдылық дәрежесін көрсететін тіркелген жеріндегі емханадан медициналық анықтама.

Далалық оқу-жаттығу жиындарына қатысушыларды медициналық қамтамасыз етуді ұйымдастыру.

Білім алушыларды медициналық тексеру студент тіркелген медициналық мекемеде жүргізіледі. Бұл жағдайда медициналық мекеме білім алушыға анықтама беруге міндетті.

Медициналық куәландыру нәтижелері жергілікті әскери басқару органдарына және жергілікті атқарушы органдардың аумақтық білім беру органдарына жіберілетін тізімдермен ресімделеді.

Далалық оқу-жаттығу жиындары кезінде білім алушыларды медициналық қамтамасыз ету жергілікті атқарушы органның шешімімен айқындалатын күштермен және құралдармен жүзеге асырылады.

Стационарлық емдеу қажет болған жағдайда білім алушылар жақын жердегі денсаулық сақтау жүйесінің медициналық ұйымдарына немесе тұрғылықты жеріне жіберіледі.

2-кесте. Жіберілген медициналық қызметкерлер тізімінің нұсқасы далалық оқу сабақтарына арналған.

№ р/с	Тегі, аты, әкесінің аты	Туған жылы	Дәрігердің қорытындысы
1			
2			
3			

Жинақ жетекшісі _____
(қызметі, тегі, аты, әкесінің аты)

7-8-9 сыныптардағы ұл балалардың жалпы саны _____ адам.

Оқу-жаттығу жиынына жіберілген _____ адам.

№ _____ орта мектептің директоры _____
(қолы) Т.А.Ә

Медбике _____
(қолы) Т.А.Ә

Білімалушыларды далалық оқуға дайындау.

Оқу-жаттығу жиындарын өткізу үшін білім алушылар жеке гигиена мен денсаулық ережелерін сақтауды қамтамасыз ету үшін барлық қажетті құрал-жабдықтарды және сабақтарды өткізуге қажетті құралдарды дайындайды.

Киім ауа райы жағдайларына және температураның өзгеруіне, сондай-ақ қызмет түріне сәйкес болуы керек.

Күнделікті қажеттіліктерді қанағаттандыру үшін қажетті минималды құралдар әрбір білім алушыға қажет. Күндізгі күтім жағдайындағы тұрмыстық керек-жарақтардың, киім-кешектердің және жабдықтардың тізбесін білім беру ұйымының басшылары белгілейді.

Жеке гигиена құралдары әсіресе маңызды, өйткені жаттығулардың көп бөлігі табиғи жағдайда және көшеде (тактикалық, өртке қарсы жаттығулар), патогендік микроорганизмдермен қаныққан (тышқан безгегі, сіреспе, ішек инфекциялары).

Тәулік бойы жүргізілетін далалық оқу сабақтары үшін білім алушыларға қажетті мүліктің шамамен тізімі:

1. Далалық іс-шараларға арналған киім (далалық).
2. Далалық жаттығуларға арналған аяқ киім (биік етік немесе кроссовка).
3. Спорттық киім.
4. Спорттық аяқ киім.

5. Жылы киім (куртка).
6. Бас киімдер.
7. Шұлықтар - 2 жұп.
8. Дәретхана керек-жарақтары:

- дәретхана қағазы;
- сабын;
- тіс пастасы;
- тіс щеткасы;
- орамал.

9. Инемен жіптер.

10. Таспадағы колба (0,7 - 0,5 л) /қораптағы бөтелке.

11. Дәптер 12 бет, 2 қалам, қарындаш.

12. Таңғыш 5 м.

13. Противогаздар (әрқайсысы үшін).

Өзіңізбен бірге алуға тыйым салынады:

- құндылықтар (ұялы телефон, ақша, алтын зергерлік бұйымдар және бұйымдар);
- пышақтар;
- ашқыштар;
- басқа тесетін және кесетін заттар.

Далалық оқу сабақтарын дайындау және өткізу кезіндегі қауіпсіздік шаралары.

Қауіпсіздік жөніндегі нұсқаулық (қол қоюға қарсы ұсынылады):

- практикалық жаттығуларды орындау кезіндегі қауіпсіздік талаптарын;
- білім алушыларды тасымалдау кезіндегі қауіпсіздік талаптарын;
- дене шынықтыру сабақтарын өткізу кезіндегі қауіпсіздік талаптарын;
- өрт, электр және жарылыс қауіпсіздігінің негізгі талаптарын.

Көшпелі оқу-жаттығу жиындарын қауіпсіз өткізу, білім алушылардың өмірі мен денсаулығын сақтау мәселелері көшпелі оқу-жаттығуларды өткізудің нақты шарттарына қарай айқындалады.

24 сағаттық кестемен көшпелі оқу-жаттығу жиындарын өткізу кезінде оқу орындарынан тыс жерде күндізгі уақытта қоғамдық тәртіпті қорғауды қамтамасыз ету жергілікті атқарушы органдардың шешімімен полиция қызметкерлеріне жүктеледі.

Алғашқы әскери және технологиялық дайындық пәнінің оқытушы-ұйымдастырушысы нормативтік құжаттар негізінде құрастырылған нұсқаулықтарда оқу-жаттығу жиынындағы қауіпсіздік шараларының барлық көлемі ескерілуі тиіс.

Қауіпсіздік шаралары туралы брифингтің нәтижелері білім алушылардың оқу-жаттығу жиындары мен оқу үдерісі кезіндегі хабардарлығы мен жауапкершілігін қамтамасыз ететін мәлімдемелердегі білім алушылардың қолымен расталады.

Ата-аналардың балаларын далалық оқу-жаттығу жиындарына бару үшін жағдайлармен таныстыру, оқу-жаттығуды ұйымдастыру және күнделікті өмірде олардың балаларын оқу-жаттығу жиындарына дайындаудағы жауапкершілік пен қатысудың тиісті деңгейін анықтайды.

Оқу-жаттығу жиындары басталғанға дейін және практикалық сабақтар басталғанға дейін далалық оқу-жаттығу жиындары кезінде білім алушыларға жеке қауіпсіздік пен жауапкершілікті қамтамасыз ету тапсырылады.

Келесі мәселелер бойынша оқытуды ұйымдастыру ұсынылады:

- далалық оқу сабақтары кезіндегі жалпы қауіпсіздік шараларын;
- пневматикалық винтовкадан ату кезіндегі қауіпсіздік шараларын;
- өртке қарсы дайындық сабақтары кезіндегі қауіпсіздік шараларын;
- тактикалық дайындық сабақтары кезіндегі қауіпсіздік шараларын;
- жаяу жүргіншілер жолындағы қауіпсіздік ережелерін;
- әскери бөлім аумағында және қоғамдық орындарда өзін-өзі ұстау ережелері;
- әскери және басқа мүліктермен жұмыс істеу ережелері;
- алкогольді сусындар мен есірткіні пайдаланғаны үшін жауапкершілік заттар;
- оқыту ақысынан рұқсатсыз бас тарту үшін жауапкершілік;
- өз қаражатына жеке жауапкершілік, құнды заттар, киім және аяқ киім.

Пневматикалық мылтықпен ату кезіндегі қауіпсіздік шаралары.

Пневматикалық қарудан ату алғашқы әскери және технологиялық дайындық пәнінің оқытушы-ұйымдастырушыларының басшылығымен жабдықталған атыс тирлерінде ғана жүргізіледі.

Тир мен тирде мыналарға тыйым салынады:

- ақаулы қарудан және ақ жалауды көтеріп оқ ату;
- атыс сызығында қаруды алуға немесе ұстауға немесе түсіру жетекшісінің бұйрығынсыз оған жақындауға;
- түсіру жетекшісінің бұйрығына дейін қаруды оқтау;
- қаруды жан-жағына және артына, сондай-ақ адамдарға бағыттау және көздеу;
- атыс сызығынан оқталған қаруды алып тастау;
- атыс ауысымынан басқа бейтаныс адамдардың атыс шебінде болуы;
- атыс режиссерінің рұқсатынсыз оқталған қаруды кез келген жерде қалдыруға немесе оны басқаларға беруге;
- ату алаңының бағытына параллель емес ату;
- әр түрлі қару түрлерінен бір уақытта атыс алаңында ату;
- «ӨРТ!» сигналынан (командасынан) «БАРЛЫҚ ҚОҢЫРАУ!» сигналы (пәрмені) шыққанша. кез келген адам атыс шебінде болуы керек.

Өртке қарсы оқу сабақтары кезіндегі қауіпсіздік шаралары.

Өртке қарсы дайындық сабақтары кезінде мыналарға ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ:

- атыс алаңында немесе қауіпсіздік шараларын қамтамасыз етпейтін тирде тірі және шағын калибрлі оқтарды атуға;
- жарамсыз қарудан ату;
- ақ жалау көтеріліп от;
- басшының пәрменінсіз атыс сызығындағы қаруды алуға, ұстауға немесе оған жақындауға;
- жетекшінің бұйрығына дейін қаруды оқ-дәрілердің барлық түрлерімен толтыруға;
- қару қандай жағдайда (оқталған немесе жоқ) болса да, қаруды бүйірге және артқа, сондай-ақ адамдар мен жануарларға бағыттау және бағыттау;
- егер олардың бағытында адамдар немесе жануарлар болса, тіпті атыссыз қарумен нысаналарды көздеу;
- атыс сызығынан оқталған қаруды алып тастау;
- атыс шебінде бейтаныс адам болу (атыс ауысымынан басқа барлығы);
- оқталған қаруды кез келген жерде қалдыруға немесе жетекшінің бұйрығынсыз басқаларға беруге;
- ату алаңының бағытына параллель емес ату;
- әр түрлі қару түрлерінен бір уақытта атыс алаңында ату;
- «Барлығы таза» сигналынан «Өрт» сигналына дейінгі кез келген адам атыс шебінде болыңыз.

Тактикалық дайындық сабақтары кезіндегі қауіпсіздік шаралары.

Тактикалық дайындық сабақтарында:

- бос сигналдық патрондар мен жарылғыш заттар пакеттерін пайдалануға тек сабаққа қатысатын әскери қызметшілерге және бастапқы әскери және технологиялық дайындық оқытушы-ұйымдастырушысына ғана рұқсат етіледі;
- бос патрондарды тек әскери қарудан атуға рұқсат етіледі.

Бұл жағдайда тыйым салынады:

- оқ-дәрілерді қолдануға және оқу және қолдан жасалған қарудан бастап оқ-дәрілердің барлық түрлерін атуға;
- қару қандай жағдайда болса да, қаруды бүйірлеріне және артқы жағына, сондай-ақ адамдар мен жануарларға бағыттаңыз;
- бос патрондармен ату;
- жарылғыш заттар пакеттерін тастау;
- электр және жоғары вольтты электр желілерінің үзілген немесе төмен ілулі сымдарына тию;
- басшының рұқсатынсыз от жағуға.

Білім алушыларды тасымалдау кезінде тек арнайы жабдықталған көліктер қолданылады.

Оқушыларды тасымалдау үшін жолдағы қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында келісім бойынша жергілікті полиция қызметінің патрульдік және

жол қызметі қызметкерлерінің ілесіп жүруі, жыпылықтайтын сигналдармен және дауыс зорайтқышпен жабдықталған арнайы қызметтік көлікте болуы қарастырылған.

Білім алушыларды жүк көлігінің артында кемінде екі ересек адамсыз тасымалдауға тыйым салынады!

Білім алушыларға жауынгердің ұрыстағы іс-әрекетін үйрету кезінде келесі сақтық шараларын сақтаңыз:

- жүру, жүгіру, жүгіру, жорғалау кезінде жердегі заттардың (әйнек сынықтары, металл заттар, сым, өсімдіктер және т.б.) зақымдануынан сақ болыңыз;

- кедергілер мен инженерлік кедергілерді (тікенді сымдар, арықтар, жыралар, бұлақтар, арықтар) еңсеру кезінде;

- жаттығу гранаталарын лақтырған кезде басқалар үшін қауіпсіз бағытқа лақтыру;

- траншеяны қазу және жабдықтау кезінде саңылау құралдарымен қауіпсіз жұмыс істеу ережелерін сақтаңыз (күректің барлық қозғалысын өзіңізден және басқалардан алысқа бағыттаңыз).

Оқу-жаттығу жиыны өтетін жерге жаяу бару кезіндегі қауіпсіздік ережелері.

Оқу-жаттығу лагеріне жаяу көшкен кезде білім алушылар жаяу жүргіншілер жолындағы қауіпсіздік ережелерін сақтауға міндетті;

- қозғалыс кезінде менеджердің нұсқауларын орындау;

- ұйымдасқан бағанда жылжу;

- бағананы ұстанба, басып озба;

- басшының рұқсатынсыз бұзылмау;

- басқаларға кедергі жасамай, тротуарлар мен жаяу жүргіншілерге арналған жолдармен оңға қарай жүруге;

- жолды белгіленген орындарда кесіп өтуге: жаяу жүргіншілер өткелдерінде, қиылыстарда, қажет болған жағдайда, барлық бағыттағы жолды жақсы көретін жерлерде басшының жалпы бұйрығы бойынша ғана;

- жаяу жүргіншілер жолы болмаған жағдайда, барлық сақтық шараларын сақтай отырып және басшының нұсқауларын орындай отырып, жол жиегімен жүріңіз;

Қоғамдық, мектепте немесе жеке көлікте оқу-жаттығу жиындары өтетін жерге бару кезіндегі қауіпсіздік ережелері:

- отырғызу және түсіру кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау;

- қауіпсіздік белдіктерін қолданыңыз, тұтқалардан ұстаңыз;

- қауіпті (төтенше) жағдайларда қорғаныс шараларын қабылдау;

- өрт кезінде – жүргізушіге хабарлау, көлікті авариялық шығу арқылы қалдыру, зардап шеккендерге көмек көрсету;

• көлік құралы су айдынына құлап кетсе, деміңізді ұстаңыз, терезені сындырыңыз, көлікті тастаңыз, жағаға жүзіңіз, өз бетіңізше және өзара көмек көрсетіңіз.

3-кесте. Оқу-жаттығу жиындарына қатысатын 7-8-9 сынып оқушылары үшін қауіпсіздік талаптары бойынша нұсқаулық тізімінің нұсқасы.

№ р/с	Аты-жөні, тегі	Келесі орынға бару	Практикалық жүзеге асыру	Пневматикалық қарудан ату	Мектепте қайтару
1					
2					
3					

Ескерту _____ жүргізді.
(лауазымы, аты-жөні)

Әскери бөлім аумағында және қоғамдық орындарда өзін-өзі ұстау ережелері.

Оқу-жаттығу жиындарын өткізу кезінде білім алушылар әскери бөлімнің аумағында белгіленген тәртіпті сақтауға міндетті:

- аумақта тротуарлар мен соқпақтармен қозғалуға, көгалдармен жүрмеуге, жол жиектерін, тротуарларды, шеру алаңдарын ластамауға;

- қоқыс тастамаңыз, қоқысты тек белгіленген орындарға тастаңыз;

- жасыл алаңдарды бүлдірмеу;

- қозғалыстар мен құрамаларда әскери бөлімнің әскери қызметшілеріне кедергі жасамауға;

- жол бөлігіне шықпаңыз;

- қорғалатын әскери объектілерге жақындамау;

- басқалармен әдептілік және сыпайы қарым-қатынас ережелерін сақтауға;

- жанжалды жағдайлардың туындауын болдырмайтын басқалармен әңгімелесуде балағат сөздерді қолданбау;

- әскери бөлімнің клубына, оқу кабинеттеріне, асханасына барған кезде тәртіпті, тазалық пен белгіленген тәртіпті сақтауға;

- казармада тазалық пен тәртіпті сақтау.

Казармаларда, оқу сыныптарында, техникалық бөлмелерде, әскери бөлім аумағында ашық отты (сіріңке, оттық) пайдалануға үзілді-кесілді тыйым салынады;

- қолжуғыш пен дәретхананы пайдалану кезінде тазалық пен тәртіпті сақтау;

- үнемі өз взводының құрамында болуға және взвод командирінің рұқсатынсыз ешқайда шықпауға;

- денсаулығы нашарлаған, ауырған немесе жарақат алған жағдайда білім алушы дереу менеджерге (командирге) хабарлайды

взвод, рота командирі, оқу бастығы, рота бойынша кезекші), содан кейін олар медициналық көмек көрсету, медициналық пунктке, емдеу мекемесіне жеткізу бойынша қажетті шараларды қабылдайды;

- сауда орындарына баруға тек сабақтан бос уақытта, төтенше жағдайларда, взвод командирінің басшылығымен, шағын топтарда (2-3 адам) рұқсат етіледі.

Өз қолыңызбен сатып алуға тыйым салынады - электр қауіпсіздігі ережелерін сақтау.

Электр қондырғыларына, үзілген электр сымдарына немесе ашық люктерге жақындамаңыз. Электр аспаптары мен механизмдерін пайдалану кезінде абай болыңыз.

Әскери және басқа да мүліктерді өңдеу ережелері.

Оқу-жаттығу жиындары кезінде әрбір білім алушы әскери техниканы пайдалану үшін алады және оны мақсаты бойынша пайдаланады: кереует, ең қажетті заттарды сақтауға арналған тумбочка, орындық, төсек-орын және керек-жарақтар.

Оқу сабақтарын өткізу үшін білімалушылар компастарды, шағын (үлкен) сапер күректерін, әскери қаруды (АК), басқа да мүліктерді, асханада – ыдыс-аяқты, ас құралдарын, оқу кабинеттерінде – тренажерларды, білім алушыларды, жабдықтарды алады.

Оқу-жаттығу жиынында білім алушылардың жеке мүлкі бар. Жиынға әрбір қатысушы өзіне сеніп тапсырылған мүліктің сақталуына жауапты.

Төсек-орын жабдықтарын және басқа да мүлікті алған кезде олардың жұмысқа жарамдылығын және толықтығын қолтаңбасымен тексереді.

Оқу сабақтарының соңында ол алған мүлікті жауапты тұлғаға жеткізеді.

Басқа адамдардың әскери және жеке мүлкіне немқұрайлы қарау, оны бүлдіру немесе ұрлау кезінде оқу-жаттығу жиынына қатысушы материалдық жауапкершілікке тартылуы мүмкін.

Білім алушыларға оқу-жаттығу жиындары аяқталғанға дейін дәлелді себепсіз кетуге тыйым салынады.

Төлемді қалдырудың жарамды себептері ауру немесе шұғыл отбасылық жағдайларды қамтиды. Білімалушы оқу-жаттығу жиындарынан дәлелді себептермен ата-анасы немесе өзі оқитын мектеп әкімшілігінің өкілі келген кезде қол қойып, жеке басын куәландыратын құжатты (төлқұжат) көрсеткен кезде ғана шығады.

Төлемақйдан рұқсатсыз бас тартқан жағдайда білім алушыны полиция іздеуге шығарады. Оқу-жаттығу жиындарына қатыспағаны туралы білім алушының заңды өкілдеріне хабарланады. Табылған жағдайда, ол аяқталғанға дейін жинақтардан шығуға жатады.

Далалық оқу-жаттығу жиындарында сабақ өткізу үшін материалдық жабдықтармен қамтамасыз ету.

Алғашқы әскери және технологиялық дайындық пәнінің оқытушы-ұйымдастырушысы оқу пәні бойынша жоспарларды - сабақ конспектісін, практикалық сабақтарды өткізуге қажетті керек-жарақтар мен мүліктерді дайындайды.

Керек-жарақ пен мүліктің үлгілік тізбесі «Мектепке дейінгі және орта білім беру ұйымдарын жабдықтармен жабдықтау стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығының талаптарымен айқындалады. жиһаз, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдары» және мыналарды қамтуы мүмкін: әскер компасы, шағын жаяу әскер компасы күрек, пневматикалық қару мен патрондар, Калашников автоматы, тыныс алу органдарын қорғау құралдары, теріні қорғау құралдары, Калашников автоматының үлгілері (ағаш), сигналдық жалаулар , қару сақтауға арналған шкаф, противогаздар мен әскери техникалық құралдарды сақтауға арналған сөре, кезекшінің және рота бойынша тәртібінің құжаттамасы бар тақтайша, әскери-химиялық барлау құрылғысы, жеке таңғыш пакеті, химияға қарсы жеке пакет, санитарлық мата зембіл, санитарлық қап, серпімді көлік шнора, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жалпыәскери жарғыларының жинағы, 10 - 11 сыныптарға арналған алғашқы әскери және технологиялық дайындық оқулығы, қолмен орналасатын гранаталар, пневматикалық винтовкадан атуға арналған нысаналар.

4-кесте. Далалық оқу сабақтарының күнделікті тәртібі.

№ р/с	Мазмұны	Мектеп кестесіне сәйкес (сабақ басталуы)	Мектеп кестесіне сәйкес (сабақтардың аяқталуы)	Ұзақтығы
1	Взвод командирлері мен рота бойынша кезекшінің көтерілуі			
2	Таңертеңгі дене жаттығулары			
3	Таңертеңгі тексеру			
4	Таңғы ас			
5	Сыныптар үшін құрылыс және ажырасу			
6	Жаттығу сабақтары: 1 сағат 2 сағат 3 сағат			
7	Спорттық және бұқаралық жұмыс			
8	Тәрбие жұмысы			

Ішкі нарядтың күн тәртіп ерекшеліктері.

1. Нарядқа түсетін білімалушылардың демалысы.
2. Білім алушылардың қызметке дайындығын тексеру және күнделікті тапсырмаларды беру.
3. Рота бойынша кезекшінің демалыс уақыты.
4. Мұғалімдерге нұсқау беру.

Жиын басшысы _____

(аты-тегі)

Күндізгі оқу орнында өткізілетін сабақтардың, далалық оқу-жаттығу жиындарының күнделікті тәртібі мен кестесі мектеп ережесін ескере отырып жасалуы мүмкін.

Оқу-жаттығу жиындарының нәтижелерін бағалау бойынша ұсыныстар. Әрбір білім алушы жеке бағасы әрбір стандартты орындағаны үшін алынған бағалардан тұрады:

- «сынақ», егер нормативтердің кемінде 50 пайызы «өте жақсы» және «жақсы» болса, қалғандары «қанағаттанарлық» деңгейінен төмен емес;
- «сәтсіздік», егер стандарттарға сәйкес екі немесе одан да көп «қанағаттанарлықсыз» бағалар алынса.

5-кесте. № _____ мектептің 20__ - 20__ оқу жылына арналған «Жас сарбаз» сынып тәрбиеленушілерінің «ӘСКЕРИ ІСТІҢ НЕГІЗДЕРІ» бөліміне қорытынды жиынтық тізімдеме.

№ р/с	Аты-жөні	Баға	Тактикалық Дайындық	Өрт Дайындық	Физикалық Дайындық	Бұрғылау Дайындық	ТЖ, АҚ	Медициналық Дайындық	Төлемдер үшін барлығы
1			5	5	5	4	4	4	сынақ
2			4	3	4	2	2	2	сынақ емес
3									сынақ

Жетекшісі _____

(қолы, тегі, аты-жөні)

Оқу-жаттығу жиындарының меңгерушісі _____

(қолы, тегі, аты-жөні)

*«Жас сарбаз» сыныптарымен оқу сабақтарын өткізу.
Оқу жоспарының әдістемелік материалдары.*

I. Тактикалық дайындық.

Оқу-жаттығу жиындары кезінде сабақтар өткізу
тактикалық дайындық бойынша
ЖОСПАР – НҰСҚАУЫ.

Тактика - қарулы күштердің құрлықтағы, әуедегі және теңіздегі барлық салалары мен түрлерінің бөлімшелері, бөлімдері мен құрамалары бойынша ұрыс қимылдарын дайындау және жүргізу теориясы мен тәжірибесін қамтитын соғыс өнерінің құрамдас бөлігі болып табылады.

Тактиканың міндеті – ұрысты зерттеу, ал дұрыстық критерийі – ұрыстағы жеңіс.

Ең тиімді қару – бұл танктер мен артиллерия емес, жауынгерлік қимылдарды адамдарды да, техниканы да жоғалтпай максималды нәтижеге қол жеткізуге болатындай жоспарлау мүмкіндігі. Кез келген, тіпті жергілікті болса да, күштер тең емес болса да, жаудан артықшылықты қамтамасыз ете отырып, бақылау керек. Тактикалық оқу бағдарламасы дәл осылай үйретеді.

Ұрыс ұғым ретінде, оның құрамдас бөліктері.

Ұрыс – тактикалық әрекеттің негізгі түрі және бөлімшелер, бөлімдер мен құрамалар арасындағы ұйымдасқан қарулы қақтығыс. Шайқастың мақсаты – қысқа уақыт ішінде шектеулі аумақта жауды жою (жеңу), оның шабуылдарына тойтарыс беру және басқа да тактикалық тапсырмаларды орындау. Ұрыс түрлері: шабуыл, қарсы ұрыс, қорғаныс және шегіну.

Соққы – қарсыластың әскер топтары мен нысаналарына қолда бар жою құралдарымен күшті әсер ету немесе әскерлердің алға жылжуы (әскерлердің соққысы) арқылы бір мезгілде және қысқа мерзімде талқандауы. Әсерлері болуы мүмкін:

- ядролық және өрт;
- зымыран және авиация;
- жаппай, шоғырланған, топтық және жалғыз.

Атыс – нысананы жою немесе басқа тапсырмаларды орындау үшін әртүрлі қару түрлерінен ату және кәдімгі техникада зымырандарды ұшыру.

Ол ерекшеленеді: - жою, басу, сарқылу, жою, түтін (соқыр) және т.б.

Маневр - жауға қатысты тиімді жағдайды иелену және күштер мен құралдардың қажетті топтамасын жасау, сондай-ақ неғұрлым тиімді болу үшін соққылар мен атыстарды беру немесе қайта бағыттау (жинау, тарату) мақсатында жауынгерлік тапсырма кезінде әскерлердің ұйымдастырылған қозғалысы. ең маңызды жау топтары мен нысандарын жою. Ұрыстағы бөлімшелер бойынша маневр түрлері: қоршау, айналып өту, шегіну және позицияны өзгерту.

Ұрыс даласындағы қозғалыстың техникасы мен әдістері.

Жауынгердің ұрыс даласындағы қозғалыс тәртібін алдын ала болжау мүмкін емес. Бұл әдетте жер бедерінің сипатына, жаудың әрекетіне және жауынгерлердің әрқайсысының шешетін міндетіне байланысты анықталады. Жауды бір уақытта бақылап, қаруды қолдана отырып, жасырын және жылдам қозғала білуіңіз керек. Ұрыс даласындағы қозғалыс жаяу әскердің жауынгерлік машинасында (БТР), танкке десантпен немесе жаяу десант арқылы жүзеге асырылады.

Жаяу әрекет ету кезінде ұрыс алаңындағы қозғалыс жеделдетілген қарқынмен немесе жүгірумен (толық биіктікте немесе еңкейіп), жүгіру және жорғалау арқылы жүзеге асырылуы мүмкін.

Қарсыластың бақылауынан жасырылған және оның отымен жабылмаған жер учаскелері жеделдетілген қарқынмен немесе жүгірумен (орман, биік бұталар, жыралар, сайлар, биіктіктердің кері беткейлері және т.б.) еңсеріледі.

Еңкейген кезде жылдам қарқынмен қозғалу төмен баспаналары бар (аласа бұталар, биік шөптер, арық және т.б.), траншеялар мен коммуникация жолдарының бойымен жасырын қозғалу үшін қолданылады.

Жүгіру (баяу, жылдам және орташа қарқынмен) жауға шабуыл жасағанда, сондай-ақ жердің белгілі бір учаскелерін еңсеру үшін қолданылуы мүмкін. Толық биіктікте жоғары жылдамдықпен жүгіру немесе еңкейіп жүгіру сызыққа жүгіру кезінде, ұрыс және көлік құралдарына қарай қорғансыз жүгіру кезінде қолданылады.

Қарсыластың оқ астында жатқан рельефтің ашылған учаскелері қисайған күйде шабу арқылы еңсеріледі.

Сызық жасақ бастығының (аға жауынгерлік топтың) бұйрығымен (сигналымен) еңкейген күйден немесе дербес басталады. Сызықшаны бастамас бұрын, жаудың отынан қорғауды қамтамасыз ететін позицияны алдын ала таңдау керек. Әрбір жүгірудің орташа ұзақтығы 20-40 қадам болуы керек. Аймақ неғұрлым ашық болса, жүгіру соғұрлым тезірек және қысқа болуы керек. Таңдалған позициядан 1-2 м қашықтықта орналасқан тоқтау орны бағытында жылдам орындалады. Жүгіруді бастамас бұрын аумақты мұқият тексеріп, келесі әрекеттердің нұсқаларын бағалау керек.

Тоқтау орнына жеткеннен кейін жүгіруден бастау керек және жерге жатып, таңдалған қалыпқа домалап (кроль) және атуға дайындалу керек.

Жүгіру кезіндегі қарудың орны жүгірген адамның таңдауында. 5-10 секунд күткеннен кейін келесі аялдама орнына сол ретпен жүгіру керек және командир көрсеткен сызыққа жеткенше осылай жалғаса береді.

Орында қалған отрядтар, топтық немесе жеке сарбаздар, сондай-ақ жүгіргеннен кейін көрсетілген сапқа (аялдама) дейін ілгерілегендер жүгірудің қалған бөлігін өздерінің атыстарымен қолдайды. Бір атыс позициясынан ұзақ уақыт ату мүмкін емес, оны жиі өзгерту керек. Атыс кезінде жауынгер жаңа қолайлы позицияны тауып, мүмкіндігінше оған жасырын түрде ілгерілей алуы керек.

Жорғалау қарсыласқа үнсіз жақындау және жаудың бақылауында немесе атыс болған жердің ашық жерлерін жасырын басып өту үшін қолданылады. Жүгіру алдындағы сияқты, жорғалау алдында қозғалыс жолын және тоқтау үшін қорғалған жерлерді белгілеу керек.

Жағдайға, өсімдік жамылғысының биіктігіне және баспаналардың болуына байланысты жорғалауды еңкейіп, төрт аяқпен және бүйірмен келесі ретпен жүргізуге болады.

Алдын ала пәрмен бойынша жорғалаушы қозғалыс жолын және үзіліс үшін қорғалған аялдама орындарын белгілеуі керек, ал атқарушы команда бойынша көрсетілген жолдардың бірімен жорғалау керек.

Жер бауырлай жылжу әдісі жаудың атыс қаруымен жабылған және жеткілікті қорғанысы жоқ жерлерде қолданылады.

Жер бауырлай жылжу әдісімен жылжу үшін жерге мықтап жату керек, қаруды оң қолыңызбен жоғарғы бұрылыстың жанындағы белбеуден алып, оң қолыңыздың білегіне қою керек.

Оң (сол) аяғыңызды тартыңыз және сол уақытта (оң) қолыңызды мүмкіндігінше ұзартыңыз; бүгілген аяқпен итеріп, денеңізді алға жылжытыңыз және сол тәртіппен қозғалуды жалғастырыңыз. Жер бауырлай жылжу кезде басыңызды жоғары көтермеңіз.

Төрт аяқпен жорғалауды жаудың атыс-шабыспен жауып тұрған жерінде, ұсақ бетперделермен (аласа бұталар, биік шөптер, дақылдар және т.б.), сондай-ақ арықтар бойында, таяз ойпаңдарда, траншеялар мен коммуникация өткелдерінің бойында, қозғалыс тік және тік жүретін жерлерде қолданылады. еңкейу мүмкін емес.

Төрт аяқпен жорғалау үшін тізе бүгіп, білектерге немесе қолдарға сүйену керек. Бүгілген оң (сол) аяғыңызды кеуде астына тартыңыз, сонымен бірге сол (оң) қолыңызды алға созыңыз.

Оң (сол) аяғыңыз толығымен түзетілгенше денеңізді алға жылжытыңыз, сонымен бірге бір уақытта басқа бүгілген аяқты астыңызға тартып, екінші қолды созыңыз, қозғалысты сол тәртіппен жалғастырыңыз. Қаруды ұстаңыз: білектерге сүйенгенде - қарынмен жорғалаумен бірдей; қолдарға сүйенгенде - оң қолында.

Бүйірімен жорғалау әдетте қарды немесе құмды жерлерде, пулеметпен жорғалауда, оқ-дәрілерді, азық-түліктерді жеткізуде, жаралыларды ұрыс даласынан тасымалдау кезінде қолданылады.

Бүйірмен жорғалау үшін сол жағымен жату керек; сол аяқты алға тартып, тізеден бүгіп, сол қолдың білегіне сүйеніп, оң аяқпен, өкшесін жерге барынша жақын тіреу; оң аяқты түзетіп, сол аяқтың орнын өзгертпей денеңізді алға жылжытыңыз, содан кейін қозғалысты сол ретпен жалғастырыңыз. Қаруды оң қолыңызбен ұстаңыз, оны сол аяғыңыздың санына қойыңыз.

Взводты (отрядты) тоқтату үшін «Взвод (отряд, топ) - ТОҚТА» командасы беріледі, ал қозғалысты жалғастыру үшін «Взвод (отряд, топ) - АЛҒА» командасы беріледі.

Взводтың (отрядтың) артқа қозғалысы алға қарай, «Взвод (отряд), анау-мынау объектіге (осындай сапқа) шегіну, оңға (солға немесе) командасы бойынша жүзеге асырылады. оңға және солға) бір-бірден (топтарда, бөлімдерде) - КЕРІ».

Бақылау және ату үшін қозғалыс кезінде жергілікті объектілер мен баспаналарды пайдалану.

Тіпті ең тегіс жердің өзінде ұсақ тегіс емес дақтар, төбелер мен ойпаттар бар, ұрыс кезінде кратерлер пайда болады. Олар ұрыс даласында қозғалған кезде пайдалануыңыз керек.

Қарсыластың оғы мен бақылауының астында жылжудың ең жақсы тәсілі - жамылғыдан жабуға көшу. Қозғалмас бұрын жауынгерге жауға жақындаған кезде еңсеруге тура келетін жолмен ойша өту ұсынылады. Ұрыс даласында ойдан шығарылған жолды қалай салуға болады, онда үзіліс үшін аялдамалар белгіленеді. Егер бүкіл жолды осылай белгілеу мүмкін болмаса, келесі бірнеше жүгірістердің жолдарын алдын ала жоспарлау керек.

Жапқыштың артына емес, оның жанына тағы бір сызылғаннан кейін жерге жатып, артынша жорғалап, сызықша жасамас бұрын жамылғыдан шығып кеткен жөн.

Сіз баспанадан баспананы басып алған жолдан басқа жолмен кетуіңіз керек. Мұның бәрі қарсыластың қозғалыстың қай жерден басталатынын анықтай алмауы үшін жасалады, сондықтан қаруын осы сәтте алдын ала көздей алмайды.

Жорғалаудың орнына сіз иілуді қолдануға болады, бірақ домалақтау кезінде өзіңізді ашу ықтималдығы жоғары. Қалған жағдайлардың бәрі тең болған жағдайда, сіз оң жаққа қарай жүгіруіңіз керек, өйткені автоматты қарудан атқылау кезінде оқ атылған адамнан солға - жоғары қарай жүреді.

Алайда, егер өсімдік жамылғысының биіктігі аз болса немесе жер бедерінің бір бөлігінде оқтан баспана болмаса, тек бақылаудан қорғалған болса немесе жаудың позициясы қазірдің өзінде өте жақын болса, құлағаннан кейін қатып қалу керек және әсіресе аулақ болу керек. анық көрінетін бас қозғалыстары.

Егер қандай да бір себептермен тоқтату пәрмені берілсе, онда мұндай бұйрық алынған жерде қозғалысты толығымен тоқтатпау керек, бірақ сіз ықтимал ату және одан әрі қозғалу үшін ыңғайлы ең жақын баспана алуыңыз керек.

«Баспанадан баспанаға» принципі ақылға қонымды шектерде қолданылуы керек. Егер сіз күтпеген жерден жау оқының астында қалсаңыз, оны қолдануға болмайды. Мұндай жағдайда сіз 10 метрге жүгіре алмайсыз. Бірден құлау керек.

Қауіпсіздікті іздеу үшін тым айқын және оңай қол жетімді баспаналарды пайдаланбау керек. Мұндай баспаналардың сарбаздарды «тарту» қабілеті белгілі. Мұндай жерлерде сарбаздар жиі «бірге жиналады». Жау оларды жақсы

атып немесе миналауға болады, және олар (қорғаныстың орнына) қақпанға айналады.

Қарсылас, ең алдымен, ең айқын баспаналарды атқылайды, ол оларды шабуылдаушыларды тарту және жою үшін арнайы жабдықтай алады.

Мысалы, жау шабуылдаушы жағында кәдімгі парпет және қорғаныс жағында жасырын парпетпен траншеялардың тұтас сызығын қазып алады. Мұндай траншеяны басып алған жаяу әскерді жау әдістемелік түрде атып тастайды немесе (егер екінші окоп жақын болса) гранаталармен бомбалады: шабуылдаушы гранаталардың шектеулі қоры бар, бірақ қорғаушы оларды көп мөлшерде жинай алады. аванс ретінде.

Дәл сол трюктің қарапайым нұсқасы - жердің үйінділерін құйып, өз орындарынан қатаң белгіленген қашықтықта бұталарды «отырғызу». Шабуылдаушыларды жою әлдеқайда оңай, өйткені олар жасырынуға тырысатын жерлерге дейінгі нақты қашықтық белгілі.

Ақырында, сіз жауға жеткілікті жақын болған кезде, әдетте, өрттен қорғану болмайды және қарсыластың көзделуін қиындататын құрал ретінде өте қысқа сызықтарды қолдануға тура келеді.

Шабуылға дайындық кезіндегі іс-әрекеттер.

Жауынгерлік тапсырманы алған жауынгер түсінеді:

- қарсыластың позициясын, әрекетінің құрамы мен сипатын, қорғаныстың алдыңғы шебінің сұлбасын және оның атыс қаруының орналасуын;
- взводтың, отрядтың міндеті және жеке тапсырма - жасақ тізбегіндегі орын;
- нысаналар мен атыс тәртібі;
- кедергілер мен кедергілерден өту тәртібін;
- ескерту, бақылау және өзара әрекеттесу сигналдары және оларға әсер ету тәртібі;
- шабуылға дайындық уақыты.

Шабуылға дайындық кезінде жауынгер қаруының жарамдылығын тексереді және оны ұрысқа әзірлікке қояды, оқ-дәрілердің бар-жоғын (қажет болған жағдайда толықтырады), жеке қорғану құралдарының жұмысқа жарамдылығын тексереді және траншеяның (траншеяның) алдыңғы тік жерінде секіру үшін қадамдар немесе ойықтар ұйымдастырады.

Сонымен қатар, түнде сарбаз қозғалыс бағыты бойынша жер бедерін зерттейді, түнде бағдар ретінде қызмет ете алатын объектілерді есте сақтайды және азимуттағы қозғалыс бағытын зерттейді. Түнгі көздейтін қаруы бар сарбаздар оларды тексереді.

Қараңғыда өртті реттеу үшін дүкендер оқтары бар қосымша патрондармен жабдықталған. Жабдық қозғалысты шектемейтін және шу жасамайтындай етіп реттеледі.

Шабуыл басталмас бұрын жауынгер қажетіне қарай жауға оқ жаудырады.

«Отряд, шабуылға дайындал!» пәрмені бойынша. ол қаруды тиіп, гранаталарды дайындайды, содан кейін пулеметке штык бекітеді, «Р» немесе «З» көздеуіштерін орнатады және қозғалысқа кедергі келтірмейтіндей жабдықтарды бекітеді. Осыдан кейін ол аяғын басқышқа қойып, қолдарын траншеяның парапетіне сүйеп, одан тез кетуге дайын. Сонымен бірге жауды қадағалау да тоқтамайды.

«Бөлім, шабуыл - АЛҒА!» пәрмені бойынша. Қарашық басқалармен бір мезгілде траншеядан (траншеядан) тез секіріп, отряд тізбегінде жүгіру немесе жеделдетілген қарқынмен алға жылжиды.

Жасақ тізбегі бойынша қозғалу кезінде жауынгер алдыңғылардың соңынан ілесіп, белгіленген 6-8 м (8-12 қадам) аралықты сақтайды және жаудың атыс қаруын өз атысымен жояды.

Қарсылас басып жатқан окопқа 30-35 м жақындаған солдат қаруды сол қолына алып, жылдамдығын бәсеңдетпей окопқа қол гранатасын лақтырады, содан кейін қалған қашықтықты жылдам өтеді.

Ол окопқа түспей, жаудың алдыңғы шебіндегі тірі қалғандарды оқ атумен, қол гранаталарымен немесе қоян-қолтық ұрыспен жояды және көрсетілген бағытта үздіксіз ілгерілейді.

Окопта соғысқанда жауынгер қаруды, гранаталарды, қоян-қолтық ұрыс әдістерін шебер пайдаланады.

Жауынгерлердің жаудың алдыңғы шебіне шабуылы.

Осы тәрбие мәселесімен жұмысты бастамас бұрын жетекші білім алушылар шабуылға шығу шебіне жеткенде «Шайқас үшін!» пәрменімен түсіндіреді. белгілі бір тәртіппен ұрыс шебіне айналып, содан кейін жаудың алдыңғы шебіне шабуыл жасау керек.

Бұл жаттығу мәселесі алдымен баяу қарқынмен, содан кейін тактикалық дайындық стандарттары бойынша жүргізіледі.

Бұл оқу-жаттығу мәселесінде жасақты ұрыс сызығына орналастыру жылдамдығына және белгіленген аралықтарды сақтауға ерекше назар аударылады.

Сабақтың жетекшісі жаудың алдыңғы шебіне шабуыл жасағанда жауынгерлердің әрекет ету тәртібін, сондай-ақ осы жаттығу мәселесін орындау тәртібін түсіндіреді.

Білім алушылар ұрыс тізбегі бойынша қатаң қозғалып, қарсыласқа «шартты атыс» жүргізіп, қарсылас қорғанысының алдыңғы шебіне 35-40 м жақындап: «Гранаттарды дайында» деген пәрменді бергеннен кейін, білім алушылар ұрысқа оқу гранаталарын дайындайды және қашан Алдыңғы жауға 25 метрде жақындап, олар жау окопына граната лақтырып, «Ура!» деп айғайлайды. оған шабуыл жасаңыз. Бұл жағдайда жауды атыс қаруынан «ату» керек.

Қарсылас қорғанысының алдыңғы шебінен шығып, сабақ жетекшісі бөлімді тоқтатады, анықталған кемшіліктерді, оларды жою тәртібі мен

әдістерін көрсетеді және білім алушыларды элемент толық болғанша қарама-қарсы бағытта осы мәселе бойынша жұмыс істеуге үйретеді. жұмыс істеді.

Нормативті орындау кезіндегі бағаны төмендететін қаталықтар.

«Қанағаттанарлықсыздан» бір ұпай төмен:

- жорғалау кезінде басы мен денесі көтерілді;
- жерден бір тармаққа «қанағаттанарлықсыз» көтерілу;
- аялдамалар арасындағы сызықшаның ұзындығы белгіленгеннен ұзағырақ.

- жүгіргеннен кейін, тоқтау кезінде әскери қызметші бүйірге жорғалап шықпады және атуға дайындалмады;

- қолда бар паналау орындары (паналар) жүгіру кезінде тоқтау үшін пайдаланылмады.

Қозғалыс кезінде жауды және жер бедерін бақылау, бақылау нәтижелері бойынша командирге баяндау. Бақылаушының міндеттері.

Әрбір сарбаз ұрыс даласын үздіксіз бақылауға, жаудың әрекетінің сипаты туралы маңызды ақпаратты алуға және бақылау нәтижелерін өз командиріне хабарлауға міндетті.

Шабуыл кезінде және қарсы шайқаста жасақтағы бақылаушы, әдетте, жасақ командирінің жанында болады және қозғалыста бақылау жүргізеді.

Бақылаушы әдетте арнайы дайындалған сарбаздар арасынан тағайындалады. Ол күндіз-түні рельефті жақсы бағдарлай білуі, бақылау барлауына жақсы дайындығы, көру жадысы, орасан төзімділігі мен шыдамдылығы, төзімді, ұшқыр, суық қанды болуы керек.

Бақылаушы міндетті:

- бақылау орнын таңдау, жабдықтау және бүркемелей білу;
- жылдың және тәуліктің кез келген уақытында жер бедерін шарлау;
- нысанаға (объектілерге) дейінгі қашықтықты анықтау, бақылау құралдары мен байланыс құралдарын пайдалану;

- қарсыластың қару-жарағы мен әскери техникасының негізгі түрлерінің барлау белгілерін білуге, ақпаратты талдауға, бақылау журналында жазбалар жүргізуге және бақылау нәтижелерін командирге (аға бақылау пункті) нақты баяндауға міндетті.

Бақылаушының баяндамасы нақты, қысқа және мыналарды қамтуы керек:

- жергілікті объектінің бағдар немесе шартты атауы;
- межеге қатысты нысананың орны;
- нысанаға тән белгілер.

Бұл ретте ол алдымен меженің оң немесе сол жағындағы нысананың орнын мыңдықпен, ал нысананың бағдардан әрірек немесе жақынырақ қашықтығы – метрмен көрсетеді.

Мысалы, «Орны 3, оң жақта 20, одан әрі 200, биік ағаштың жанында пулемет бар.

Әртүрлі позициялардан (жатып, тізерлеп, тұрып) атуға арналған жалғыз траншеяларды қазу және камуфляждау.

Атыс жүргізу, бақылау және жою қаруынан қорғану үшін басып алынған позициялардағы жеке құрам алдымен жатып атыс үшін жеке окоптарды орналастырады, содан кейін тізерлеп және тұрып қазу үшін оларды тереңдетеді.

Окопты ашпас бұрын, әрбір сарбаз белгілі бір секторда жақсы көрініс пен атыс болуы және жауға көрінбейтін етіп орналасып, жер бедерін қолданады.

Содан кейін сарбаз оқ ату үшін жалғыз окопты ашады және жергілікті заттар оған кедергі келтірсе, оның көрінісін және атыс мүмкіндігін тазартады.

Автоматпен жатып атуға арналған жалғыз окоп.

Жалғыз траншея – атыс кезінде қару-жарақ пен сарбаздардың ыңғайлы орналасуын және жау қаруынан қорғануын қамтамасыз ететін, алдында және бүйірінде жағалауы бар ойық. Жалғыз окопта ені 60 см, ұзындығы 170 см және тереңдігі 30 см ойық жасалады, сонда ондағы жауынгер толығымен жасырылады. Түсіруді жеңілдету үшін ойықтың алдыңғы бөлігінде ені 25-30 см табалдырық қалдырылады, траншеяның түбінен 10 см жоғары, шынтақтарды қолдауды қамтамасыз етеді. Көтеру кезінде алынған жер алға қарай (жауға қарай) лақтырылып, парапет деп аталатын жағалауды құрайды.

Траншеядан қапталдардың біріне қарай ату кезінде окоптың жау жағындағы (алдыңғы жағынан) парапетінің биіктігі атыс секторына қарағанда 20 см артық. Қазылған топырақтың көлемі 0,3 м³. Бір құрылғыға 0,5 адам қажет. сағат.

Қарсыластың оқ астында оқ атуға арналған жалғыз траншеядан үзінді келесідей орындалады:

- тандалған жерде жатып, сарбаз автоматтың оң жағына тұмсығын жауға қаратып қолының ұзындығына қарай қояды;

- сол жағына бұрылып, сол қолымен күректі науадан қораптан шығарады, тұтқаны екі қолмен қысады және қазбаның шекарасын белгілей отырып, шымтезек немесе нығыздалған жердің жоғарғы қабатын өзіне қарай соққылармен кеседі. алдыңғы және бүйір жағында;

- бұдан кейін ол күректі ұстап алып, шымшықты соққылармен өзінен бұрып, алдына қойып, жұлып ала бастайды.

Жұмыс кезінде:

- күректі науаның бұрышымен тігінен емес, қиғаш етіп жерге кесіңіз;

- жіңішке тамырларды күректің өткір ұшымен кесу;

- қазба шеті мен парапет арасында ені 20–40 см берма деп аталатын шағын аумақты қалдырып, парапет құру, шым мен жерді жауға қарай алға лақтыру;

- жауды бақылап отыруды тоқтатпай, басыңды жерге жақын ұста.

Траншей қазбасының алдыңғы бөлігінде қажетті тереңдікке жеткенде, артқа жылжып бара жатқан солдат қазбаны қажетті ұзындыққа дейін кесуді жалғастырады, оның денесі мен аяқтарын жабу үшін.

Өткелдің соңында парапет күрекпен тегістеледі және аймақтың сыртқы түрі мен түсін қолда бар материалмен: шөппен, бұтақтармен, егістік топырақпен және т.б. сәйкестендіреді.

Әрбір сарбаз командирдің бұйрығын күтпей-ақ, окопты еңкейтіп ату үшін тереңдетеді, тізерлеп ату үшін бір окоп жасайды, содан кейін арықтың түбінде тұрып ату үшін.

Тізерлеп және тұрып атуға арналған жалғыз траншея 60 см және 110 см-ге дейін бейім түсіру үшін бір траншеяның тереңдігін кесу арқылы салынады. Траншеяны алып тастаған кезде, топырақ 40-60 см биіктікте парапет жасайды, ол 30 см-ге дейін азайып, жұмсақ беткейлері бар ойықтарды құрайды. ашық саңылау.

Автоматтан тізеден ату үшін бір траншеяны жабдықтау кезінде қазылған топырақтың көлемі 0,8 м³; Бір құрылғыға 1,2 адам қажет. сағат. Тұрған кезде пулеметтен ату үшін бір траншеяны жабдықтау кезінде қазылған топырақтың көлемі 1,4 м³; бұл траншеяның құрылысына 1,5 адам қажет. сағат.

Шұңқыр түбіндегі тік атуға арналған жалғыз траншея ашық жерлерде орналастырумен салыстырғанда, атомдық қарудың әсерінен зардап шеккен аймақтың радиусын бір жарым есе азайтады.

Әуе бақылауындағы траншеялар оған шөппен, бұтақтармен және басқа қолжетімді материалдармен тоқылған камуфляждық матамен маскировкаланады.

Нормалардың орындалуы: «Автоматтан атуға арналған жалғыз траншеяларды қазу және камуфляждау.

Сабактың жетекшісі «Траншея бөліміне - БАСТА» пәрменін береді. Жаттығушылар жантайып қазу үшін бір окопты жұлып алады, содан кейін (стандартты орындау талабы бойынша талап етілсе) командирдің бұйрығын күтпей-ақ окопты тереңдетеді, тізерлеп атуға, содан кейін тұрып атуға бейімдейді.

Стандартты орындау уақыты «Траншея учаскесіне - БАСТАУ» пәрменінен «Траншея түсіруге дайын» есебіне дейін есептеледі.

Уақыт көрсеткіштері және стандартқа сәйкестігін бағалау.

Жаттығушылардың санаты.

Уақыт бойынша бағалау (секунд): «өте жақсы», «жақсы», «қанағаттанарлық».

Жалғыз окоптағы жауынгер:

- бейім түсіру үшін 25/18, 27/20, 32/24;

- тізеден ату үшін 55/40, 60/45, 70/55.

Тұрақты атуға арналған жалғыз траншеялар:

- 1 сағат 30 минут;

- 1 сағат 05 минут;
- 1 сағат 40 минут;
- 1 сағат 10 минут;
- 2 сағат;
- 1 сағат 15 минут.

Ескерту. Есептеуіш жаяу әскер күрегімен ор қазуға кеткен уақытты, ал бөлгіш сапер күрегімен ор қазуға кеткен уақытты көрсетеді.

Тактикалық жаттығу.

Тақырып: «Дабыл» сигналы бойынша оқыту персоналының әрекеті.

Тәрбиелік мақсаты: Ұрыс немесе төтенше жағдайда ұйымдасқан және анық әрекет етуге үйрету.

Тәрбиелік мақсаты: студенттерде күрделі, тез өзгертін жағдайларда психологиялық дайындық және жеке тәжірибе жинақтау дағдыларын дамыту.

Әдісі: Практикалық сабақ.

Орналасқан жері: Тактикалық оқу алаңы.

Оқу сұрақтары:

Дабыл жинау.

Мәжбүрлі марш.

Жауынгерлік орналастыру.

Аймақты тарау.

Сызықтың (нысанның) шабуылы.

Қорғанысқа және басқа тапсырмаларға көшу.

Сабақтың барысы.

Кіріспе бөлім. Лагерь аумағынан жасырын шығып кеткен кейбір білім алушылардың арасынан шыққан «диверсиялық топ» күзетшілерді дабыл қағуға итермелейді.

Күзетші дабыл белгісін берген бойда дабыл қағылып, парад алаңында толық жабдықталған взводтардың жалпы жиыны жарияланады.

Негізгі бөлім.

Взводтар жасақталғаннан кейін штаб бастығы оқу-жаттығу құрамына аңыз айтып, міндеттер қояды.

Аңыз: «Диверсанттардың бір тобы лагерьдің оңтүстігіне қонды. Аймақты тарау, анықтау, қоршау және жауды берілуге мәжбүрлеу керек».

Міндеттері: Бірінші взвод тактикалық алаңға шығып, тізбекте орналасады және аумақты батыс бағытта тарайды.

Екінші взвод осыған ұқсас тапсырмаларды орындайды және лагерьдің батысындағы аумақты оңтүстік бағытта тарайды.

Белгіленген жерде взводтар жақындаған кезде шартты белгі беріледі (петардалардың жарылуы).

Взвод командирлері жатуға және жорғалауды жалғастыруға бұйрық береді.

Қарсылас пиротехниканы қарқындырақ пайдаланса, қорғанысқа өтіп, өздігінен қазуға кірісу туралы бұйрық беріледі.

Шартты белгі бойынша (сигналды алау) взвод шартты жау тығылып жатқан сапқа немесе объектіге қарай жылжып, «диверсанттарды» басып алады. Осыдан кейін взвод лагерь аумағына оралады.

Қорытынды бөлім.

Парад алаңында нәтижелер шығарылады, содан кейін «Бәрі түсінікті!» командасы беріледі. Взвод өз орнына қайтады.

Атыс дайындық сабақтарын өткізу.

ЖОСПАРЫ.

Сабақтар мен ату-жаттығулар кезінде қарумен және оқ-дәрілермен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік талаптар.

Қатаң тыйым салынады:

- қарудың оқталған-оқылмағанына қарамастан, қаруды адамдарға, тирдің ішінде жан-жаққа және артына бағыттауға;

- командалық (учаскелік) бекетте және паналарда (блиндаждарда) ақ жалауды көтеріп, қауіпті атыс бағыттарында ақаулы қарудан, ақаулы оқ-дәрілерден ашық және атыс;

- оқталған қаруды кез келген жерде қалдыруға немесе оны басқа адамдарға беруге, қаруды атыс орнында (ату орнында) атыс жетекшісінің (командирдің) бұйрығынсыз қалдыруға;

Оқу сұрағы. Қазіргі заманғы атыс қаруларының мақсаты мен техникалық сипаттамасы. АК-74-ті толық емес бөлшектеу және құрастыру.

Атқыштар жаудың баспаналардағы және ашық аумақтардағы тірі нысандарын, техникалық құралдарды, атыс пункттерін, жеңіл броньды машиналар мен көліктерді жоюға арналған.

АК-74-ті ішінара бөлшектеу және жинау пулеметті тазалау, майлау және тексеру үшін жүргізіледі. Машинаны шамадан тыс жиі бөлшектеу зиянды, өйткені ол бөлшектер мен механизмдердің тозуын тездетеді.

АК-74 жартылай бөлшектеу тәртібі:

- журналды ажыратыңыз, камерада патрондардың бар-жоғын тексеріңіз, болтты тартыңыз;

- керек-жарақтары бар қарындаш қорабын алыңыз;

- тұмсық тежегішті - компенсаторды ажыратыңыз;

- тазалау штангасын ажырату;

- қабылдағыштың қақпағын ажырату;

- қайтару механизмін ажырату;

- болттың жақтауын болтпен бөліңіз;

- болтты болттың жақтауынан ажырату;
- газ түтігін бөшке төсемінен ажыратыңыз.

АК-74-ті ішінара бөлшектегеннен кейін құрастыру кері тәртіпте орындалады (қабылдағыштың қақпағын бекіткеннен кейін триггерді босатып, пулеметке сақтандырғышты қойыңыз).

Стандартты:

- «өте жақсы» -15 секунд;
- «жақсы» -17 секунд;
- «қанағаттанарлық» -20 секунд.

Радиациялық, химиялық және биологиялық қорғаныс бойынша сабақтар өткізу

ЖОСПАРЫ.

Жеке қорғаныс құралдары.

Фильтрлі противогаздың мақсаты мен конструкциясы.

Жалпы қару-жарақ сүзгі противогаздары тыныс алу жүйесін, бет пен көзді улы заттардан қорғауға арналған.

Противогаздардың жұмыс істеу принципі тыныс алу мүшелерін қоршаған ортадан оқшаулауға және ингаляциялық ауаны сүзгіш-сорғыш жүйеде улы аэрозольдер мен булардан тазартуға негізделген. Противогаздар ингаляциялық ауаны оттегімен байытпайды, сондықтан оларды (көлемі бойынша) кемінде 17% оттегі бар атмосферада ғана қолдануға болады.

Противогаз жинағы мыналарды қамтиды:

- газ қап;
- көзілдіріктердің тұмандануын болдырмау үшін тұманға қарсы пленкалар;
- интерком мембраналар;
- противогаз қорабына арналған трикотажды гидрофобты қақпақ;
- қыста противогаз оқшаулағыш манжеттермен жабдықталған;
- тег.

Противогаздың құрамдас бөліктерін тексергеннен кейін сізге:

- противогаз қорапшасының мойнындағы қалпақшаны алу және түбіндегі тесіктен тығынды алу арқылы противогазды жинаңыз. қақпақты, тығыздағышты және тығынды противогазға арналған қапшықта сақтаңыз;
- көзілдіріктің алдыңғы бөлігін тұманнан және қатып қалудан қорғайтын құралдармен жабдықтау;
- противогазға арналған сөмкеге барлық компоненттерді, респираторды, ІРР салыңыз;
- сөмкеңізге противогаз салыңыз.

Противогазды қолдану ережелері.

Противогаз үш позицияда киіледі: «Жорықтық», «Дайын» және «Ұрыстық».

Противогазды «Тұрып тұру» күйіне ауыстыру үшін мыналар қажет: сөмкені оң иыққа қою; сөмкенің үстіңгі шеті белдік белдік деңгейінде болатындай етіп погонның ұзындығын реттеу үшін реттелетін ілмекті пайдаланыңыз; жаяу жүру кезінде қолдың қозғалысына кедергі келтірмейтіндей етіп противогаз салынған сөмкені артқа жылжытыңыз және қажет болған жағдайда противогазды белдікпен денеге бекітіңіз.

Противогазды «Дайын» күйіне ауыстырған кезде қаптың клапанын ашу қажет (ПМГ және ПМГ-2 противогаздарына арналған қаптарды ашпаңыз), противогазды белдікпен корпуска бекітіңіз.

Противогаз «Жауынгерлік» күйге «Химиялық дабыл» сигналы бойынша, «Газдар» командасы бойынша немесе дербес ауыстырылады.

Сіз противогаздарды басқа әдістермен киюге болады, бірақ оларды пайдалану противогаздың алдыңғы бөлігінің тез және дұрыс киюін және қауіпсіздігін қамтамасыз етуі керек. «Противогазды шешіңіз» немесе «Қорғаныс құралдарын шешіңіз» пәрмені арқылы противогазды шешіңіз.

Бұл пәрмен бойынша қаруды қойып, болат дулығаны, бас киімді және балақшаны шешіп, клапан қорабын қолыңызбен алыңыз, алдыңғы бөлігін аздап төмен тартыңыз және қолды алға және жоғары жылжыту арқылы противогазды алыңыз. Противогазды бүктеп, сөмкенізге салыңыз. Мүмкін болса, алынған алдыңғы бөлігін ішке қарай бұрап, құрғатып, таза шүберекпен сүртіңіз.

Біріктірілген қару-жарақ қорғаныс жинағы.

Жалпы әскери қорғаныш толым (ЖӘҚТ) фильтрлеуші СИЗК-мен бірге персоналдың терісін химиялық заттардан, РР, ВS-дан қорғауға, сондай-ақ нысанды киімнің, жабдықтың, аяқ киімнің және жеке қарудың ластануын азайтуға, қолайсыз ауа-райынан қорғауға арналған. және напальма.

ОП-1М қорғаныш пальто жамылғылары, шұлықтары, қолғаптары, шұлықтарға арналған жамылғылар және қолғаптарға тапсырыс беріп, қоймалар мен бөлімдерге бөлек жеткізіледі.

Жалпы әскери қорғаныш толым (ЖӘҚТ) құрамы.

ОП-1М қорғаныш пальто жиынтығы (6-сурет) мыналарды қамтиды: плащ; жаңбыр жамылғысы; пальто ұстағыштары (2 дана); қазықтар (19 дана); штангалар (4 дана).

Шұлық пен қолғапты «саяхат» және «дайын» күйінде кию үшін матадан жасалған жабынды пайдаланыңыз.

Жаңбыр пальтоларын іріктеу сарбаздың бойына қарай жүзеге асырылады: бірінші биіктік - биіктігі 166 см-ге дейінгі әскери қызметшілер үшін; екіншісі – 166-дан 172 см-ге дейін; үшінші - 172-ден 178 см-ге дейін; төртінші - 178-ден 184 см-ге дейін және одан жоғары.

Шұлықтарды таңдау аяқ киімнің өлшеміне сәйкес жүзеге асырылады: бірінші өсу - 40 өлшемге дейінгі аяқ киім (етік, етік) үшін; екінші биіктік – 42 өлшем үшін; үшінші биіктік – 43 және одан үлкен өлшемдер үшін. Қысқы аяқ киім үшін (киіз етік, биік етік) шұлықтар жазғы аяқ киімге қарағанда бір өлшемді үлкенірек таңдалады.

Қолғап таңдау. Қолғаптарды таңдау бесінші метакарпофалангальды буын деңгейінде алақанның шеңберін өлшеу нәтижелері бойынша жүзеге асырылады: ВL-1М үшін: 21 см-ге дейін - бірінші өлшем; 21-ден 23 см-ге дейін – екінші өлшем; 23 см-ден жоғары – үшінші өлшем; ВЗ-1М үшін: 22,5 см-ге дейін – бірінші өлшем; 22,5 см жоғары – екінші өлшем.

Тозу уақыты 4 сағат. Плащтың салмағы 1,6, шұлық 0,8-1,2, қолғап 0,35

Жалпы әскери қорғаныш толым (ЖӘҚТ). Біріктірілген қорғаныс костюмі Жалпы әскери қорғаныш толым (ЖӘҚТ) персоналдың терісін агенттерден, СИУУ, РР, ВА (BS) қорғауға арналған.

Жалпы әскери қорғаныш толым (ЖӘҚТ) және ЖӘҚТ-М костюмдерінде дизайнның жазғы нұсқасы ғана бар. Қысқы жағдайда пайдалану үшін ЖӘҚТ ЖӘҚТ-М сарбаздың құлаққапты қалпақшасына арналған перделерді ұсынады.

6-кесте. Противогаз кию.

Жетекшінің іс-әрекеттері	Тапсырманы орындау тәртібі
Пәрмен береді, мысалы, «Оң - ҒА», «Оң ЖАҒА ЖАРЫҚТАУ», «ҚРЫСҚА!».	Ашық жерде болған кезде жарқылды байқаған немесе «Оң жақтан (сол жақтан, артқы жақтан, алдыңғы жақтан) жарқыл» деген пәрменді естіген әскери қызметшілер дереу белбеуден қаруды алып тастайды, окоптың түбіне жатады; және қашан қосулы ашық жерде - жерде бетін төмен қаратып, аяқтарын жарылыс бағытында ұстап, сырт киімнің жағасын көтеріп, қару-жарақ пен қолды астына жасырады.
«ГАЗДАР» командасын береді. Секундомерді іске қосады. Стандарттың орындалуын бақылайды. Тыныс алуды қалпына келтіргеннен кейін секундомерді тоқтатады және оқушыны бастапқы нүктеге қайтарады. Орналастырып, пәрмен береді «ЖАРМЫН ҚОЙУ.»	Оқушы тынысын ұстап, көзін жұмады. Ол бас киімін шешеді. Ол сөмкесінен противогазды алып шығады. Дулыға маскасын алады төменгі жағында қалыңдатылған жиекте екі қолмен алақанның бас бармақтары сыртта болуы үшін, ал қалғандары оның ішінде. Дулыға маскасының төменгі бөлігін астына қояды иек және қолдың жоғары және артқа өткір қозғалысы жоқ болуы үшін оны басының үстіне тартады бүктемелер, ал көзілдірік қондырғысы көзге қарсы орналасқан. Қисықтар мен қатпарларды жояды, егер олар

	<p>болса дулыға маска киген кезде қалыптасады, жасайды толық дем шығарыңыз, көзіңізді ашыңыз және жалғастырыңыз тыныс.</p> <p>Противогазды кигеннен кейін стажер қалпақ киеді, ішіне тығып қояды біркелкі және противогазды бекітеді дене.</p> <p>Стандартқа сәйкестігін бағалау «өте жақсы» «жақсы» «қанағаттанарлық» 7/11сек 8/12сек 10/14сек.</p>
--	--

Ескерту. Есептегіш противогазды киетін уақытты, ал бөлгіш респиратор киетін уақытты көрсетеді.

Бағаны бір ұпайға «қанағаттанарлықсыз» деп төмендететін қателер:

- противогазды киген кезде стажер көзін жұмып демін ұстамады немесе кигеннен кейін толық дем шығармады;
- противогаздың шлемі қиғаш киілген.
- противогаздың шлемінің астына сыртқы ауа енетін мұндай қатпарлардың немесе бұрмалардың пайда болуына жол беріледі;
- газ қорабы герметикалық қосылмаған.

7-кесте. Біріктірілген қолды кию. Қорғаныс жинағы және противогаз.

Жетекшінің іс-әрекеттері	Тапсырманы орындау тәртібі
<p>Пәрмен береді «Жеңге жамылғы, шұлықтар, қолғаптар - WEAR», «ГАЗДАР».</p> <p>Секундомерді іске қосады.</p> <p>Стандарттың орындалуын бақылайды.</p> <p>Азайтатын қателерді түзетеді</p> <p>Бағалау.</p>	<p>Шұлық киіп, бауларын бекітіп, байлайды белдік белбеудегі екі таспа.</p> <p>Противогазды «жауынгерлік» күйге ауыстырады.</p> <p>Оны қораптан алып, қолғап киеді.</p> <p>Жаңбырдың жамылғысын ашады, өруді жоғары тартады және плащты жеңге киеді, төменгі жағында ілмектер бар жеңдерді бас бармақтың үстіне қояды қолғап.</p> <p>Сорғышты қорғаныс каскасына қояды және пальтосын түймелейді.</p> <p>Ұпайыңызды төмендететін қателер «қанағаттанарлықсыздан» бір ұпай төмен</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. белдіктерді бекітіп, қорғаныш шұлықтар киілді; 2. белдік белбеудегі екі бау да байланбаған; 3. Плащтың бүйірлері дұрыс бекітілмеген немесе шұлық толық киілмеген.
<p>«Қорғау» командасын береді.</p> <p>костюм (жиынтық) - WEAR», «ГАЗДАР») немесе «ОРЫНДАУ ЖАЛҒАСТЫРУ ҮШІН СТАНДАРТ».</p> <p>Секундомерді іске қосады. Басқару</p>	<p>Практикант противогаз және бас киім салынған сөмкені шешіп, корпустағы плащты шешеді. Шұлық киіп, бауын бекітіп, шалбарының белдігіне лентаны байлайды. Жаңбыр пальтосының қақпағын ашып,</p>

<p>элементтері стандартты сақтау тәртібі. Қателерді түзетеді. Кигеннен кейін OZK секундомерді тоқтатады және орындалу уақытын жазады стандартты.</p>	<p>ұстағыштарын ұстап, жамылғы жамылғысының астына жамылғысы бар плащты артына алып келеді және пальтоны жеңге кигізеді. Ұстағыштардың ұштарын жаңбыр пальтосының төменгі жағындағы жақтауларға салып, ұстағыштарды жақтауларға бекітіңіз. Орталық саңылауларды плащтың алдымен оң жағымен, содан кейін сол жақ ойығымен орталық қазықпен бекітеді және оларды ілмекпен бекітеді. Пальто құйрықтарын қазықпен бекітеді сол жақ жартысы сол аяқты, ал оң жақ - есепті төмендету. дұрыс. Орталық қазықтың астында орналасқан екі қазық ұстағыштары бекіткіштермен бекітіледі. Жаңбыр пальтосының бүйірлік құлақшаларын алдымен аяқтың астына орап, ілмектермен бекітеді. тізе. Ол пальто құйрықтарын бекітіп, үстіңгі екі түйреуішті бос қалдырады. Ол далалық құрал-жабдықтар мен плащтың үстіне противогазға арналған сөмкені киеді. «Шайқасқа» айналады противогаздың жағдайы Бас киім киеді. Плащтың капюшонын киеді. Жоғарғы екі ілмектерді бекітеді. Плащтың жеңін түріп, қораптан шығарып, қолғап киеді; ілмектерді бас бармақтарына кигізіп, плащының жеңдерін қолғаптарының шеттерінен түсіреді. Ұпайыңызды төмендететін қателер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Киген кезде қорғаныс құралдары зақымдалған; 2. Ашық жерлер бар форма және адам терісі; 3. Противогазды кию кезінде «қанағаттанарлықсыз» деген баға берген қателер жіберілді (стандарт №). Бір ұпай «қанағаттанарлықсыз» 4. Штифті ұстағыштар бекіткіштермен бекітілмеген немесе екі түйреуіш бекітілмеген; 5. Комбинезон түріндегі қорғаныс жиынтығын киген кезде плащтың үстінен жабдық пен противогаз киілмейді; 6. Жаңбыр пальтосының ленталары жіппен өткізілмейді жарты сақиналар;
--	---

	7. Пальто түріндегі қорғаныс жиынтығын киген кезде пальто қолғапсыз бекітілді; 8. Стандарттың орындалу реттілігі сақталмады.
	ашық алаңдардағы стандартты орындау бағасы мин. сек. «өте жақсы» «жақсы» пальто түрінде «қанағаттанарлық» 3,00 - 3,20 4,00, комбинезон түрінде 4,35 - 5,00 6,00

Комбинезон түріндегі құрама қаруды қорғау жинағын кию тәртібі ашық алаңда «ГАЗДАР ЖАҢАЛДАР» командасы бойынша «Химиялық ескерту» стандартының орындалуын бағалау болып табылады.

«Өте жақсы» - 35 сек. «Жарайды» - 40 сек. «Қанағаттанарлық» - 50 сек.
Стандарт шарттарына кірмейтін келесі әрекеттер.

Жетекшінің іс-әрекеттері	Тапсырманы орындау тәртібі
ОЗК киген кезде, плащ түрінде пәрмен береді «Қорғаушы жинақ – ШЫҒУ». Басқару элементтері тапсырыс орындау қабылдау. Түзетулер қателер азайту бағалау.	Инфекция аймағынан тыс ластанған ОЗК-ны алып тастау үшін білім алушы желге бұрылады. Жаңбырының жиегін, шұлықтарының бауларын және бас бармақтардағы ілмектерді жояды. Ол басынан капюшонды тартып алады. Жеңдерінің манжеттерін қолдарына түсіріп, қолдарын плащтың жеңдерінен шығарады (артында). Қолғапты шешпей, пальто ұстағыштарын шешіп, жамылғы жақтауларынан суырып алады, көтереді пальто ұстағыштарымен жоғары көтеріп, кері лақтырады. Шұлықтың жіптерін белдік белбеуінен шешіп, содан кейін бір аяқтың саусағымен екінші аяқтың шұлығының вмпасының өкше бөлігін кезекпен басып, аяғын шұлықтан жартылай шығарып, сілкіп тастайды. Алынған ластанған қорғаныс құралдарынан алыстайды жел жағы. Қолғап пен противогазды шешеді.

Медициналық дайындық сабақтарын өткізу

ЖОСПАРЫ.

Қалада немесе табиғи ортада қысқа мерзімде болу үшін (1-2 күн) 13 қосымшадан тұратын ең аз қажетті алғашқы медициналық көмек қобдишасы 1 адамға көмек көрсетуге арналған. Клапанның алдыңғы қабырғасына тігілген

«Қызыл Жарты ай» эмблемасы бар немесе онсыз матадан жасалған қапшықта жеткізіледі.

Жеке киетін АИ-Н1 алғашқы медициналық қобдишаға арналған қосымшалардың бекітілген тізімі:

- жеке таңу пакеті – 1;
- гемостатикалық турникет Альфа -1;
- спазм кестесі № 10 – 1 (ауырсынуды басатын дәрі);
- су-спирт гигиеналық майлық – 3;
- гемостатикалық майлық Farmitex Gemiak – 3;
- тазартылған таңғыш 5x10 – 1;
- феракрил қосылған гемостатикалық майлық – 3;
- бактерицидтік жабысқақ сылақтар жинағы – 1;
- қосымшалар тізімі - нұсқаулар - 1.

Алғашқы медициналық көмектің мәні және оны көрсету ережелері.

Алғашқы медициналық көмек – зардап шеккен адамның өміріне қауіп төндіретін себептерді уақытша жоюға бағытталған қарапайым медициналық шаралар кешенін қамтитын медициналық көмек түрі. Алғашқы медициналық көмекті жарақат алған жерде зардап шегушінің өзі (өзіне-өзі көмек) немесе жақын жерде болған басқа азаматтар (өзара көмек) көрсетеді.

Көгерулер беткі тіндерді және ішкі ағзаларды зақымдауы мүмкін.

Дислокация - бұл сүйектердің артикулярлық ұштарының ығысуы, олардың өзара байланысын ішінара немесе толығымен бұзады.

Созылу – жұмсақ тіндердің (байланымдар, бұлшықеттер, сіңірлер, жүйкелер) тұтастығын бұзбайтын күш әсерінен зақымдануы.

Жара – бұл көбінесе бұлшықеттердің, нервтердің, ірі тамырлардың, сүйектердің, ішкі ағзалардың, қуыстар мен буындардың тұтастығының бұзылуымен жүретін дене жабынының механикалық зақымдануы.

Қан кету - зақымдалған қан тамырларынан қанның ағуы.

Химиялық күйік - бұл тіндерге (тері, шырышты қабаттар) айқын күйдіргіш қасиеті бар заттардың (күшті қышқылдар, сілтілер, ауыр металдардың тұздары, фосфор) әсер етуінің нәтижесі.

Термиялық күйік - дене тініне жоғары температура әсер еткенде пайда болатын жарақат түрі. Күйік жарық сәулесінің, жалынның, қайнаған судың, будың, ыстық ауаның немесе электр тогының (күйікті тудыратын агенттің табиғаты) әсерінен туындауы мүмкін.

КҮНТІЗБЕ - ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЛАУ

*Оқу уақытын жоспарлау және есептеу
7-8-9 сынып оқушылары үшін «Жас сарбаз»
(10-11 сыныптар үшін, АӘТД мазмұны).*

Бөлімдердің атауы	7 сынып	8 сынып	9 сынып
Әскери білімнің тарихы	1	1	1
Қазақ халқының тарихы – қазақ әскерінің қалыптасу тарихы	2	2	2
Қазақстан Республикасының егемендігін күзететін Қарулы Күштер	4	3	2
Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жарғылары	2	3	2
Тактикалық дайындық	3	3	4
Өртке үйрету	3	4	4
Бұрғылау	4	3	2
Әскери топография	0	0	1
Медициналық дайындық	1	1	1
Әскери этика және психология	1	1	1
Инженерлік дайындық	0	0	1
Әскерилендірілген ойын	1	1	1
Сынақ сабақтары	1	1	1
Әдістемелік дайындық	1	1	1
Далалық оқу модулі	10	10	10
Барлығы	34	34	34

**Күнтізбелік-тақырыптық жоспар
(7-сынып)**

№ р/с	Тараулардың, тақырыптардың атаулары, бөлінетін сабақтар сағаттары	Сағат саны	Күн
1-секция: Әскери білімнің тарихы		1	
1	Сіздің таңдауыңыз – Жас сарбаз сыныбы. «Қазақстандықтар туралы аңыз» (армия генералы С.Қ. Нұрмағамбетовтың өмірі мен қызметі туралы).	1	
2-бөлім: Қазақ халқының тарихы – қазақ әскерінің құрылу тарихы.		2	
2.	Түрік қағанатының әскери өнері.	1	
3.	Шыңғыс хан дәуіріндегі әскери өнердің дамуы.	1	
3-бөлім: Қазақстан Республикасының егемендігін күзететін қарулы күштер		4	
4	Конституция – Қазақстан Республикасының негізгі Заңы.	1	
5	Әскердің қоғамдағы және мемлекеттегі орны. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жауынгерлік дәстүрлері.	1	
6	Даңқты жауынгерлердің ерліктері. Ұлы Отан соғысының батырлары.	1	
7	Орта ғасырлардағы Қазақстан территориясындағы әскери істің даму тарихы.	1	
4-бөлім. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жарғылары		2	
8	Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Тәртіптік Жарғысы. Әскери атақтары мен айырым белгілері.	1	
9	Әскери қызметкерлердің әскери сыпайылығы мен тәртібі. Басшылар мен бағыныштылар, аға және кіші.	1	
5-бөлім. Тактикалық дайындық		3	

10	Шет елдерде және Қазақстанда ХХ ғасырға дейін тұрақты әскерлердің құрылуы мен Қарулы Күштердің даму себептері.	2	
11	Әскери өнердің дамуы және әскерлердің әскери әрекеттерінің тактикасы.	1	
6-бөлім. Өртке қарсы дайындық		3	
12	Қару мен оқ-дәрілермен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары.	1	
13	Пулеметтің мақсаты, жауынгерлік қасиеттері, жалпы құрылымы және жұмыс істеу принциптері.	1	
14	Станокты толық емес құрастыру және бөлшектеу реті.	1	
7-бөлім. Бұрғылау жаттығулары.		4	
15	Оны құрыңыз және басқарыңыз. Құрылыс және оның элементтері. Алдын ала және атқарушы топтар.	1	
16	Жауынгердің жасақтау алдындағы және қатардағы міндеттері. Сәлемдесуге сол жерде жауап беру. Жауынгерлік стенд. «Тұр!», «Тең бол!», «Назар аударыңыз!», «Жеңіл!», «Бензин ал!» пәрмендерін орындау.	1	
17	Орнында бұрылады. Марш және марш қарқынымен қозғалыс. Бір разрядты құрамадан екі разрядты құрамаға және кері ауысу.	1	
18	Орнында және қозғалыста, бас киіммен немесе бас киімсіз әскери сәлемдесу.	1	
8-бөлім. Медициналық дайындық Жас тәртіпші.		1	
19	Жаралар, қан кету және күйік кезіндегі алғашқы көмек. Таңғыштарды салу және қан кетуді тоқтату құралдары мен әдістері.	1	
	Әскерилендірілген ойын	1	
	Сынақ сабақтары	1	
	Әдістемелік дайындық	1	
	Әскери этика және психология	1	
	Далалық оқу модулі	10	
	Барлығы	34	

**Күнтізбелік-тақырыптық жоспар
(8 сынып)**

№ р/с	Тараулардың, тақырыптардың атаулары, бөлінетін сабақтар сағаттары	Сағат саны	Күн
1-секция: Әскери білімнің тарихы		1	
1	Ар-намыс кодексі.	1	
2-бөлім: Қазақ халқының тарихы – қазақ әскерінің құрылу тарихы.		2	
2.	Қазақ хандығының құрылуы. Абылай хан, оның Қазақстанның әскери тарихындағы рөлі.	1	
3.	Кенесары хан, оның Қазақстанның әскери тарихындағы рөлі. Қазақстанның көрнекті әскери қайраткерлері.	1	
3-бөлім: Қазақстан Республикасының егемендігін күзететін қарулы күштер.		3	

4	Қазақстан Республикасының мемлекеттік құрылымы.	1	
5	Қазақстан Республикасының егемендігі мен тәуелсіздігінің негізгі белгілері.	1	
6	Әскери саясаттың жалпы принциптері және Қарулы Күштердің ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі рөлі. Қарулы Күштердің даму кезеңдері және олардың негізгі міндеттері.	1	
4-бөлім. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жарғылары		3	
7	Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Тәртіптік Жарғысы. Әскери атақтары мен айырым белгілері.	1	
8	Әскери қызметкерлердің әскери сыпайылығы мен тәртібі. Басшылар мен бағыныштылар, аға және кіші.	1	
9	Кезекші бөлімшенің жауынгерлік қызмет кезіндегі міндеттері.	1	
5-бөлім. Тактикалық дайындық		3	
10	Шет елдерде және Қазақстанда ХХІ ғасырға дейін тұрақты әскерлердің құрылу себептері мен Қарулы Күштердің дамуы.	2	
11	Әскери өнердің дамуы және әскерлердің әскери әрекеттерінің тактикасы	1	
6-бөлім. Өртке қарсы дайындық		4	
12	Қару мен оқ-дәрілермен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары.	1	
13	Пулеметтің мақсаты, жауынгерлік қасиеттері, жалпы құрылымы және жұмыс істеу принциптері.	1	
14	Станокты толық емес құрастыру және бөлшектеу реті.	2	
7-бөлім. Бұрғылау жаттығулары.		3	
15	Оны құрыңыз және басқарыңыз. Құрылыс және оның элементтері. Алдын ала және атқарушы топтар.	1	
16	Жауынгердің жасақтау алдындағы және қатардағы міндеттері. Сәлемдесуге сол жерде жауап беру. Жауынгерлік стенд. «Тұр!», «Тең бол!», «Назар аударыңыз!», «Жеңіл!», «Бензин ал!» пәрмендерін орындау.	1	
17	Орнында бұрылады. Марш және марш қарқынымен қозғалыс. Бір разрядты құрамадан екі разрядты құрамаға және кері ауысу.	1	
8-бөлім. Медициналық дайындық Жас тәртіпші.		1	
18	Жаралар, қан кету және күйік кезіндегі алғашқы көмек. Таңғыштарды салу және қан кетуді тоқтату құралдары мен әдістері Жараның асқынуларының алдын алу.	1	
19	Әскерилендірілген ойын.	1	
20	Сынақ сабақтары	1	
21	Әскери этика және психология	1	
22	Әдістемелік дайындық	1	
22	Далалық оқу модулі	10	
	Барлығы:	34	

**Күнтізбелік-тақырыптық жоспар
(9-сынып)**

№ р/с	Тараулардың, тақырыптардың атаулары, бөлінетін сабақтар сағаттары	Сағат саны	Күн
1-секция: Әскери білімнің тарихы		1	
1	Қазақстанның әскери оқу орындары.	1	
2-бөлім: Қазақ халқының тарихы – қазақ әскерінің құрылу тарихы.		2	
2.	Қазақстанның Ұлы Отан соғысына қатысуы.	1	
3.	Әскери даңқ күндері және әр түрлі әскери саладағы әскери қызметкерлердің кәсіби мерекелері.	1	
3-бөлім: Қазақстан Республикасының егемендігін күзететін қарулы күштер		2	
4	Қарулы Күштерді құрудың заңнамалық негіздері. Қазақстанның әскери доктринасы.	1	
5	Ел ішіндегі әскери қауіпсіздікті қамтамасыз етудің заңнамалық негіздері.	1	
4-бөлім. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жарғылары		2	
8	Компанияны орналастыруға арналған қазарма ғимараты.	1	
9	Қазармадағы үй-жайлардың мақсаты. Әскери бөлімдегі күнделікті тәртіппен қарастырылған іс-шаралар	1	
5-бөлім. Тактикалық дайындық		4	
10	Жаяу әскердің жауынгерлік машинасында (бронетранспортер) мотоатқыштар отрядының мақсаты мен ұйымдастырылуы, оның стандартты қаруы.	1	
11	Команда шабуылда. Тапсырманы бастапқы қалпында қабылдау. Жау қорғанысына қарай отрядтың алға жылжуы. Шабуылға шығу және жаудың алдыңғы шебіне шабуыл жасау.	1	
12	Ұрыстың негізгі түрлері бойынша мотоатқыштар отрядының жауынгерлік міндеттері мен мүмкіндіктері. Жауынгердің ұрыстағы міндеттері. Жауынгердің ұрыс даласында және жаяу операция кезіндегі қозғалыс техникасы мен ережелері.	1	
13	Түсіру орнын таңдау. Түсіру және бақылау орындарының жабдықтары мен камуфляждары	1	
6-бөлім. Өртке қарсы дайындық		4	
14	Қол гранаталары. Мақсаты, жауынгерлік қасиеттері.	1	
15	РГД-5, РГН және РГО, Ф-1 қол және фрагментациялық гранаталардың конструкциясы. Қашықтық пен дәлдік үшін қол гранаталарын лақтыру.	1	
16	Тұрақты нысаналарды (әртүрлі нысаналарды) әртүрлі позициялардан (тұрып, отырып, жатып) ату.	2	
7-бөлім. Бұрғылау жаттығулары.		2	
17	Порт. «Белдікті босат (тарт)!\», «Пулемет кеудеге!\», «Арқаға қару!\», «Белбеуге!\», «Қаруды ретте!» пәрмендерін орындау.	2	
8-бөлім. Әскери топография.		1	

18	Топографиялық карта туралы түсінік. Жер бедері жауынгерлік жағдайдың элементі ретінде. Картаны оқу. Рельефті зерттеу. Бағдарлау туралы түсінік. Адриановтың компасы арқылы көкжиек жақтарын аспан денелері бойынша, сонымен қатар жергілікті заттардың белгілері бойынша анықтау.	1	
9-бөлім. Медициналық дайындық Жас тәртіпші.		1	
19	Таңғыштардың негізгі түрлері. Таңғыштарды нығайту. Қысым таңғышты қолдану ережелері. Киіну. Шплинт қолданудың негізгі ережелері.	1	
10-бөлім. Инженерлік дайындық.		1	
20	Жарылыс қаупі бар және жарылмайтын инженерлік кедергілер. Жарылыс қаупі бар және жарылмайтын инженерлік кедергілерді жеңу.	1	
21	Әскерилендірілген ойын.	1	
22	Сынақ сабақтары	1	
23	Әдістемелік дайындық	1	
24	Әскери этика және психология	1	
25	Далалық оқу модулі	10	
	Барлығы:	34	

1- бөлім: Әскери білімнің тарихы.

7 сынып (1 сағат).

1. Сіздің таңдауыңыз – Жас сарбаз сыныбы. "Қазақстандықтардың аңызы» (армия генералы С.Қ. Нұрмағамбетовтың өмірі мен қызметі туралы).

8 сынып (1 сағат).

1. Ар-намыс кодексі.

9-сынып (1 сағат).

2- бөлім. Қазақстанның әскери оқу орындары.

2-бөлім: Қазақ халқының тарихы – қазақ әскерінің құрылу тарихы

7-сынып (2 сағат).

1. Түрік қағанатының әскери өнері.

2. Шыңғыс хан дәуіріндегі әскери өнердің дамуы.

8-сынып (2 сағат).

1. Қазақ хандығының құрылуы. Абылай хан, оның Қазақстанның әскери тарихындағы рөлі.

2. Кенесары хан, оның Қазақстанның әскери тарихындағы рөлі. Қазақстанның көрнекті әскери қайраткерлері.

9-сынып (2 сағат).

3 - бөлім. Қазақстанның Ұлы Отан соғысына қатысуы.

2. Әскери даңқ күндері және әр түрлі әскери саладағы әскери қызметкерлердің кәсіби мерекелері.

3-бөлім: Қазақстан Республикасының егемендігін күзететін қарулы күштер

7-сынып (4 сағат).

Конституция – Қазақстан Республикасының негізгі Заңы.

Әскердің қоғамдағы және мемлекеттегі орны. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жауынгерлік дәстүрлері. Даңқты жауынгерлердің ерліктері. Ұлы Отан соғысының батырлары.

Қазақстан территориясындағы әскери істің даму тарихы.

8-сынып (3 сағат).

Қазақстан Республикасының мемлекеттік құрылымы.

Қазақстан Республикасының егемендігі мен тәуелсіздігінің негізгі белгілері. Әскери саясаттың жалпы принциптері және Қарулы Күштердің ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі рөлі. Қарулы Күштердің даму кезеңдері және олардың негізгі міндеттері.

9-сынып (2 сағат).

Қарулы Күштерді құрудың заңнамалық негіздері. Қазақстанның әскери доктринасы. Ел ішіндегі әскери қауіпсіздікті қамтамасыз етудің заңнамалық негіздері.

4-бөлім. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жарғылары.

7 сынып (2 сағат)

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Тәртіптік Жарғысы. Әскери атақтары мен айырым белгілері.

Әскери қызметкерлердің әскери сыпайылығы мен тәртібі. Басшылар мен бағыныштылар, аға және кіші.

8 сынып (3 сағат)

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің гарнизондық және қарауыл қызметтерінің жарғысы. Күнделікті жасақтың мақсаты, құрамы және қару-жарағы. Кезекші бөлімшенің жауынгерлік қызмет кезіндегі міндеттері.

9 сынып (2 сағат)

Компанияны орналастыруға арналған казарма ғимараты. Казармадағы үй-жайлардың мақсаты. Әскери бөлімдегі күнделікті тәртіппен қарастырылған іс-шаралар

5-бөлім. Тактикалық дайындық.

7 сынып (3 сағат)

Шет елдерде және Қазақстанда ХХІ ғасырға дейін тұрақты әскерлердің құрылу себептері мен Қарулы Күштердің дамуы. Әскери өнердің дамуы және әскерлердің әскери әрекеттерінің тактикасы

8 сынып (3 сағат)

Құрама қарулы шайқастың сипаттамасы, мақсаттары мен міндеттері.

Құрама қарулы ұрыстың негізгі принциптері және жауды жеңу құралдары. Отрядты және оның өртің бақылау.

9-сынып (5 сағат)

Жаяу әскердің жауынгерлік машинасында (бронетранспортер) мотоатқыштар отрядының мақсаты мен ұйымдастырылуы, оның стандартты қаруы. Команда шабуылда. Тапсырманы бастапқы қалпында қабылдау.

Жау қорғанысына қарай отрядтың алға жылжуы. Шабуылға шығу және жаудың алдыңғы шебіне шабуыл жасау. Ұрыстың негізгі түрлері бойынша мотоатқыштар отрядының жауынгерлік міндеттері мен мүмкіндіктері. Жауынгердің ұрыстағы міндеттері. Жауынгердің ұрыс даласында және жаяу операция кезіндегі қозғалыс техникасы мен ережелері. Түсіру орнын таңдау. Түсіру және бақылау орындарының жабдықтары мен камуфляждары.

6-бөлім. Өртке қарсы дайындық.

7-сынып (3 сағат) Қарумен және оқ-дәрімен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары

Пулеметтің мақсаты, жауынгерлік қасиеттері, жалпы құрылымы және жұмыс істеу принциптері Автоматты толық емес құрастыру және бөлшектеу реті.

8-сынып (3 сағат)

Өртке үйрету. Тұрақты нысаналарды (әртүрлі нысаналарды) әртүрлі позициялардан (тұрып, отырып, жатып) ату.

9-сынып (4 сағат)

Қол гранаталары. Мақсаты, жауынгерлік қасиеттері. РГД-5, РГН және РГО, Ф-1 қол және фрагментациялық гранаталардың конструкциясы. Қашықтық пен дәлдік үшін макеттік жаттығу гранатасын лақтыру. Тұрақты нысаналарды (әртүрлі нысаналарды) әртүрлі позициялардан (тұрып, отырып, жатып) ату.

7-бөлім. Бұрғылау жаттығулары.

7 сынып (4 сағат)

Оны құрыңыз және басқарыңыз. Құрылыс және оның элементтері. Алдын ала және атқарушы топтар. Жауынгердің жасақтау алдындағы және қатардағы міндеттері. Сәлемдесуге сол жерде жауап беру. Жауынгерлік стенд. «Тұр!», «Тең бол!», «Назар аударыңыз!», «Жеңіл!», «Бензин ал!» пәрмендерін орындау.

Орнында бұрылады. Марш және марш қарқынымен қозғалыс. Бір разрядты құрамадан екі разрядты құрамаға және кері ауысу. Орнында және қозғалыста, бас киіммен немесе бас киімсіз әскери сәлемдесу.

8-сынып (3 сағат)

Бұрғылау жаттығуларының әдістерін жетілдіру. Құрылымы және элементтері. Алдын ала және атқарушы топтар. Жауынгердің жасақтау

алдындағы және қатардағы міндеттері. Сәлемдесуге сол жерде жауап беру. Жауынгерлік стенд.

Қозғалыс кезінде айналады. Бұрғылау және жүріс қадамдарындағы қозғалысты жақсарту.

9 сынып (2 сағат)

Қару позициясы. Командаларды орындау: «Белдікті босатыңыз (жоғары тартыңыз!», «Пулемет кеудеде!», «Артқы жағындағы қару!», «Белбеуде!», «Қаруды реттеңіз!».

8-бөлім. Әскери топография.

9-сынып (1 сағат)

Топографиялық карта туралы түсінік. Жер бедері жауынгерлік жағдайдың элементі ретінде. Картаны оқу. Рельефті зерттеу. Бағдарлау туралы түсінік. Адриановтың компасы арқылы көкжиек жақтарын аспан денелері бойынша, сонымен қатар жергілікті заттардың белгілері бойынша анықтау.

9-бөлім. «Жас тәртіпті» БМСК негіздері.

7-сынып (1 сағат)

Жараларға, қан кетулерге және күйіктерге алғашқы көмек. Таңғыштарды салу және қан кетуді тоқтату құралдары мен әдістері

Ағзаның асқынуларының және жаралардың түрлерінің алдын алу.

8-сынып (1 сағат) Травматикалық шоктың алдын алу. Асептика және антисептика туралы түсінік.

9-сынып (1 сағат) Таңғыштардың негізгі түрлері. Таңғыштарды нығайту. Қысым таңғышты қолдану ережелері. Киіну.

Шплинт қолданудың негізгі ережелері.

10-бөлім. Далалық оқу модулін тестілеу ЗУН (білім, қабілет, дағды).

7-8-9 сыныптар: (10 сағат).

Отряд, взвод және рота ішінде бірлескен іс-қимылдарды жаттықтыру. Тақырыптар бойынша жұмыс: Дабыл қағу, ротадағы кезекшілер мен тәртіп сақшыларын дабыл қағу әрекеттері, әскери бөлімнің қару-жарағымен және әскери техникасымен таныстыру. Әскери бөлімнің офицерлерімен кездесу.

«ЖАС САРБАЗ» ТӘРБИЕЛЕНУШІЛЕРІНІҢ ДАЙЫНДЫҚ ДЕҢГЕЙІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР.

Қазақстанның әскери тарихы.

Білім алушылар білуі керек:

7 сыныпта

- түріктердің әскери дәстүрлері мен әскери өнері;

- Шыңғыс хан дәуіріндегі әскери өнер;

8 сыныпта

Қазақ хандығының құрылуы;

Абылай хан, оның Қазақстанның әскери тарихындағы ролі;

9 сынып

- қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысына қатысуы;
- Қарулы Күштер Қазақстан Республикасының егемендігін күзетеді;
Білім алушылар білуі керек:

7 сыныпта

- Өнер. 36 Қазақстан Республикасы Конституциясының 1-тармағы ;
- армияның қоғамдағы және мемлекеттегі орны;

8 сыныпта

- Қазақстан Республикасының мемлекеттік құрылымы;
- Қазақстан Республикасының егемендігі мен тәуелсіздігінің негізгі белгілерін;
- әскери саясаттың жалпы принциптері;
- Қарулы Күштердің даму кезеңдері және олардың негізгі міндеттері;

9 сыныпта

- Қарулы Күштерді құрудың заңнамалық негіздері;
- ел ішіндегі әскери қауіпсіздікті қамтамасыз етудің заңнамалық негізі;
- әлемде болып жатқан жаһандық өзгерістер аясында әскери қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі Қазақстан саясатының негізгі мәселелері.

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жарғылары

Білім алушылар білуі керек:

7 сыныпта

- Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің ішкі қызметінің жарғысы;
- әскери атақтар мен айырым белгілері;
- әскери қызметкерлердің әскери сыпайылығы мен тәртібі туралы түсінік;
- лауазымды адамдарды әскери атағы мен лауазымдық лауазымы бойынша (бастықтар мен бағыныштылар, аға және кішілер) ажырату;

8 сыныпта

- көтермелеу, командирлер мен бастықтардың оларды пайдалану құқықтары;
- тәртіптік жазаларды қолдану және орындау тәртібін;
- ерекше жағдайларда тәртіптік жаза қолдану;
- марапаттаулар мен тәртіптік жазаларды есепке алу;
- ұсыныстар, шағымдар мен арыздар түсінігі;
- Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің гарнизондық және қарауыл қызметтерінің жарғысы;
- тәуліктік жасақтың мақсаты, құрамы және жабдықталуы;
- жауынгерлік қызмет кезіндегі кезекші құрамның міндеттері;

9 сыныпта

- компанияны орналастыруға арналған казарма ғимаратының тұжырымдамасы;
- казармадағы үй-жайлардың мақсаты;
- қаруды сақтауға қойылатын талаптар;

- үй-жайларды күтіп ұстауға қойылатын талаптар;
- рота мүлкі мен әскери қызметкерлердің жеке заттарының сақталуы жөніндегі жарғы талаптары;
- тұрғын үй-жайлардағы температуралық жағдайлар;
- ұйықтау орындарын желдету және жарықтандыру тәртібін;
- Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері Жарғысының әскери бөлімдегі уақытты бөлу талаптары;
- әскери бөлімнің күнделікті тәртібі;
- әскери бөлімдегі күнделікті тәртіпте көзделген іс-шаралар.

Тактикалық дайындық

Білім алушылар білуі керек:

7-сыныпта:

- құрама қарулы ұрыстың сипаттамасы, оның мақсаттары мен міндеттері;
- аралас қарулы ұрыс жүргізудің негізгі принциптері және жауды жеңу құралдары;

8 сыныпта:

- отрядтың қорғаныс және атыс жүйесін ұйымдастыру;
- қарсыластың атыс даярлығының басталуымен және ол жаппай қырып-жою құралдарын пайдаланған кезде жасақ құрамындағы іс-қимылдар;
- ұрыстағы отрядтың жауынгерлік және марштық бұйрықтары;

9 сыныпта:

- шабуылда бөлу туралы түсінік;
- бастапқы позициядағы тапсырманы алу тәртібі;
- дружинаны жау қорғанысына ілгерілету тәртібін;
- шабуылға шығу және қарсыластың алдыңғы шебіне шабуыл жасау тәртібі;

Ластанған аумақтардағы кедергілерді жеңу тәртібі мен әдістері.

Білім алушылар білуі керек:

7-сыныпта:

- кез келген жердегі жаудың оқ астында жүруге;
- командада (отряд, взвод) өзара әрекеттесе білу;
- жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарын пайдалана білу;

8-сыныпта:

- отряд құрамында әрекет ету, бақылауды жүзеге асыру, жаудың әуе шабуылына тойтарыс беру;
- отрядтың өрт бақылауы;

9-сыныпта:

- отрядтың өрт сөндіру карталарын құрастыру;
- жаудың оқ астында әртүрлі тәсілдермен қозғалуға;
- кедергілерді жеңу;

Өртке үйрету

Білім алушылар білуі керек:

7-сыныпта:

- АК-74 ММГ ішінара бөлшектеу және құрастыру тәртібі;
- пулеметтің (пулеметтің) бөлшектері мен механизмдерін тиеу алдында және тиеу кезінде пайдалану
 - зарядтау;
 - түсіру кезінде бөлшектер мен механизмдердің жұмысын;
 - пулеметтің (пулеметтің) жұмысқа жарамдылығын, оның тазалығын, майлануын және атуға дайындығын тексеру тәртібін;

8-сыныпта:

- өртке дайындық нормаларын сақтау;
- стационарлық нысаналарды (нысаналарды) ату;
- гранатаны қашықтыққа лақтыру;
- автомат (пулемет) мен патрондарды атудан, сақтаудан және сақтаудан кейін автоматты (пулеметті) тазалау және майлау тәртібін;

9-сыныпта:

- қолды бөлшектеу гранаталарының түрлерін, олардың мақсатын, жауынгерлік қасиеттерін;
 - РГД-5, РГН және РГО, Ф-1 қол және фрагментациялық гранаталардың құрылымы;
 - граната механизмі бөліктерінің жұмысын;

Анарды өңдеу, күту және сақтау тәртібі.

Білім алушылар білуі керек:

7-сыныпта:

- «АК-74 ММГ толық емес бөлшектеу және құрастыру» тәртібін сақтау;
- атыс дайындығының нормаларын сақтау: стационарлық нысаналарды (нысаналарды) ату;
 - машинаны тазалау және майлау;

8-сыныпта:

- машинаға керек-жарақтарды пайдалану;
- қаруды тазалау және майлау;

9-сыныпта

- жаттығу гранатасын лақтыруға дайындау;
- жаттығу гранатасын тұрып, бір жерден, қаптаманың артынан, қозғалыста лақтыру;

Ату техникасы мен ережелері.

Білім алушылар білуі керек:

7-сыныпта:

- АК-дан ату техникасы: жатып, отырып, тұрып, жамылғы артынан;

- әуедегі нысаналарды ату;
- ату тәсілдері: сүйемелдеу, көздеу нүктесін жылжыту, тосқауыл ату;

8-9 сыныпта:

- пневматикалық қарудан атудың жалпы ережелерін;
- ату үшін позицияларды алу және атуға дайындалу;
- ату (ату);
- автоматтың (пулеметтің) және пневматикалық қарудың көздеуін және артқы көрінісін орнату. Атыс кезінде көздеу. Автоматты (пулеметті) бекіту;
- ату, атуды уақытша және толық тоқтату, қаруды тексеру. - «Тұр!» пәрменін орындау;
- жақын қашықтықтан және қақпаның артынан ату тәсілдері. Қысқа тоқтаумен және қозғалыста оқ ату;
- әуе нысаналарына ату техникасы.

Білім алушылар білуі керек:

7 сыныпта:

- пневматикалық қарудан атыс: жатып, отырып, тұрып, қаптаманың артынан.
- әуе нысандарына оқ ату.
- ату әдістерін қолдану: сүйемелдеу, көздеу нүктесін жылжыту, тосқауыл ату.

8-9 сыныпта:

- пулемет пен пневматикалық қарудан атуға жалпы дайындық тәсілдерін орындау;
- ату позициясын алыңыз: жатып, тізерлеп немесе тұрып.
- өрт (ату);
- пулеметтің (пулеметтің) көздеуін және артқы көрінісін орнату. Ату кезінде көздеу. Автоматты (пулеметті) бекіту;
- өрт. Түсірілімді уақытша және толық тоқтату. Қаруды тексеру.
- «Тұр!», «Тексеруге арналған қару!» пәрмендерін орындау;
- жақын қашықтықтан және қақпаның артынан ату әдістерін орындау;
- әуе нысандарына оқ ату.

Бұрғылау

Білім алушылар білуі керек:

7 сыныпта:

- «жүйенің» анықтамасы және оны басқару. Құрылыс және оның элементтері;
- алдын ала және атқарушы топтар;
- сарбаздың жасақтау алдындағы және қатардағы міндеттері;
- сәлемдесуге сол жерде жауап беру. Жауынгерлік стенд. «Тұр!», «Тең бол!», «Назар аударыңыз!», «Жеңіл!», «Бензин ал!» пәрмендерін орындау;
- орындағы бұрылыстардың реті;

- маршпен және маршпен қозғалыс;
- бір разрядты формациядан екі разрядты құрамаға және керісінше ауысу;
- орнында және қозғалыста, бас киіммен немесе бас киімсіз әскери сәлемдесу;
- бұрғылауды үйрету әдістерін жетілдіру. Құрылыс және элементтер;
- алдын ала және атқарушы топтар;
- сарбаздың жасақтау алдындағы және қатардағы міндеттері. Сәлемдесуге сол жерде жауап беру. Алдыңғы стенд;
- қозғалыстағы бұрылыстар, жүріс және марш қарқынымен қозғалыс;
- бір дәрежелі формациядан екі разрядты формацияға қайта құрылымдау және артқа. Орнында және қозғалыста, бас киіммен немесе бас киімсіз әскери сәлемдесу.

Қозғалыстағы сәлемдесуге жауап беру;

8 сыныпта

- қаруы бар жауынгерлік стенд;
- «Белдікті босат (тарт)!\», «Пулемет кеудеге!\», «Арқаға қару!\», «Белбеуге!\», «Қаруды ретте!» пәрмендерін орындау;

9 сыныпта

- қарумен техникаларды орнында орындау;
- қарумен бұрылыстар мен қозғалыстар;
- істен шығу және қызметке қайта оралу;
- бастыққа жақындау және оны тастап кету;
- әскери құрмет көрсету;
- баннер тобының ырымын орындау;
- жайылмалы және марштық құрамда жасақ құру;
- жасақталған құрамадан марштық құрамаға дейін және кері, бір бағаннан екі бағанға дейін және артқа қарай жасақтарды қайта құру;
- орнында және қозғалыста, бас киіммен немесе бас киімсіз әскери сәлемдесу;
- қозғалыстағы сәлемдесуге жауап беру.

Білім алушылар білуі керек:

7 сыныпта

- Жауынгерлік позицияны ұстаныңыз, «Тұрыңыз!\», «Тең!\», «Назар аударыңыз!\», «Жеңіл!\», «Жанармай ал!» пәрмендерін орындау;
- марш және жүріс адымдарында қозғалыстарды, орнында және қозғалыста бұрылыстарды орындау;
- қызметтен шығуды және қызметке қайтаруды жүзеге асыру;
- орналастырылған құраманың МЗ учаскесін марш құрамасына және артқа, бағандардан бір-бірден, екі бағанға бір-бірден және кері қарай салу;
- бұрғылау позициясын ұстаныңыз, «Тұрыңыз!\», «Тең болыңыз!\», «Назар аударыңыз!\», «Жеңіл!\», «Жанармай ал!» пәрмендерін орындау;

8 сыныпта

- бір разрядты формациядан екі разрядты формацияға ауыса білу және артқа. Орнында және қозғалыста, бас киіммен немесе бас киімсіз әскери сәлемдесу. Қозғалыстағы сәлемдесуге жауап беру;

- «Белдікті босатыңыз (тартыңыз)!», «Пулемет кеудеге!», «Артқы жағындағы қару!», «Белдікте!», «Қаруды реттеңіз!» пәрмендерін орындау;

9 сыныпта

- қарумен техникаларды орнында орындау;

- қарумен бұрылыстар мен қозғалыстар;

- істен шығу және қызметке қайта оралу;

- бастыққа жақындау және оны тастап кету;

- әскери құрмет көрсету;

- баннер тобының рәсімін орындау;

- жасақталған және марштық құрамда жасақ құру;

- отрядты жайғасқан құрамадан марш құрамасына дейін және кері, бір бағаннан екі бағанға дейін және артқа қайта құру;

- оқиға орнында және қозғалыста бас киіммен немесе бас киімсіз әскери сәлем беру;

-қозғалыс кезінде сәлемдесуге жауап беру.

Әскери топография.

Білім алушылар білуі керек:

9 сыныпта

- топографиялық карта туралы түсінік;

- жер бедері жауынгерлік жағдайдың элементі ретінде. Картаны оқу.

Рельефті зерттеу;

- бағдар туралы түсінік;

- Адриановтың компасы арқылы көкжиек жақтарын аспан денелері бойынша, сонымен қатар жергілікті объектілердің белгілері бойынша анықтау.

Білім алушылар білуі керек:

9 сыныпта

- топографиялық картаны оқу және оның бойынша шарлау;

- Адриановтың компасымен жұмыс істей білу;

- циркуль, сағат, жер бедері және аспан денелері арқылы көкжиектің қабырғаларын анықтау.

Арнайы әскери дайындық (азаматтық қорғаныс)

Білім алушылар білуі керек:

9 сыныпта

- Азаматтық қорғаныстың медициналық қызметінің міндеттері;

- Азаматтық қорғаныс қызметтерінің жалпы міндеттері және олардың мақсаты;

- бейбіт және соғыс уақытында санитарлық жасақ пен санитарлық бекет өткізетін іс-шаралар.

Білім алушылар білуі керек:

9 сыныпта

- азаматтық қорғауды қалыптастыру шеңберінде тапсырмаларды орындау;

- санитарлық гигиенаны сақтай білу;
- төтенше жағдайлар кезінде қауіпсіздік шараларын сақтауға;
- жас бөлімдерге көмек көрсету.

Жәбірленушіге алғашқы медициналық көмек көрсету

Білім алушылар білуі керек:

8-9 сыныпта

- таңғыштардың түрлерін, таңғыштардың негізгі түрлерін;
- қысымды таңғышты, таңғыш материалды қолдану ережелерін;
- жазатайым оқиғалар кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету;
- күйікке, қан кетуге, үсікке, шокқа;
- таңғыштарды жағу және қолда бар материалдарды пайдалана білу;
- басу нүктелерін және бұрау және бұрау ережелерін қолдану.

Әскери этика және психология

Білім алушылар білуі керек:

7 сыныпта

- сыпайылық пен мінез-құлық ережелері;
- достық, әскери жолдастық туралы түсінік;
- тәртіп туралы түсінік;

8-9 сыныпта

- отансүйгіштік, өз Отанына адалдық ұғымы;
- достық, әскери жолдастық туралы түсінік;

Әскери этикет және әскери қызметшілер арасындағы қарым-қатынас мәдениеті.

Білім алушылар білуі керек:

7 сыныпта

- өзін дұрыс ұстау: сыпайылық пен мінез-құлық;
- достық пен ұжымды бағалайды;
- жаттығу тәртібі – адамның ең маңызды қасиеті;

8-9 сыныпта

- патриоттық және өз Отанына адал болу;
- достық пен ұжымды бағалайды;
- қарым-қатынас этикасы мен мәдениетін сақтау.

Әдістемелік дайындық

Білім алушылар білуі керек:

9 сыныпта

- оқу-жаттығу, атыс және тактикалық оқу-жаттығуларды өткізу әдістемесі мен формасын.

- жауынгерлік, атыс-тактикалық дайындық бойынша оқу материалын жеткізу жолдары мен әдістері.

Далалық оқу-жаттығу жиындары

Білім алушылар білуі керек:

9 сыныпта

- теориялық материал: ротадағы кезекшілер мен нарядшылардың дабыл қағуы, дабыл әрекеттері, әскери бөлімнің қару-жарағымен және әскери техникасымен таныстыру;

Аймақтың келісімі бойынша әскери бөлімдер.

Білім алушылар білуі керек

9 сыныпта

- рота бойынша кезекшінің және рота бойынша тәуліктік кезекшілердің дабылы бойынша іс-қимылдары;

- әскери бөлімнің қару-жарағы мен әскери техникасын ажырата білу.

Оқыту процесінде оқу міндеттерін ойдағыдай шешуге ықпал ететін ең маңызды шарттар оқу материалының мазмұнын байыту, дидактикалық формалардың, әдістердің, әдістердің сан алуан түрлерін шығармашылықпен пайдалану, оқу пәндері арасындағы байланыстарды, сондай-ақ оқу пәндері арасындағы байланысты ескеру болып табылады. Білімушылардың жеке қабілеттері.

«Жас сарбаз» сыныбының тәрбиеленушілерін әскери-патриоттық тәрбиелеу.

Әскери-патриоттық тәрбие тәрбиеленушілерге әскери қызмет, Қазақстанның әскери тарихы, тарихи тұлғалар, батырлар мен қолбасшылар туралы ақпарат алуды көздейді. Әскери қызметшілермен, соғыс және еңбек ардагерлерімен, интернационалист-жауынгерлермен кездесулер, тарихи тәжірибе мен қазіргі заманның қорытындыларын жасау. Барлық іс-шаралар әңгімелер, пікірталастар, дөңгелек үстелдер, конкурстар мен викториналар, практикалық сабақтар түрінде өткізіледі.

Жалпы білім беретін ұйымдарда патриоттық іс-шараларды өткізудің әдістемелік ұсыныстары.

Білім беру ұйымдары үшін патриоттық тәрбиені ұйымдастырудың технологиялары мен жұмыс түрлері.

Білім алушылармен патриоттық жұмыс жүргізудің нақты формалары осы жұмыстың субъектілері (мектеп әкімшілігі, жалпы білім беру мекемесінің

басшысының орынбасарлары, сынып жетекшілері, педагогтар, мекеменің қоғамдық ұйымдары) тарапынан қолда бар ресурстар мен мүмкіндіктерді ескере отырып, өз бетінше анықталып, құрылуы мүмкін. Бұл ретте барлық қызмет бағыттарын қамту маңызды: идеялық-тәрбиелік, азаматтық-құқықтық, мәдени-ағартушылық, әлеуметтік-бағдарлы, әскери-қолданбалы.

Білім алушылардың патриоттық тәрбиесі саласындағы тәжірибелік жұмыстың сыналған және технологиялық формаларының арасында атап өтуге болатын:

- тәрбие сағаттары;
- ерлік сабақтары;
- патриоттық челленджер;
- патриоттық, әлеуметтік флешмобтар;
- соғыс және әскери қызмет ардагерлерімен кездесулер;
- әскери-патриоттық клубтар;
- дебат клубтары;
- әңгімелер;
- мұражайларға, ескерткіштерге, мемориалдық кешендерге бару, өлең оқу, сурет салу, патриоттық әндер конкурстарын өткізу;
- пікірталастар, лекциялар, семинарлар, азаматтық-патриоттық бағыттағы зерттеу жұмыстары;
- тарихи, деректі, көркем фильмдерді қарау, тарихи оқиғаларға, Ұлы Отан соғысы оқиғаларына арналған;
- викториналар;
- әдеби-музыкалық композициялар;
- тақырыптық көрмелер;
- әскери-спорттық ойындар;
- волонтерлік қызмет.

Патриоттық жұмысты жергілікті жерлерде жоспарлау және ұйымдастыру кезінде білім алушылардың көңіл-күйін және оларға ықпал етудің мүмкін әдістерін анықтайтын бірқатар жас ерекшелігі және психологиялық факторларды ескеру маңызды.

Орта және жоғары жастағы «Жас сарбаз» балалар-жасөспірімдер қозғалысының тәрбиеленушілерінде патриоттық сана әртүрлі факторлардың әсерінен қалыптасады (1-кесте):

8-кесте. Әсер етуші факторлар

Отбасы — балаға адамгершілік тәрбие берудің негізгі қайнар көзі. Ата-аналардың үлгісі, олардың басқа адамдарға және өз міндеттеріне деген қарым-қатынасы балалардың адамгершілік құндылықтарын қалыптастыруда шешуші рөл атқарады.	Құрдастар адамгершілік құндылықтардың қалыптасуында маңызды рөл атқарады, өйткені олар бір-бірінен үйреніп, мінез-құлық үлгілерін қабылдайды.
Мектепте балалар адамгершілік	Бұқаралық ақпарат құралдары: фильмдер,

құндылықтар туралы білім алады, оларды тәжірибеде қолдануды үйренеді. Мұғалімнің тұлғасы, оның балаларға деген қарым-қатынасы және оның үлгісі үлкен маңызға ие.	кітаптар, телехабарлар балалардың адамгершілік құндылықтарын қалыптастыруға оң да, теріс те әсер етуі мүмкін.
--	---

Әдістемелік ұсыныстарда патриоттық жұмыстың ең өзекті формалары қарастырылған.

9-кесте. Әскери-патриоттық тәрбие жоспары.

№ р/с	Жауынгерлік парақшаларды шығару	Өткізу күні	Жауапты орындаушы
1	Әскери-патриоттық фильмдерді көру		
2	Білім алушылардың жергілікті әскери басқару органы, прокуратура қызметкерлерімен кездесу, "Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы" Заңның негізгі ережелерін түсіндіру үшін.		
3	Квест-ойын: Тарихи лабиринт (Қарулы Күштер тарихынан).		
4	Взводтардың саптық қарауы, саптық адыммен өту және саптық ән орындау.		
5	Мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшілермен, әскери қызметтің алдыңғы қатарлы сарбаздарымен кездесу.		
6	Мұражайларға, тарихи орындарға бару.		
7	Жауынгерлік парақшаларды шығару.		

Ерлік сабағы білім алушылармен батылдық, парыз, көмек көрсетуге физикалық және моральдық дайындық, ар-намыс, жауапкершілік туралы пікірталас жүргізудің ең тиімді құралы болып табылады.

Ерлік сабағының мақсаты – білім алушылардың жауапты азаматтық мінез-құлық туралы түсініктерін олардың құрдастарының батыл әрекеттері мысалында дамыту.

Мақсатқа жету келесі міндеттерді шешуді көздейді:

- білім алушыларды әртүрлі өмірлік жағдайларға бей-жай қарамай, жауапты қатынас танытуға мотивациялау;
- білім алушылардың жастар және балалар қоғамдық бірлестіктерімен, коммерциялық емес ұйымдармен, азаматтық қоғам институттарымен өзара әрекеттесуін ұйымдастыру;
- білім алушылардың үлкендер мен кішілерге қамқорлық көрсетуге бағытталған әлеуметтік маңызды қоғамдық қызметке деген танымдық қызығушылығын арттыру, сондай-ақ көмекке мұқтаж адамдарға бей-жай қарамауды қалыптастыру.

Ерлік сабағының мазмұны адамгершілік, азаматтық құндылықтар туралы, қоршаған шындықты жақсартуға мүмкіндік беретін диалогты, пікірталасты қамтиды.

Ерлік сабағының оқу бөлігі қаһармандық мысалдармен иллюстрацияланады. Ерлік сабағын дайындау және өткізу барысында ақпараттық технологияларды пайдалану балалардың жүрегінде терең эмоциялық әсер тудыруға мүмкіндік береді.

Білім алушылардың назарын тарихи мұра оқиғаларына, Отан қорғаушылардың ерліктеріне ерекше аудару керек, олардың өмірбаян беттері белсенді азаматтық ұстанымды, экстремалды жағдайда өзін көрсетуді, қиындықтарды асыл жеңуді көрсетеді. Ерлік сабағының мазмұны мен өткізу формасы қойылған мақсат пен тәрбиелік іс-шараның міндеттеріне сәйкес болуы тиіс.

Ерлік сабағы "Патриотизм", "Азаматтық", "Ерлік", "Қаһармандық", "Өзін-өзі құрбан ету", "Ар-намыс", "Парыз" ұғымдарын ашуға мүмкіндік береді, білім алушыларды Қазақстанның қаһармандық тарихы мен жас азаматтардың жақын әлеуметтік ортадағы мәселелерді шешуге белсенді қатысуының ажырамас байланысы туралы пікірталасқа тартуға көмектеседі.

Ерлік сабағын дайындау және өткізу кезінде маңызды шарттар – білім алушылардың белсенділігі, олардың іс-шараға қызығушылығы, оның маңыздылығын түсінуі, таңдалған тәрбиелік жұмыс формаларына оқушылар мен олардың ата-аналарының тікелей қатысуы. Өткізілген Ерлік сабағының нәтижелері мектеп сайттарында, мектептің баспа органында, білім беру ұйымының ақпараттық стендтерінде көрініс табуы керек. Ерлік сабағын ұйымдастыру бірнеше кезеңді қамтиды.

Дайындық кезеңі:

- білім алушылардың ақпараттар мен материалдарды зерделеуі;
- білім алушылар үшін жобалық тапсырмалар, Ерлік сабағына иллюстративті материалдар дайындау;
- Ерлік сабағының безендірілуі мен өткізу орнын дайындау;
- атқарушы және заң шығарушы билік органдарының өкілдері, білім беру ұйымының басшылығы, мұғалімдер, ата-аналар және жауапты азаматтық мінез-құлық танытқан жастар арасынан қонақтарды шақыру.

Ерлік сабағын өткізу кезеңі.

Ұйымдастыру сәті.

Ерлік сабағының тақырыбын анықтау және талқылау.

Мазмұнды бөлім.

Атқарушы және заң шығарушы билік органдарының өкілдері, білім беру ұйымының басшылығы, мұғалімдер, ата-аналар және жауапты азаматтық мінез-құлық танытқан жастардың сөз сөйлеулері.

Ерлік сабағы тақырыбы бойынша жобалық топтардың, білімалушылардың баяндамалары.

Қорытындылау. Рефлексия.

Кейінгі іс-әрекет кезеңі:

- материалдарды жалпы білім беретін ұйымдардың сайттарына орналастыру;
- жобалық қызмет нәтижелерін қорытындылау;
- білім алушыларды игі істер мен әрекеттер жасауға мотивациялау, волонтерлік қызметке қосу, әлеуметтік маңызды жобаларды әзірлеу, олардың құқықтары мен мүдделеріне қатысты мәселелерді шешуге қатысу.

Жабдықтар: компьютер, проекциялық құралдар, қаһармандық пен асылдық туралы сөздер, мектеп мұражайының экспозициялары, қаһармандар туралы иллюстративті материал.

Ерлік сабағын тәрбиелік қызметтің түрі ретінде үш деңгейде ұйымдастыру ұсынылады:

1-деңгей. 7-9 сыныптар, 10-11 сыныптар білім алушылары үшін тәрбиелік іс-шаралар.

2-деңгей. "Тарих" оқу пәні аясындағы оқу сабақтарының білім беру бөлімі. Тақырыптық көрмелерге экскурсиялар мен бару.

3-деңгей. Білім алушылардың жеке және топтық жобалық және зерттеу қызметі. Жауапты азаматтық мінез-құлықты анықтауға бағытталған жеке немесе топтық зерттеу жобаларының нәтижелері туралы білімалушылардың баяндамалары.

Ерлік сабағын ұйымдастыруда жобалық тәсіл білім алушыларды біріктіруге, білім беру ұйымының тәрбиелік әлеуетін нығайтуға, тәрбиелік жұмыстың әртүрлі формалары мен әдістерін қолдануға мүмкіндік береді. Жобалық қызметке білім алушылардың психологиялық-жас ерекшеліктері мен әлеуметтік шығармашылық нәтижелеріне деңгейлік көзқарасты ескере отырып, барлық білім алушылар қатыса алады.

Ерлік сабағын ұйымдастырудың ұсынылатын формалары мен әдістері.

Заманауи сабақ формаларын қолдану қажет: кино-сабақ, кино-викторина, пікірталас, дискуссия, уақытқа саяхат, презентация, әдеби, тарихи қонақжай, виртуалды экскурсия, жобалық тапсырманы орындаумен сырттай саяхат, форум-театр және т.б.

Ерлік сабағын өткізудің негізгі формалары – белсенді эмоционалды динамикалық іс-шаралар:

Қызықты адамдармен – құрметті қонақтармен кездесулер, кино-викториналар, презентациялар, "Жарқын жүректер" шығармашылық жұмыстарының конкурстары.

Викториналар, конкурстар, кино көрсетілімдері, бейбіт уақытта ерлік жасаған құрдастарына қызығушылықты қалыптастыруға ықпал ететін.

Мектеп сайтының "Жарқын жүректер" веб-бетін рәсімдеу.

Компьютерлік презентацияларды қолдана отырып, білімалушылардың хабарламалары.

Білім алушылардың жобалық қызметі.

Білім алушылардың шығармашылық жұмыстарының конкурсы: суреттер, шығармалар, эссе, сұхбаттар.

Пікірталастар: "Басқалардың өмірін құтқару үшін өзінді қатерге тігу керек пе?". "Жарқын жүректер", "Қазақстанның қаһармандары", "Бей-жай қарамайтын адамдар" виртуалды экскурсиялары. Ақпараттық немесе әлеуметтік жобаны орындау.

Ерлік сабағын сәтті өткізудің педагогикалық және әдістемелік шарттары:

- білім алушылардың жеке әлеуетін ашу;
- материалдарға сүйену;
- көрнекі материалдарды, музыкалық шығармалардың жазбаларын, мультимедиялық презентацияларды, интернет-ресурстарды пайдалану.

Ұсынылатын әдістемелік материалдарды білім беру бағдарламалары, патриоттық және рухани-адамгершілік тәрбие бағдарламалары аясында білім алушылармен жұмысты жалғастыру кезінде де пайдалануға болады.

Соғыс және әскери қызмет ардагерлерімен кездесу.

Ардагермен (ардагерлермен) кездесу белгілі бір оқиғаға, мерекеге, іс-шараға орайластырылып, жұмыс жоспарына енгізіледі.

Шақыру үшін кандидатуралар анықталып, олардың өмірбаян деректері зерттеледі. Кездесуді өткізу жоспары-сценарийі құрылады.

Сценарийге сәйкес жалпы білім беретін мектептің директоры кездесуді дайындау бойынша тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарларына, шаруашылық бөліміне тапсырмалар береді, оларға мыналар кіреді: ардагерлерді шақыруды ұйымдастыру, сценарий әзірлеу, бейнематериалдарды дайындау, презентациялар, фотосуретке түсіру, сөз сөйлеулерді ұйымдастыру, фотоқабырға шығару, көрнекі безендіруді дайындау, естелік сыйлық жасау, гүл сатып алу және т.б.

Кино-радиоаппаратураны, кино-бейнефильмдерді, әскери-патриоттық әдебиеттер көрмелерін пайдалану, кездесуді бейнежазбаға түсіру мәселелері шешіледі.

Кездесуді дайындау:

- қаһарманды (қаһармандарды) анықтау;
- кездесуді ұйымдастыру үшін шығармашылық және техникалық топтарды құру;
- жұмыс жоспарын әзірлеу және бекіту;
- кездесу қаһарманымен (қаһармандарымен) алдын ала танысу;
- кездесу сценарийін әзірлеу;
- кездесуді өткізу орны мен уақытын таңдау;
- көркем безендіру элементтерін дайындау;
- жүргізушіні таңдау;
- көрерменмен жұмыс ұйымдастыру;
- кездесу орнын дайындау.

Кездесуді өткізу тәртібі:

- ардагердің (ардагерлердің) келуіне байланысты қарсы алу ұйымдастыру;
- мектеп әкімшілігімен, орналасуымен таныстыру;
- мұражайға (бар болса) немесе әскери даңқ бөлмесіне бару;
- білім алушылармен кездесу;
- басталмас бұрын соғыс жылдарының әуендері мен әндерінің жазбалары қойылады, ардагерлерге гүл шоқтары табысталады;
- директордың немесе оның орынбасарының кіріспе сөзі;
- құжаттық кадрларды немесе кино немесе бейнефильмдерден үзінділерді көрсету;
- ардагердің сөз сөйлеуі және сұрақтарға жауап беру;
- білім алушылардың сөз сөйлеуі (қажет болған жағдайда);
- естелік сыйлықтар мен сыйлықтарды тапсыру;
- өнерпаздық ұжымдардың орындауы;
- ардагерлердің білім алушылармен бірге суретке түсуі;
- ардагерлерді шайға шақыру (мүмкіндік болса);
- ардагерлерді жалпы білім беретін ұйымның әкімшілігімен шығарып салу.

Өткізілген кездесудің қорытындыларын шығару, кездесудің материалдарын (соның ішінде бейнежазбаны) одан әрі жұмыста пайдалану.

Жеңіс күніне арналған "Мен есімде! Мен мақтанамын!" патриоттық челленджі

Челлендж – белгілі бір адамдарға әрекеттерді орындауға шақыру. Білім алушылар, мұғалімдер, білім алушылардың ата-аналары Жеңіс күніне арналған ойын-тізбекке қатысушылар болуға барлық ниет білдірушілерді шақырады.

Челлендж ұйымдастырушылары: пән мұғалімдері, сынып жетекшілері, ұйымдастырушы педагогтар, білім беру ұйымы директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасарлары, алғашқы әскери және технологиялық дайындық пәнінің оқытушы-ұйымдастырушысы, салтанатты шараға бір ай қалғанда тақырыпты анықтап, сценарийді әзірлеп, орындаушыларға жеткізеді.

Акцияға қатысушылар бейнесюжет жазады, онда сюжет ретінде Ұлы Отан соғысы жылдарында соғысқан немесе тылда осы қайғылы оқиғаларды бастан өткерген туыстары туралы әңгіме, әскери әнді орындау, соғыс туралы өлеңдерді оқу, театрландырылған қойылым болуы мүмкін. Әрбір топ немесе жеке қатысушы өз челленджін әлеуметтік желілерде «Мен есімде», «Мен мақтанамын» хэштегімен орналастырады.

Азаматтық-патриоттық тәрбиелеу бойынша сынып сағаттары.

Мектептегі тәрбиелік жұмыс процесінде сынып жетекшілерінің және тәрбиелік сағат сияқты жұмыс формасының ерекше рөлі бар.

Азаматтық-патриоттық тәрбиелеуге бағытталған тәрбиелік сағатты (семинарды) ұйымдастыру және өткізу кезінде екі кезеңді бөліп көрсетуге болады:

Дайындық кезеңі.

Тақырыпты жоспарлау (тақырыпты таңдау, оны құжаттық базаға сүйеніп зерттеуді ұйымдастыру). Семинар тақырыбы өзекті, қызықты, мектеп білімалушыларына түсінікті болуы керек.

Ақпарат көздерімен жұмыс (материалды таңдау, талқылау, өлкетану, тарихи материалды жүйелеу, әртүрлі дерек көздермен танысу). Пайдаланылатын материал оқушылардың интеллектуалдық жетілуіне сәйкес, түсінуге қолжетімді болуы керек.

Таратылатын материалды дайындау (шығармашылық тапсырмалар, әдебиеттер). Шығармашылық-зерттеу топтарын қалыптастыру. Семинар тақырыбына сәйкес кабинет безендіру.

Негізгі кезең.

Семинар жетекшісінің кіріспе сөзі, онда ол іс-шараның мақсаттары мен болжамды нәтижесін жариялауы керек. Жетекші әр баланың өзін сенімді сезінуі және өз сезімдері мен ойларын айтуға қорықпау үшін қолайлы, психологиялық атмосфера құруы қажет. Семинарды өткізу (семинар қатысушыларының сөз сөйлеуі, топтық талдау, сұрақтар, талқылау, шығармашылық тапсырмаларды орындауды тексеру). Қорытындылау (атқарылған жұмыстың талдауы, нәтижелері).

Білім алушылар арасында «Отан қорғаушы» күніне арналған флешмоб кең танымалдыққа ие болуы мүмкін, ол әскери қызметшілерге, полиция қызметкерлеріне және мерекенің басқа да қатысушыларына құрмет пен алғысты білдірудің тамаша тәсілі болады. Міне, бірнеше идеялар:

Әскери парад: Көшелерде немесе қоғамдық орындарда күтпеген "әскери парад" ұйымдастырыңыз. Білімалушылар, мұғалімдер, білімалушылардың ата-аналары көшеге шығып, әскери форма немесе камуфляж киімдерін киіп, ту көтеріп, ұрандар айтып марш жасай алады.

Алғыс марафоны: әлеуметтік желілерде Отанды қорғаушыларға алғысын білдіретін кампания бастау, онда әркім «Қорғаушыға Рахмет» хэштегімен фотосуреттер, бейнелер немесе мәтіндер жариялай алады.

Камуфляж флешмобы: барлық ниет білдірушілерді бір күн бойы әскери камуфляж киімдерін киюге немесе барлық қатысушылар әскери қызметшілер сияқты көрінетін іс-шара өткізуге шақырыңыз.

Би флешмобы: қоғамдық орында «Отан қорғаушы» тақырыбында іс-шара өткізіп, қатысушылар әскери марштар немесе патриоттық әндерге хореография орындай алады.

Естелік флешмобы: «Отанды қорғаушыларға» арналған ескерткіштерді тазалау бойынша акция ұйымдастыру немесе ардагерлердің игілігі үшін іс-шара өткізу – ардагерлерге бару, тұрмыстық мәселелерді шешуге көмек көрсету.

Бейне құттықтаулар: білім алушылармен, мұғалімдермен, ата-аналарымен бірге қысқа бейнеқұттықтаулар мен алғыс сөздерін жазып, оларды бір бейнеге жинап, онлайн жариялауға болады.

Әскери марафон: Отанды қорғаушыларға арналған арнайы марафон немесе жүгіру өткізу, оған барлық ниет білдірушілер қатыса алады.

Арт-инсталляциялар: білім алушылармен, технология сабақтарының мұғалімдерімен бірге Отанды қорғаушыларды еске алуға арналған уақытша арт-нысан немесе безендіру жасау және оларды қоғамдық орындарға орнату.

Бұл оқиғаның маңыздылығы мен нәзіктігін есте сақтау, сондай-ақ мүмкін болатын эмоциялық реакциялардың кең спектрін ескеру маңызды.

Патриотизмді тәрбиелеу – бұл Отанға деген сүйіспеншілікті, оған адалдықты, оның өткені мен бүгінгіне деген мақтанышты тәрбиелеу.

Бірақ бұл өз еліңіздің тарихына қызығушылық пен танымдық әрекетті қалыптастыру жүйесінсіз мүмкін емес. Мұндай жүйенің жүзеге асу орталығы музей болып табылады, ол өсіп келе жатқан ел азаматтарын патриоттық тәрбиелеуде мектептерге таптырмас көмекші, өйткені ол патриоттық сананы қалыптастыру міндеттерін шешеді.

Білім алушылармен музейге (тарихи, әскери, әскери даңқ, өлкетану және т.б.) бару бойынша іс-шараны дайындау және өткізу үшін бірнеше қадам.

Тақырып пен музейді зерттеу: педагог алдын ала музейдің тарихын, оның экспозицияларын және бару кезінде қозғалатын тақырыптарды зерттеуі керек. Бұл іс-шараны ақпараттырақ және қызықты етуге көмектеседі.

Іс-шараның мақсаты мен міндеттері: музейге барудың мақсаты мен міндеттері анықталады. Бұл білім алушыларды тарихи оқиғаларға үйрету, патриоттық сезімдерді дамыту немесе тарихты оқуға қызығушылықты қолдау болуы мүмкін.

Іс-шараны жоспарлау: іс-шараның жоспары жасалады, оған күн, уақыт, қатысушылар саны, қажетті рұқсаттар және т.б. кіреді. Білім алушыларды алдын ала тіркеу мүмкіндігі қарастырылады.

Білім алушыларды дайындау: педагог білім алушыларға баратын орындары және осы орынмен байланысты тарихи оқиғалар туралы ақпарат беруі керек. Бұл лекциялар, презентациялар, әдебиеттерді оқу және талқылауды қамтуы мүмкін.

Көлік пен қауіпсіздікті ұйымдастыру: педагог әкімшілікпен және білім алушылардың ата-аналарымен бірге музейге бару және қайту үшін көлік, жол полициясы қызметкерлерімен ілесіп жүру, жолда және музейде қауіпсіздікті қамтамасыз ету мәселелерін шешеді.

Іс-шараны өткізу: музейге бару күні педагог барлық білім алушылардың уақытында және толық құрамда келгеніне көз жеткізеді. Музейге келгенде, оқытушы-ұйымдастырушы экскурсиялық топпен музей қызметкерлерімен кездесіп, бару туралы барлық мәліметтерді нақтылайды.

Музейдегі белсенді жұмыс: экскурсия барысында білім алушылармен белсенді әрекеттесіп, сұрақтар қойып, экспозицияларды талқылап, тарих пәндеріне қызығушылықты ынталандырыңыз.

Барудан кейін: музейге барудан кейін алған әсерлер мен іс-шарадан алынған сабақтарды талқылаңыз. Бұл есептер жазуды, презентациялар жасауды немесе топта талқылауды қамтуы мүмкін.

Бағалау және кері байланыс: Іс-шараны педагогикалық және оқу тұрғысынан бағалаңыз. Білім алушылардан музейге бару туралы әсерлері мен тәжірибесі туралы кері байланыс жинаңыз.

Болашақ әрекеттерді жоспарлау: Алынған тәжірибеге сүйене отырып, осындай іс-шараларды болашақта өткізу қажет пе, және оларды ұйымдастыру мен мазмұнын қалай жақсартуға болатынын анықтаңыз.

Іс-шараның мақсаты тек білім беру ғана емес,
сонымен қатар білім алушыларда тарихты оқуға қызығушылық пен сыни
ойлауды дамыту екенін есте ұстау керек.

Бекітемін
№__ мектеп
директоры

"__" ____ 20__



АӘТД оқытушы-ұйымдастырушысы: _____

«Оқиға сценарийі».

Кеңес әскерлерінің Ауғанстаннан шығарылуына
арналған» іс-шараның сценарийі.

Мақсаты: Отанға деген сүйіспеншілік пен борыш сезімін, Отан тарихына, армияға, интернационалист жауынгерлерге құрмет сезімін тәрбиелеу.

Өткізу орны: акт залы.

Мақсатты аудитория: 7-11 сынып білім алушылары.

Жабдықтар: Бейнежазбалар, бейнеклиптер, ауған әндері.

Инструменталды музыканың фонограммасы аясында жүргізушілер оқиды.

Мен естеліктермен қоршалып барамын.

Жазықты орман қалай басса.

Естелік-құстар таңертең ән салады.

Естелік-жел түнде гуілдейді.

Естелік-ағаштар күні бойы сыбырлайды.

Бірақ менің есімде сондай күш бар.

Ол бейнелерді қайтарады, көбейтеді...

Тоқтамай шуылдайды естелік-жаңбыр.

Естелік-қар ұшады, бірақ құлай алмайды.

Мен естеліктермен қоршалып барамын...

2 Жүргізуші: Уақыттың өз естелігі - тарих бар. Сондықтан да әлем әр дәуірде жер шарын дүр сілкіндірген трагедияларды, соның ішінде миллиондаған өмірді қиған, өркениеттерді кері кетірген, адам жасаған ұлы құндылықтарды қиратқан қатал соғыстарды ешқашан ұмытпайды.

1 Жүргізуші: Бүгін біз тірілерге құрмет көрсетіп, Ауған соғысында қаза тапқан сарбаздар мен офицерлерді еске алу үшін жиналды.

Жүргізуші 2: Тоғыз жыл, бір ай және он сегіз күн... Ресми деректер бойынша, дәл осынша уақыт – 1979 жылдың желтоқсанынан 1989 жылдың ақпанына дейін – Ауған соғысы созылды. Осы даталардың арасында – қанды шайқастар, өлім, қан, көз жасы мен қорқыныш.

Білім алушы:

Оңтүстік Азияда орналасқан Ауғанстан Азияның қалған бөлігінен үлкен тау жоталарымен бөлінген. Ауғанстан аумағы арқылы әлемдегі биіктігі бойынша екінші құрғақ Гиндукуш тау жотасы өтеді. Ол Орталық Ауғанстанды қамтиды.

Аумағы: 649 507 км².

Халқы: 25 825 000 адам.

Астанасы: Кабул.

Валюта: 1 афгани.

Мемлекеттік тілдер: ауған, парсы, пушту.

Басқа тілдер: өзбек, түрік.

Негізгі діндер: ислам 99%, индуизм, иудаизм.

1 Жүргізуші: Ауған соғысына байланысты оқиғалар тарихта алыстап барады, біздің еліміз, оның армиясы және құқық қорғау органдары Ауғанстанның халқына және үкіметіне демократиялық реформаларды жүргізуде көрсеткен сол бауырластық көмегі. Сол кезде бізге тек реакциялық мұсылман топтары мен империалистік державалар қолдаған қарулы бандалық құрылымдар ғана емес, қарсы тұрды. Шын мәнінде, дәл сол жылдары КСРО алғаш рет радикалды, жақсы дайындалған және қаруланған исламдық терроризммен бетпе-бет келді, оның қараңғы саясаты мен оны жүзеге асырудың

қатал әдістері бүгінде бүкіл әлемге белгілі және жазықсыз бейбіт адамдардың мыңдаған өлімімен белгіленген.

Білім алушы:

Ауғанстан! Сен түгел менде:

Граната жарылыстары, қорғасын сынықтары,

Сен отқа оранғансың, түгел от ішінде,

Қиналыс пен азаптарға шек жоқ.

Ауғанстан! Сен біздің қайғымыз бен мұңымызсың,

Аналардың айқайы мұнда да жетеді,

Көз жастарының теңізі төгілді,

Бәлкім, барлық жылдарға жетер.

Тағы да шабуылға көтерілемін,

Тағы да оқтар шаң көтереді.

Ауған! Неге уақытынан бұрын

Бәрімізге қатал шындықты ашасың.

Тарихты кері қайтара алмайсың,

Отан үшін толық төледік,

Бірақ есіміз бізді қайтадан апарады

Ауғанстанға – біз қызмет еткен жерге.

1 Жүргізуші: Ауғанстан... Тоғыз жыл, бір ай, он тоғыз күн ең үздіктер сол ежелгі жерге бейбітшілік орнатамыз деген үмітпен аттанып, соғысуға мәжбүр болды, ерлік пен батырлық үлгілерін көрсетті және қаза тапты. Оларды мырыш табыттарда бұрынғы Одақтың көптеген қалалары мен ауылдарына әкелді, оларды Қазақстанға да әкелді. Тек Ауғанстанда қаза тапқандардың қатарында 15 600 совет жастары бар, оның ішінде 920-дан астамы қазақстандықтар, тағы 26 қазақстандық жауынгер хабар-ошарсыз кеткен, 3 мыңнан астам қазақстандық үйлеріне мүгедек болып оралды. Жалпы Ауғанстан арқылы 620 мың КСРО әскери қызметшісі өтті, оның ішінде 22 мыңнан астамы қазақстандықтар. Дегенмен, бұл қорқынышты сандар өткен ғасырдың ең ұзақ соғысының барлық қорқынышын толық көрсете алмайды, өйткені үйіне тірі оралған интернационалист жауынгерлер де Ауғанстанның құрбандары, жараланған денелер мен жаралы жан.

Білім алушы:

Жанып тұр жұлдыз

Кабул қаласының үстінде,

Жанып тұр қоштасу жұлдызым,

Мен Отаның күрсінсе екен деп едім,

Шабуылда қарға құлағанымда.

Мен жатамын, қарап, қалай суынады

Минарет үстінде көк жұлдыз,

Біреулерді еске алады немесе ұмытады,

Ал бізді ешқашан білмейді.

Құжатсыз,

Аты-жөнсіз, ұлтсыз,
Жатамыз өртенген сарайдың айналасында.
Жанып тұр жұлдыз... Қоштасатын уақыт,
Қоштасу да мәңгі болады.
Жанып тұр жұлдыз
Желтоқсанның, жат,
Ал жұлдыз астында қанмен түтіндейді қар,
Мен соңғы көз жасыммен шығарып саламын,
Бәрімен алғаш рет мәңгі қоштасамын.
Жанып тұр жұлдыз Кабул қаласының үстінде,
Жанып тұр қоштасу жұлдызым,
Мен Отаның күрсінсе екен деп едім,
Шабуылда қарға құлағанымда...

1 Жүргізуші: Ауғанстан... Алыстағы азиялық мемлекет, бізге тек мектеп география оқулықтарындағы аз мәліметтерден таныс. Біз ол біздің жүрегіміздегі бітпейтін қайғының символына, анасының өміріндегі ең қымбат – ұлын жоғалтқанын білдіретін мәңгілік азаптың белгісіне айналады деп болжай алдық па?

Оларды үйлерінде аналары күтті, сүйікті қыздары күтті, ал алыстан естілген атыстардың дыбыстары олардың жүректері мен жандарында мазасыз жаңғырып тұрды...

Ауған вальсі.

1 Жүргізуші: Сол уақыттан бері талай су ақты. Жаралар біртіндеп жазылды, сарбаздар мен офицерлер есейді, даналыққа ие болды, қартайды. Бірақ алыстағы Ауған соғысы туралы естелік тірі және сол соғыс оқиғаларын жылдар да, қашықтық та өшіре алмайды.

Біз өз жерлестеріміздің ерлігі алдында бас иеміз, әр уақытта Ауғанстанда интернационалдық борышын орындаған – олар сол соғыстан оралды, олардың кеудесін ордендер мен медальдар безендірді. Ерлік, батылдық пен ар-намыс үшін марапаттар.

1 Жүргізуші: Бірақ көпшілігіне туған табалдырығына оралу жазылмады, Ауғанстанның тасты жерінде көптеген жас жігіттер қаза тапты. Сол соғыстан оралмаған көптеген жігіттердің естелігі, бейбіт уақытта өмірден өткендердің естелігі мәңгі болады.

Үнсіздік минуты...

Жолдастар, тұрыңыздар

Және қаза тапқандарды еске алып –

Қаһармандарды елестетіңіздер.

Мәңгі жүрегімізде

Олардың өлмес есімдері.

Үнсіздік минуты, үнсіздік минуты...

Метроном. Қостанай облысының ауған ардагерлерінің видеосы.

2 Жүргізуші:

МӘҢГІЛІКТЕН ХАТ.

Мен туралы өткен шақта айтпаңыздар
Мен әлі тірімін, мен әлі дем аламын.
Мен, сөзбен, уақыттан ұшқын шығарамын
Аспаннан сіздерге, тірі қалғандарға, жазамын
Мен туралы: "Ол өмір сүрді, ол сезінді" деменіздер,
Қызымды қолыммен құшақтап.
Сіздердің жүректеріңізде суық әрі бос,
Ал мен оны әлі де сүйемін...
Мен туралы: "Ол дұрыс өмір сүрмеді,
Ол ақын да, әке де бола алар еді" деменіздер,
Иә, мен күнә жасадым, бірақ сіздер де кінәсіз емессіздер,
Ал мен қазір Жаратушымен көктемін.
Мұнда тірі бәрі, Отанын қорғағандар,
Және өз Отаны ұмытқан жандар.
Біз сіздерден қайта оралмас мәңгіліктен өтінеміз –
Аналарыңызды аяңыздар.
Және айқайламаңыздар: "Бізге ауыр жүк,
Оларды есте сақтау, жылдар өтуде, асығуда!"
Мен туралы өткен шақта айтпаңыздар.
Мен әлі тірімін. Мен әлі де сарбазбын.
Шамдар.

1 Жүргізуші:

1989 жылдың 15 ақпанында Ауғанстандағы шектеулі контингенттің қолбасшысы генерал Громов бұл елден кеңес әскерлерінің шығуы аяқталғанын хабарлады және... көп зардап шеккен Ауғанстан жерінде бірде-бір кеңес солдатты қалған жоқ.

Біздің халық бұл күнді тоғыз жыл күтті. Міне, 1989 жылдың 15 ақпаны – символ күніне, Еске алу күніне айналды.

Бірақ негізгі топ шығарылғаннан кейін де, онда қазақстандық офицер генерал-майор Виктор Харичевтің қолбасшылығымен шекарашылар қалды. Дәл сол кісі, тыныш, оркестрлер мен фанфарсыз, соңғы болып ауған жерін тастап, осы соғысты аяқтады.

2 Жүргізуші:

Ауған соғысы... Қаһармандық және қайғылы, ол Ұлы Отан соғысынан екі есе ұзағырақ созылды және оның отында күйген, оның әскери және моральдық сабақтарын меңгерген ұрпақтың жанында мәңгі қалады.

1 Жүргізуші:

Ауғанстандағы ерліктер Ұлы Отан соғысы жауынгерлерінің ерліктерімен тең. Қазақстан Республикасының Президенті жүргізіп отырған бейбіт сүйгіш саясаттың арқасында біз бүгін ешкіммен соғыс әрекеттерін жүргізбейміз және әскери қарсыластықта емеспіз. Бірақ бүгін де еліміздің қорғауында біздің армия тұр, және бүгінгі жігіттер әкелері мен аталарының ерліктеріне лайық болуға

тырысып, Ерлік эстафетасын жалғастыруда. Бүгін азаматтық борышын Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде қызмет етіп жатқан кешегі мектеп түлектері де орындауда.

Оларға мықты денсаулық және ашық аспан тілейміз.

2 Жүргізуші:

Уақыттың өз естелігі – тарих бар. Сондықтан да әлем әр дәуірде жер шарын дүр сілкіндірген трагедияларды, соның ішінде миллиондаған өмірді қиған, өркениеттерді кері кетірген, адам жасаған ұлы құндылықтарды қиратқан қатал соғыстарды ешқашан ұмытпайды. Дәл осындай трагедия біздің халқымыз үшін Ауған соғысы болды.

Тарих беттерін аударып,

Сол ыстық күндердің борандары басылады.

Кім Ауғанстанда болды, сол мақтансын,

Кім болмаған, сол өкініш білдірмесін.

1 Жүргізуші:

Кеңес армиясының Ауғанстандағы күніне арналған салтанатты іс-шарамыз аяқталды.

Құжат бланкілері. «Жас сарбаз» сыныбының формасы.

КММ «№ _____ орта мектеп»
директорына

(ата-анасының (заңды өкілінің) тегі, аты, әкесінің аты)
тұратын жері: _____

(тұрғылықты жерінің толық мекенжайы)
Байланыс телефоны: _____, _____
(үй) (мобильді)

МӘЛІМДЕМЕ

Менің ұлымды (қызымды) қабылдауыңызды сұраймын
_____, «__» _____ 20_____.
(кандидаттың тегі, аты, әкесінің аты) (туған күні, айы, жылы,

Мен өзімнің жеке деректерімді және осы өтініште және мен ұсынған басқа да құжаттарда қамтылған баламның деректерін өңдеуге және сақтауға, баламды оқыту мен тәрбиелеуге байланысты бағдарламаларды жүзеге асыруға қажетті материалдық шығындарды өз еркіммен көтеруге келісімімді беремін. «Жас сарбаз» мамандандырылған сыныбының Жарғы талаптарына сәйкес тиісті нысанды киіммен қамтамасыз ету.

Құқықтық құжаттармен таныспын, атап айтқанда: Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы, 47-баптың 14, 15, 15-1, 16, 18-тармақтары, 49-баптың 1-5-тармақтары, 2-баптың тармақтары. 1-7, мектептер Жарғысы, бейіндік сынып туралы ереже, «Жас сарбаз» мамандандырылған

сыныбының Жарғысы және бейіндік сыныптың оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруды реттейтін негізгі білім беру бағдарламалары.

Егер менің ұлым, (қызым), (қамқорлықтағы) «Жас сарбаз» сыныбына қабылданатын болса, біз жоғарыда аталған талаптардың барлығын орындауға міндеттенеміз және мектеппен бірлескен жұмыс туралы келісім жасауға дайынбыз.

Ата-аналар (заңды өкілдер) туралы мәліметтер:

1. *Ф.И.О.* _____

Жұмыс орны, лауазымы _____

үй т. _____ *ұялы телефон* _____

2. *Ф.И.О.* _____

ЖСН _____

Жұмыс орны, лауазымы _____

үй т. _____ *ұялы телефон* _____

« ____ » _____ 20 ____ ж.

(өтініш берілген күні, айы, жылы) _____ / _____ /

(өтініш берген адамның қолы, тегі, аты-жөні) _____ / _____ /

(екінші ата-ананың қолы, тегі, аты-жөні) _____ / _____ /

КММ «№ ____ орта мектебі»
директорына

_____,
(ата-анасының (заңды өкілінің) тегі, аты, әкесінің аты)

тұратын жері: _____

(тұрғылықты жерінің толық мекенжайы)

Байланыс телефоны: _____, _____
(үй) (ұялы)

Электрондық поштаның адресі: _____

МӘЛІМДЕМЕ

Менің ұлымды (қызымды) тіркеуге қоюыңызды сұраймын

_____,
(кандидаттың тегі, аты, әкесінің аты)

« ____ » _____ 20 ____ ж.т., ____ сынып оқушысы, «Жас сарбаз» мамандандырылған сыныбына іріктеу және одан әрі оқыту үшін математика (тест), орыс тілі (диктант), психологиялық тестілеу және дене шынықтыру даярлығы бойынша нормативтерді тапсыру бойынша әңгімелесуге үміткер.

« ____ » _____ 20 ____ ж.

(өтініш берілген күні, айы, жылы)

_____/_____
(өтініш берген адамның қолы, тегі, аты-жөні)

«Жас сарбаз» мамандандырылған сыныбына іріктеуден өтіп жатқан оқушыны медициналық куәландыру хаттамасынан үзінді көшірме.

«№ _____ орта мектебі» КММ

« ____ » « _____ » 20 ____ ж.

1. Тегі, аты, әкесінің аты _____
2. Жынысы _____
3. Туған күні _____
4. Тұрғылықты мекенжайы _____
5. Тексеру кезіндегі объективті деректер мен денсаулық жағдайы:
Хирург _____
Невропатолог _____
Тіс дәрігері _____
Офтальмолог _____
Лор _____
- Зертханалық мәліметтер:
- жалпы қан анализі _____
- жалпы зәр анализі _____
- нәжіс талдауы _____
- ЭКГ _____
6. № ____ мектеп медицина қызметкерінің ұсыныстары. _____
7. Учаскелік педиатрдың қорытындысы: _____

Қолы _____

я

КЕЛІСІМ МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАН МЕН СЫНЫПТЫҢ АТА-АНАЛАРЫ
(Заңды ӨКІЛДЕРІ) АРАСЫНДА
«ЖАС САРБАЗ»

№ _____

« ____ » _____ 20 ____ қала _____

№ _____ жалпы білім беретін мемлекеттік мекемесі, бұдан әрі «Мектеп» деп аталады, бір жағынан жарғы негізінде әрекет ететін директор _____ және білім алушының ата-анасы (заңды өкілі): _____

(ата-анасының (заңды өкілінің) тегі, аты, әкесінің аты)

бұдан әрі Ата-ана деп аталатындар, екінші жағынан, осы келісімді келесідей жасады.

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР.

Бұл келісім білім беру процесіне қатысушылар арасындағы қарым-қатынасты реттейді және оған қатысушылардың жеке бостандықтарын, міндеттері мен жауапкершілігін жүзеге асыру негіздерін көрсетеді. Шарттың пәні – оны жүзеге асыру үшін жағдай жасау мақсатында білім беру үдерісіне барлық қатысушылардың құқықтары мен міндеттерін сақтау.

Мектеп Қазақстан Республикасының заңында, Қазақстан Республикасының Конституциясында, Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысында, Қорғаныс министрлігінің бұйрықтарында белгіленген жағдайларда оқушыларды оқытуды, тәрбиелеуді және дамытуды жүзеге асырады. Қазақстан Республикасы, басқа да нормативтік құқықтық актілер, мектеп жарғысы және осы шарт.

Мектеп, білім алушы және ата-ана осы шартпен, Мектеп жарғысымен және Қазақстан Республикасының заңнамасымен шектелген тараптардың әрқайсысының құзыреті шегінде оқу-тәрбие процесіне қатысушылар қызметінің нәтижелері үшін бірлесіп жауапты болады.

1. КЕЛІСІМНІҢ МӘНІ.

Оқушының ата-анасы оқу мен тәрбиені мектепке сеніп тапсырады:

_____ ,
(баланың тегі, аты, әкесінің аты)

(бұдан әрі, егер өзгеше белгіленбесе, оқушы деп атауға болады, ал мектеп білім беру үдерісіне барлық қатысушылардың құқықтары мен міндеттерін сақтауды және бастауыш, негізгі және орта (толық) білім беру бағдарламаларын табысты іске асыруды қамтамасыз етуге міндеттенеді. әртүрлі бағыттағы жалпы білім беретін және қосымша білім беру бағдарламалары.

Осы Келісімге қол қою арқылы оның тараптары осы Келісімде баяндалған барлық ережелердің сақталуына жауапкершілік алады.

Мектеп осы шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін жауапкершіліктен босатылады, егер ата-ананың әрекеті бұған кедергі келтірсе немесе оларды орындауды қиындатқан болса.

3. Мектептің құқықтары мен міндеттері.

Мектеп міндеттенеді:

- ата-аналарды олардың өтініші бойынша оқу процесін ұйымдастыруды айқындайтын Жарғымен, ішкі тәртіп ережелерімен және мектептің басқа да жергілікті актілерімен таныстыру; _____ / _____ /
(ата-анасының (заңды өкілінің) аты-жөні, қолы)
- білім алушының қауіпсіздігін, оның өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз етуге;
- ассимиляцияны қамтамасыз ететін білім беру бағдарламалары бойынша оқытуды жүзеге асыру аудиториялық және мектептен тыс жұмыстар процесінде

жалпы білім берудің мемлекеттік стандарты және қорытынды қорытынды аттестациядан сәтті өтуі;

- білім алушының интеллектуалдық, мәдени, адамгершілік және физикалық дамуын, оның бастауыш, негізгі және орта (толық) жалпы білім алуын қамтамасыз ету;

- білім алушылардың мектепте берілетін қосымша білім алуын қамтамасыз ету;

- білім алушыға мектепте алған білімі туралы оның басқа оқу орнында оқуын жалғастыруына рұқсат беретін оның бітірген оқу дәрежесіне сәйкес құжат беруге;

- санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларда белгіленген шекті рұқсат етілген жүктемелерден аспайтын білім алушылардың нормативтік оқу жүктемесін сақтауға;

- сабақты себеппен босатқан білім алушылармен қосымша сабақтар өткізу;

- оқу кабинеттерін, зертханаларды, аудиторияларды, оқу залдарын, кітапханаларды, спорт ғимараттарын, ғимараттарды, спорттық жабдықтарды және басқа да мектеп құрал-жабдықтарын пайдалану құқығын білдіреді;

- ата-аналарды (заңды өкілдерді) хабардар ете отырып, білім алушылар мен оқу процесіне қатысушылардың кез келгені арасындағы жанжалды жағдайлардың алдын алу және олар туындаған жағдайда жедел шешу;

- оқудан бос уақытында білім алушылармен мәдени-ағарту бағдарламаларын жүргізу (мұражайларға, консерваторияларға, театрларға, көрмелерге, мәдени-тарихи орындарға бару);

- негізгі жалпы білім беру бағдарламасын меңгеруде ерекше табысқа жеткен білім алушыларды сертификаттармен, медальдармен және басқа да марапаттау түрлерімен мадақтау;

- мектептегі білім алушылардың денсаулығы мен қауіпсіздігіне жауапты болу;

- мектеп қызметкерлеріне сақтауға тапсырылған білім алушылардың мүлкінің (жеке заттарының) сақталуын қамтамасыз ету;

- жоғары білікті педагогикалық ұжыммен және мектеп өміріне қажетті басқа да қызметкерлермен оқу үдерісін жүзеге асыруды қамтамасыз ету;

- Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген талаптар мен стандарттарға сәйкес оқушыға медициналық көмек көрсетуге;

- білім алушылардың жас ерекшеліктерін, білім беру ұйымдарының санитарлық нормалары мен ережелерін сақтауды, білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) тамақтану режимі мен сапасын ескере отырып, емдік-профилактикалық іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз ету;

- ата-аналарды өз баласының соңғы және ағымдағы үлгерімімен, оның ішінде электрондық күнделікпен уақтылы таныстыруды қамтамасыз ету, ол үшін ата-аналарға қажетті ақпаратқа сәйкес рұқсат кодын беру;

Мектеп құқығы бар:

- білім алушыны белгіленген тәртіпте тәртіптік жауапкершілікке тартуға.
 - оқу-тәрбие процесін жетілдіру және оқушыға жеке көзқарасты жүзеге асыру мақсатында білім алушының (топтық және жеке) әлеуметтік-психологиялық зерттеулерін жүргізу;
 - оқу жылының соңында ата-аналарды (заңды өкілдерді) кез келген қолжетімді нысанда қосымша хабардар ете отырып, оқушыларға міндетті жазғы практиканы өткізу.
 - білім алушыларды қабылдау кезінде тапсырған құжаттардың дұрыстығын, соның ішінде оқудың кез келген кезеңінде тексеру.
 - білім алушыны келесі жағдайларда оқудан шығару (шығару):
 - егер білім алушы жергілікті актілерді орындамаса,
 - оқу кезіндегі және мектептегі өмірдегі мінез-құлық тәртібін реттеу;
 - білім алушы қабылдаған міндеттемелерді жүйелі түрде бұзған жағдайда осы келісімнің IV бөліміне сәйкес;
 - білім алушы білім алушының оқуға құлықсыздығы.
- Ата-анадан осы келісімнің шарттарын орындауды талап етіңіз.

«Жас сарбаз»

тәрбиеленушінің сабақтағы құқықтары мен міндеттері.

Мектептегі бейіндік сыныптағы тәрбиеленушінің құқығы бар:

- мемлекеттік білім беру стандарттарына сәйкес тегін бастауыш жалпы, негізгі жалпы және орта (толық) жалпы білім алу;
- адамның қадір-қасиетін құрметтеу, ар-ождан және ақпарат бостандығы, өз көзқарасы мен сенімін еркін білдіру;
- оқу бағдарламасына сәйкес оқу, шығармашылық және басқа да қызмет түрлерін өткізу үшін үй-жайларды, арнайы жабдықтарды, оқу және материалдық ресурстарды пайдалану;
- мектеп қызметкерлерінің өз міндеттерін тиісінше орындамауы немесе осы келісімді бұзған жағдайда мектеп басшылығына хабарласу;
- олардың тамақтануға, медициналық көмекке және жақсы өмір сүру жағдайларына, қауіпсіздікке, интеллектуалдық, физикалық және рухани дамуына қажеттіліктерін сапалы қамтамасыз ету;
- жеке қалауларына сәйкес келетін оқу профилін таңдау;
- оқу орнында қолжетімді кез келген қосымша білім беру қызметтерін таңдау және пайдалану;
- жүргізілген әлеуметтік-психологиялық зерттеулер туралы ақпарат (топтық және жеке), сондай-ақ жүргізілген зерттеулер негізінде мамандардан ұсыныстар алу;
- емтихандарды өткізу мерзімдері мен тақырыптарын уақтылы ақпараттандыру және алдын ала хабарлау;
- мектеп пен мұғалімнің жұмыс кестесінде қарастырылған арнайы сабақтарда білім алуға мұғалімдерден қосымша тегін көмек

оқу жоспары бойынша сабақта өз міндеттерін орындауына қарай;

- демалыс (каникул) кезінде сабақ арасындағы демалыс;
- медициналық құжаттармен расталған сырқатына байланысты келмей қалғаннан кейін емтихандарды ауыстыру.

Мамандандырылған мектеп сыныбының тәрбиеленуші:

- мектеп Жарғысының негізгі талаптарын білу және орындау;
- білімді табанды түрде меңгеру, жан-жақты дамыған, білімді де мәдениетті, өзінің қоғамдық және әскери борышын өтеуге дайын тұлға болуға ұмтылу;

• сабақта зейінділік таныту, берілген оқу тапсырмаларын мұқият және өз бетінше орындау;

• тәртіпті, адал және шыншыл болуға, қоғамдағы мінез-құлық нормаларын білуге және сақтауға;

• мектепте белгіленген ішкі тәртіпті, күнделікті тәртіп пен мінез-құлық ережелерін сақтауға;

• басшыларды, тәрбиешілерді, мұғалімдерді және ақсақалдарды құрметтеуге, олардың оқу-тәрбие және күнделікті қызметке қатысты өкілеттіктері шегінде нұсқаулары мен бұйрықтарын дәл және уақтылы орындауға;

• мектеп мүлкіне ұқыпты қарау;

• мектеп абыройын бағалау;

• өзіңізді және жолдастарды лайықсыз әрекеттерден тыюға жол бермеу, тәртіп бұзуға төзбеу;

• әрқашан ұқыпты және лайықты киіну. Оқу орнында белгіленген форманы сақтау, оны уақтылы жуып, тазалау және үтіктеу. Аяқ киіміңізді таза ұстаңыз, қасыңызда орамал мен тарақ алыңыз; _____ / _____ /

(ата-анасының (заңды өкілінің) аты-жөні, қолы)

• жеке бас гигиенасы ережелерін қатаң сақтау, бұл сіздің сыртқы келбетіңізді мұқият қадағалап, күн сайын денеңізді қатайтып, денсаулық пен ауруларда орын алған ауытқулар туралы белгіленген тәртіпте тәрбиешілерге жедел хабарлауды білдіреді;

• білім алушының мінез-құлқында және оқу процесін ұйымдастыруда белгіленген талаптарды, сондай-ақ тәртіпті, ішкі тәртіпті және өмір қауіпсіздігін сақтауға бағытталған басқа да талаптарды (қауіпсіздік шаралары мен ережелерінің талаптары) сақтауға;

• шу шығармаңыз, айқайламаңыз және өзіңізді аландатпаңыз және басқаларды әңгімемен және сабаққа қатысы жоқ әрекеттермен пәнді оқудан алшақтатпаңыз;

• жүйелі түрде спортпен айналысу және мектептегі спорттық шараларға белсенді қатысу;

• жаттығу сабақтарында белгіленген дене жаттығулары мен дене шынықтыру жаттығуларының күнделікті жиынтығын орындау;

- барлық үй тапсырмасын мұғалім белгілеген мерзімде орындау. Күтпеген жағдайларға байланысты (мәдени және басқа да іс-шараларға қатысу, сырқаттану) оларды орындау мүмкін болмаса, сабақ басталар алдында жетекші оқытушыға хабарлау және оларды тез арада жүзеге асыру шараларын қабылдау;

- мектеп аумағына атыс қаруы мен жүзді қаруды, жезден жасалған тұмсықтарды, роттарды, пышақтар, жарылғыш және тез тұтанатын заттарды, алкогольдік сусындарды, темекілерді, есірткі және басқа да улы заттарды әкелмеуге;

- басқа білім алушылар мен мектеп қызметкерлерінің жеке қадір-қасиетіне нұқсан келтіретін әдепсіз сөздер мен қимылдарды қолданбау;

- жолдастарына лақап аттарды немесе басқа да қорлайтын сөздерді немесе физикалық кемістіктерін көрсететін мәлімдемелерді қолданбау;

- сыпайы мінез-құлық және этикет ережелерін сақтауға;

- оқу орны басшылығының рұқсатынсыз оқу орнының аумағынан шықпауға;

- мектеп мүлкіне ұқыптылықпен қарауға, өзінің де, өзгенің де заттарына ұқыпты қарауға, оқу орнының оқу үй-жайларында тазалық пен тәртіпті сақтауға;

- мектеп аумағында және оқушы оқитын үй-жайларда тәртіп орнатуға қатысуға, аумақтағы және үй-жайлардағы өсімдіктер мен жануарларды күтуге.

Жеке оқушыларға білім беру мақсатында оларға күтім жасау тағайындалуы мүмкін:

- басқа адамдардың құқықтарын, ар-намысы мен қадір-қасиетін, меншік құқығын құрметтеуге;

- басқа оқушылардың жеке заттары мен жеке гигиеналық заттарын рұқсатсыз алуға болмайды;

- күнделікті тәртіпте белгіленген уақытта ұялы байланысты пайдаланыңыз.

Білім алушылар үшін татуировка, пирсинг немесе өзіне зиян келтірудің басқа түрлері қабылданбайды деп сеніңіз.

АТА-АНАНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ.

Ата-ананың құқығы бар:

- мектептің оқу-тәрбие процесі мен өмірін реттейтін Жарғымен және басқа да құжаттармен танысуға;

- лауазымды тұлғалардан білімалушының денсаулық жағдайы, мінез-құлқы, білім беру бағдарламаларын меңгеру дәрежесі және оның ұжымдағы қарым-қатынасы туралы ақпарат алуға;

- балаңыздың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауға;

- оқу процесінің барысы мен мазмұнымен, ағымдағы оқу үлгерімімен, оның ішінде интернет арқылы электронды журналдық ақпараттық технологияларды пайдаланумен танысу;

- жүргізілген әлеуметтік-психологиялық зерттеулердің нәтижелерімен танысу (жеке немесе топтық) білім алушының оқу іс-әрекетіне қатысты:

_____/_____/

(ата-анасының (заңды өкілінің) аты-жөні, қолы)

- егер сіздің балаңыздың білімі мен тәрбиесіне қатысты даулы мәселелер мен проблемалар туындаса, оларды қажетті педагогикалық ұжым мен оқу орны басшылығының қатысуымен талқылау;

- білім алушыны белгіленген стандарттарға сәйкес киім жиынтығымен қамтамасыз ету;

берілген оқу орнына сәйкес;

- балаңыздың жетекші мұғалімдерінің келісімімен бос орындар болса, оны оқу кезінде сынып (оқу бөлімі) топтарға бөлінген жағдайда, пәнді оқу үшін басқа топқа ауыстыруға өтініш беріңіз.

Ата-ана міндетті:

- осы Келісімнің шарттарын сақтауға;

- балаңыздың оқуы мен мінез-құлқына үнемі қызығушылық таныту, оның тәрбиесі мен білім алуында мұғалімдер мен тәрбиешілерге көмек көрсету;

- мектептің жарғысымен және жергілікті актілерімен, оның баласымен жүргізілетін тәрбие жұмысының жағдайымен танысу;

- білім алушыға (оқушыға) мектепте бекітілген мінез-құлық және оқыту ережелерін түсіндіру;

- білім беру ұйымының мүлкі білім алушының кінәсінен бүлінген жағдайда, келтірілген залалды өтеу арқылы белгіленген тәртіппен материалдық жауапкершілікте болады;

- мектеп басшылығына білім алушының (тәрбиеленушінің) демалысқа уақытылы келмеуінің немесе мектептен кетуінің себептері туралы әкімшілікпен келісілген хабарлауға;

- білім алушының (тәрбиеленушінің) демалыс орнына баруында, каникул кезінде және кері қайтуы кезінде толық жауапкершілікте болады.

ОҚУ ПРОЦЕСІНЕ ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ.

Мектептің, ата-ананың және білім алушылардың жауапкершілігі Қазақстан Республикасының заңнамасымен айқындалады.

Білім беру ұйымының басшылығы жауапты болады және оқу процесінің барлық қатысушыларының осы шарт талаптарын орындауын бақылау қызметін жүзеге асырады.

_____/_____/

(ата-анасының (заңды өкілінің) аты-жөні, қолы)

КЕЛІСІМНІҢ ЕРЕКШЕЛІ ШАРТТАРЫ.

Шарт қол қойылған сәттен бастап күшіне енеді.

Бұл келісім стандартты болып табылады және әр білім алушының ата-анасымен жасалуы керек. Осы Келісімде қосымша шарттарды жеке белгілеуге рұқсат етілмейді.

Шарт екі данада жасалды және бірдей заңды күшке ие, бір данасы тараптардың әрқайсысында сақталады.

Келісімшарт білім алушы мектептен шығарылған кезде бұзылады.

ТАРАПТАРДЫҢ ДЕРЕКТЕМЕЛЕРІ:

№__ мемлекеттік мекемесі

Заңды мекенжайы: индекс: 0000 қала _____ көш. _____

Ата-ана (заңды өкіл) _____

Паспорт сериясы _____ берілген (кім, қашан) _____

Тіркеу мекенжайы _____

Нақты мекен-жайы, телефоны _____

Мен мектептің Ережелері мен Жарғысымен таныстым: _____

(ата-анасының (заңды өкілінің) аты-жөні, қолы)

ТАРАПТАРДЫҢ ҚОЛЫ:

№__ ММ МЛ директоры: Ата-анасы: _____ / _____ /

_____ / _____ /

Ата-анасының (заңды өкілінің) аты-жөні, қолы

М.О.

«__» _____ 20__ ж.

«ЖАС САРБАЗ» СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ САЛТАНАТТЫ АНТ МӘТІНІ.

Мен, Қазақстан Республикасының азаматы, _____,
(Тегі, аты)

«Жас сарбаз» сыныбының қатарына қосылып, жолдастарымның алдында салтанатты түрде ант етемін!

Адал, тәртіпті, еңбекқор оқушы боламын.

«Жас сарбаз» сыныбының Жарғысын бұлжытпай орындап, жолдастарымнан осыны талап етемін.

Ұстаздарымның, командирлерімнің, аға буын өкілдерінің бұйрықтары мен талаптарын дәл және уақытында орындаймын.

Оқуда адал еңбек етіп, өз Отаным – Тәуелсіз Қазақстанға қызмет етемін.

Ата-анамды, ұстаздарымды, үлкендерді сыйлап, құрметтеп, кішілерге қамқор боламын.

Маған ұсынылған пәндер бойынша білім мен дағдыларды табанды түрде игеріп, жолдастарыма көмектесемін.

Физикалық денсаулықты нығайтамын.

Аталарымыз бен әкелеріміздің ерлігінің даңқты үлгілерінен ерлік пен халқыңа аянбай қызмет етуді үйренемін.

Адамдардың ақиқатын, ар-намысын және ар-намысын қорғап, мұқтаж жандарға қолдан келген көмекті көрсетемін, әділетсіздік пен қатыгездік көріністерімен күресемін.

Адам бойындағы ең жақсы қасиеттерді тәрбиелеуге және сақтауға.

**«ЖАС САРБАЗ» БАЛАЛАР ЖӘНЕ ЖАСТАР ӘСКЕРІ-ПАТРИОТТЫҚ
ҚОЗҒАЛЫСЫ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІНІҢ (бұдан әрі
– «Қауымдастық»)
ЖАРҒЫСЫ**

Жалпы ережелер.

1.1 «Жас сарбаз» балалар-жасөспірімдер әскери-патриоттық қозғалысы» республикалық қоғамдық бірлестігі (бұдан әрі – «Қауымдастық») жастарды әскери-патриоттық тәрбиелеуде мүдделері ортақ Қазақстан Республикасы азаматтарының бастамасымен құрылды. оның қатарында біріккен үкіметтік емес, саяси емес, кәсіптік емес ұйым түрінде мемлекеттік және қоғамдық ұйымдардың, оқу орындарының, жеке және заңды тұлғалардың өкілдері бар.

1.2 «Қауымдастықтың» толық ресми атауы:

Мемлекеттік тілде: «Жас сарбаз» жасөспірімдер әскери-патриоттық қозғалысы» Республикалық қоғам бірлестігі.

Орыс тілінде: «Жас сарбаз» балалар мен жасөспірімдер әскери патриоттық қозғалысы» республикалық қоғамдық бірлестігі.

Қысқартылған ресми атауы: Мемлекеттік тілде: «Жас сарбаз» ЖӘПҚ РКБ. Орыс тілінде: РОО ДЮВПД «Жас Сарбаз».

1.3 Қауымдастық өз қызметінде Қазақстан Республикасының Конституциясын, халықаралық құқықтың қағидаттары мен нормаларын, «Қоғамдық бірлестіктер туралы» Қазақстан Республикасының Заңын және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерін және осы Ережені басшылыққа алады. Жарғы.

1.4 Қауымдастық қызметі еріктілік, теңдік, өзін-өзі басқару, заңдылық және ашықтық қағидаттарына негізделген.

1.5 «Бірлестік» республикалық қоғамдық бірлестік мәртебесіне ие.

Қауымдастықтың филиалдары облыстардың жартысынан көбінде жұмыс істейді.

1.6 Қауымдастықтың қызмет ету мерзімі шектелмейді.

1.7 «Қауымдастықтың» орналасқан жері (мекен-жайы) – 010000, Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Байқоңыр ауданы, Республика даңғылы, 2.

Қауымдастықтың қызметінің мақсаты мен пәні.

2.1 «Қауымдастықтың» мына мақсаттар үшін құрылды:

2.1.1 Өскелең ұрпақтың бойында жоғары азаматтық белсенділікке, ұлтжандылыққа, деструктивті идеяларға қарсы тұруға тәрбиелеу.

2.1.2 Әскерге шақырылуға дейінгі жастағы жастар арасында Отан қорғауға және әскери қызметке оң мотивацияны дамытуды, сондай-ақ азаматтарды әскери қызметке дайындау мүддесінде қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыруды қамтамасыз етуге қабілетті біртұтас мамандандырылған оқу процесін қалыптастыру әскери қызмет.

2.1.3 Жастар арасында салауатты өмір салтын насихаттау және дене шынықтыру мен әскери-қолданбалы спортты кеңінен насихаттау.

2.2 Қауымдастық қызметінің мәні:

2.2.1 Жастардың әлеуметтік, мәдени, рухани-адамгершілік және физикалық дамуы үшін жағдай жасау бойынша мемлекеттік жастар саясатын іске асыру.

2.2.2 Қазақстанның тарихын және әскери-патриоттық мұрасын зерттеу, өлкетануды дамыту.

2.2.3 Жастарды дене шынықтыру және спортқа белсенді тарту, әскери-қолданбалы спорт түрлерін кеңінен насихаттау.

2.2.4 Жастарды әскери-техникалық біліммен және техникалық шығармашылықпен таныстыру.

2.2.5 Бірлестіктің материалдық-техникалық базасын дамыту.

2.2.6 Жастар арасында білім беру, спорттық, мәдени және басқа да іс-шараларды ұйымдастыру және қаржыландыру;

2.2.7 Қазақстан Республикасындағы әскери-патриоттық тәрбие мәселелері бойынша заңнаманы, сондай-ақ басқа да нормативтік құқықтық актілерді жетілдіру бойынша ұсыныстарды әзірлеуге қатысу.

2.2.8 Әскерге шақырылуға дейінгі жастар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу және алдын алу.

2.2.9 Жарғылық мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған перспективалық жобаларды қолдау және іске асыру.

2.2.10 Қауымдастық пен оның филиалдарының қызметін дамытуға қосқан ерекше үлесі үшін, сондай-ақ алға қойылған мақсаттар мен міндеттерді жүзеге асыруға белсенді көмек көрсеткені үшін «Жас сарбаз» балалар-жасөспірімдер қозғалысы РҚБ наградаларын тағайындау және тапсыру. қауымдастықтың мақсаттары.

3. Қауымдастықтың мүлкі мен қаражаты

3.1 «Қауымдастықтың» меншігінде ғимараттар, құрылыстар, жабдықтар, мүкәммалдар, мәдени-ағарту және сауықтыру мақсатындағы мүлік, ақшалай қаражат, акциялар, басқа да бағалы қағаздар және осы Жарғыда көзделген қызметті қамтамасыз ету үшін қажетті өзге де мүлік болуы мүмкін. Филиалдар

заңды тұлға болып табылмайды. Оларға оларды құрған заңды тұлғаның мүлкі беріледі және заңды тұлға бекіткен мүлікті сенімгерлік басқару шарттары мен ережелері негізінде әрекет етеді.

3.2 «Қауымдастықтың» қаражаты мыналардан құралады:

- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік қаржыландыру;

- заңнамада белгіленген тәртіппен тауарларды, жұмыстарды, қызметтерді өткізуден және Бірлестіктің баспа қызметінен түсетін кірістер мен пайда;

- басқа ұйымдардың құрылтайшыларынан (қатысушылары мен мүшелерінен) және жекелеген азаматтардан алынған ерікті жарналар (қайырымдылықтар);

- Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының жеке құрамының ерікті жарналары;

- Қауымдастық пайдасына қайырымдылық іс-шараларын, кештерді, концерттерді, лекцияларды өткізуден түскен қаражат, сондай-ақ заңнамада тыйым салынбаған өзге де кірістер;

- акциялар, облигациялар, басқа да бағалы қағаздар және жарналар (депозиттер) бойынша алынған дивидендтер;

- заңмен тыйым салынбаған басқа да кірістер.

3.3 «Қауымдастықтың» қаражаты жарғыда көзделген мақсаттарға ғана пайдаланылады және оның мүшелері арасында қайта бөлуге жатпайды.

4. «Қауымдастықтың» құрылымы мен басқару органдары

4.1 «Бірлестіктің» құрылымдық бөлімшелері бар.

4.2 «Қауымдастықтың» құрылымы:

жоғары органы – Қауымдастық мүшелерінің жалпы жиналысы;

басқару органы – «Қауымдастықтың» республикалық және облыстық штабы;

атқарушы орган – «Қауымдастықтың» аппараты;

бақылау органы – бақылау-тексеру комиссиясы.

4.3 «Қауымдастықтың» басқару және бақылау органдарының құзыреті, ережелері Қазақстан Республикасының заңнамасына және осы Жарғыға сәйкес айқындалады.

4.4 Басқару органдарының өкілеттік мерзімі 5 (бес) жыл.

5. Қауымдастықтың мүшелерінің жалпы жиналысы

5.1 Жоғары билік органы «Қауымдастықтың» – қажетіне қарай, бірақ екі жылда бір реттен кем емес шақырылатын Жалпы жиналыс (бұдан әрі – Жиналыс). Отырысты өткізу күні мен орны және күн тәртібі Республикалық штабтың шешімімен белгіленеді. Жалпы жиналысты өткізу орны мен уақытын, күнін Республикалық штаб белгілейді.

5.2 Кезектен тыс отырыс төрағаның бастамасымен шақырылады «Қауымдастық» немесе «Қауымдастық» мүшелерінің кемінде үштен бірінің өтініші бойынша.

5.3 Сайланған делегаттар мүшелерінің жалпы санының жартысынан астамы қатысса, жиналыс заңды болып табылады. Отырысқа қатысқандардың 50 % дауыс берсе, шешімдер қабылданды деп есептеледі.

5.4 Дауыс беру нысанын Жиналыс белгілейді. Хаттаманы жүргізу үшін Хатшылық сайланады.

5.5 Жиналыстың айрықша құзыретіне мыналар кіреді:

- қызметтің басым бағыттарын және қауымдастықтың мүлкін қалыптастыру және жүзеге асыру қағидаттарын айқындау;
- «Қауымдастықтың» халықаралық ұйымдарға, заңды тұлғалардың бірлестіктеріне кіруі және құрылымдық бөлімшелерін құру туралы шешімдер қабылдау;
- «Қауымдастықтың» Республикалық штабын сайлау, оның өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату, жаңа мүшелерді сайлау;
- Республикалық штаб төрағасын және Орталық бақылау-тексеру комиссиясының төрағасын бекіту;
- «Қауымдастықтың» Республикалық штабы төрағасының қызметі туралы ақпаратты тындау;
- Қауымдастықтың республикалық штабының жұмысы, оның ішінде қаржылық қызметі туралы есептерді бекіту;
- Қауымдастықтың бағдарламалық құжаттарын бекіту, оларға өзгерістер мен толықтырулар енгізу;
- Қауымдастықты қайта ұйымдастыру және тарату туралы шешім қабылдайды; осы Жарғы шеңберінде Қауымдастық қызметінің мәселелері бойынша өзге де шешімдер қабылдау.

6. «Қауымдастықтың» Республикалық және облыстық штабы.

6.1 Осы Жарғыға сәйкес Қауымдастықтың басқару органы республикалық және облыстық штаб болып табылады.

Республикалық және облыстық штабтар тұрақты негізде алқалы орган болып табылады.

Республикалық және облыстық штабқа 18 жасқа толған қауымдастықтың мүшелері сайланады.

Республикалық және аймақтық штабтар қауымдастықтың белсенді қатысушылары, мүдделі мемлекеттік және қоғамдық ұйымдардың өкілдері, кәсіпкерлер, БАҚ және белгілі қоғам қайраткерлері арасынан құрылады.

Республикалық штаб:

- жалпы жиналысты шақыру туралы, оның ішінде өкілдік нормасын, бірлестіктің өңірлік филиалдарынан Жалпы жиналысқа делегаттарды сайлау тәртібін айқындау туралы шешім қабылдайды;

- Қауымдастық қызметінің негізгі бағыттары бойынша бағдарламалар мен жобаларды бекітеді;
- «Қауымдастықтың» облыстық штабын құру, қайта ұйымдастыру және тарату туралы шешімдер қабылдайды;
- Қауымдастықтың филиалдары мен өкілдіктерін құру туралы шешім қабылдайды;
- «Қауымдастықты» және олардың филиалдарын мақсаттары мен міндеттері «Қауымдастықтың» жарғылық мақсаттары мен міндеттеріне қайшы келмейтін одақтарға (қауымдастықтарға), қоғамдық бірлестіктерге кіру және олардан шығу туралы шешім қабылдайды;
- қызмет бағыттары бойынша Республикалық және облыстық штабтың төрағасы мен орынбасарлығына кандидатуралар бойынша сайлаушылар санын белгілейді, олардың қызметі туралы есептерді тыңдайды және бекітеді, өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатады;
- Қауымдастық пен оның филиалдарының жылдық жоспарын бекітеді;
- Жарғыға және қолданыстағы заңнамаға қайшы келмейтін басқа да функцияларды орындайды.

Облыстық штабтар Республикалық штабтың шешіміне сәйкес жұмыс істейді.

«Қауымдастықтың» өңірлік штабының жарғылары жоқ, олар осы Жарғыны басшылыққа алады және ол белгілеген өкілеттіктер шегінде әрекет етеді.

6.2 Қауымдастықтың Республикалық штабының отырыстары қажеттілігіне қарай, бірақ жарты жылда бір реттен кем емес өткізіледі. Қауымдастықтың Республикалық штабының отырыстарын Республикалық штабтың төрағасы шақырады.

6.3 Республикалық штабтың отырысы, егер штаб мүшелерінің жартысынан астамы қатысса, заңды болып табылады. Қаралатын мәселелер бойынша дауыс беру нысанын Республикалық штаб айқындайды. Барлық шешімдер Республикалық штаб мүшелерінің жалпы санының жай көпшілік дауысымен қабылданады. Республикалық штаб отырысының хаттамасына төраға мен хаттаманы жүргізетін хатшы қол қояды.

6.4 Ұсынылған күн тәртібі (күн тәртібіне өзгертулер) барлық қажетті ақпаратпен және материалдармен штаб отырысының басталуына кемінде 10 (он) күн қалғанда Республикалық штабтың барлық мүшелерінің назарына ұсынымдар енгізу мүмкіндігін көрсете отырып ұсынылады. күн тәртібіне қосымша мәселелерді енгізу, сондай-ақ дауыс беру рәсімін өткізу мерзімі.

7. Қауымдастықтың төрағасы

7.1 Қауымдастықтың төрағасы Республикалық штаб мүшелерінің көпшілік дауысымен сайланады және Қауымдастықтың жалпы жиналысында 5

(бес) жыл мерзімге бекітіледі. Қауымдастыққа жалпы басшылықты жүзеге асырады.

Қауымдастықтың төрағасы:

- Республикалық штабтың отырысын шақырады және оған төрағалық етеді, оның шешімдеріне қол қояды;
- Қауымдастықтың жалпы жиналысына төрағалық етеді;
- Қазақстан Республикасының аумағында және одан тыс жерлерде барлық мемлекеттік органдарда және өзге де ұйымдарда «Қауымдастықты» білдіреді;
- ұйымдық-өкімдік функцияларды орындайды және сенімхатсыз «Қауымдастық» атынан әрекет етеді;
- Қауымдастықтың атынан қажетті құжаттарға қол қояды, сенімхаттар береді;
- Қауымдастықтың атқарушы директорын қызметке тағайындайды және қызметтен босатады;
- Қауымдастықтың жалпы жиналысына және Қазақстан Республикасындағы әскери-патриоттық жұмысты жақсарту жөніндегі Үйлестіру кеңесінің басшысына есеп береді.

8. Қауымдастықтың атқарушы директоры.

8.1 Қауымдастықтың атқарушы директоры:

- атқарушы органды басқарады
- «Ассоциация» аппараты;
- «Қауымдастықтың» Жалпы жиналысы мен Республикалық штабының қарауына ұсынылатын сұрақтарды, сондай-ақ тиісті құжаттардың жобаларын дайындауды ұйымдастырады;
- қауымдастықтың жалпы жиналысын және Республикалық штаб отырыстарын ұйымдастыруды және өткізуді қамтамасыз етеді;
- Қауымдастықтың республикалық штабына өз қызметі туралы есеп береді;
- Қауымдастық қызметі мәселелері бойынша мемлекеттік органдармен, үкіметтік емес, ғылыми ұйымдармен және басқа да мекемелермен өзара іс-қимыл жасайды;
- «Қауымдастық» Аппаратының лауазымды адамдарына үшінші тұлғалармен, оның ішінде сот органдарындағы қатынастарда мүдделерді білдіру құқығына сенімхаттар береді;
- «Бірлестік» аппаратының штаттық кестесін бекітеді;
- Қауымдастық төрағасының бекітуіне облыстық филиалдар мен Астана, Алматы, Шымкент қалаларының құрылымын жетілдіру бойынша ұсыныстар дайындайды;
- қаржы-шаруашылық құжаттарына бірінші қол қою құқығы бар;
- банк шоттарын ашады, олардың мақсатына сәйкес Бірлестіктің мүлкі мен басқа да қаражатына билік етеді;

- Қауымдастық атынан келісімдер, келісімдер, шарттар, оның ішінде Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасы шеңберінде жасайды;
 - «Бірлестік» құжаттамасының есебін және сақталуын ұйымдастырады;
 - Қауымдастық төрағасының тапсырмасы бойынша Қауымдастық қызметін ұйымдастыруда өзге де функцияларды жүзеге асырады.
- Атқарушы директордың өкілеттік мерзімі 2 (екі) жыл.

9. «Ассоциация» аппараты.

9.1 «Қауымдастық» аппараты «Қауымдастықтың» қызметін ұйымдастырушылық, кадрлық, құқықтық, қаржылық, материалдық-техникалық, құжаттамалық және өзге де қамтамасыз етуді жүзеге асырады.

10. «Бірлестігінің» бақылау-тексеру органдары

10.1 Қауымдастықтың жалпы жиналысы, облыстық (облыстық, қалалық, аудандық) және Астана, Алматы, Шымкент қалаларындағы филиалдары Қауымдастықтың бақылау-тексеру органдарын сайлайды, олардың сандық және дербес құрамын анықтайды, олар туралы Ережені бекітеді.

10.2 Орталық бақылау-тексеру комиссиясы және облыстық (облыстық, қалалық, аудандық) және Астана, Алматы, Шымкент қалаларындағы филиалдардың бақылау-тексеру комиссиялары «Қауымдастықтың» тұрақты жұмыс істейтін бақылау-тексеру органдары болып табылады. және Қауымдастықтың басқару органдары мен құрылымдық бөлімшелерінің жарғысы мен шешімдерінің, қаржылық-шаруашылық қызметінің сақталуын бақылау.

10.3 Орталық бақылау-тексеру комиссиясы, облыстық (облыстық, қалалық, аудандық) және Астана, Алматы, Шымкент қалаларындағы филиалдарының бақылау-тексеру комиссиялары Бірлестіктің қаржы-шаруашылық қызметіне бақылауды жүзеге асырады және қолданыстағы заңнамаға сәйкес әрекет етеді. Қазақстан Республикасы, Қауымдастық Жарғысы және Тексеру комиссиялары туралы Ереже.

10.4 Орталық бақылау-тексеру комиссиясы Бірлестіктің жалпы жиналысы мен Республикалық штабына есеп береді, бақылау-тексеру комиссиялары тиісті жоғары басшылық пен жоғары тұрған бақылау-тексеру органдарына есеп береді.

10.5 Бақылау-тексеру комиссиялары құрылымдық бөлімшелердің қаржы-шаруашылық қызметіне жылына кемінде бір рет тексеру жүргізеді.

10.6 Қауымдастық Әкімшілігінің және филиалдарының қызметкерлері бақылау-тексеру органдарының талабы бойынша тексерулер жүргізу кезінде барлық қажетті материалдар мен құжаттарды ұсынуға, сондай-ақ түсініктемелер мен түсініктемелер беруге міндетті.

10.7 Орталық бақылау-тексеру комиссиясын Республикалық штаб сайлайды және Қауымдастық мүшелерінің жалпы жиналысында бекітіледі.

10.8 Бақылау-тексеру комиссиясы бірінші отырысында 2 (екі) жыл мерзімге бақылау-тексеру комиссиясы мүшелерінің арасынан Төраға мен оның орынбасарын сайлайды.

10.9 Бақылау-тексеру комиссиясының төрағасы:

- бақылау-тексеру комиссиясының жұмысына басшылық жасайды;
- бақылау-тексеру комиссиясының отырыстарын шақырады және өткізеді;

- қаржылық-шаруашылық қызметке тексерулер мен тексерулерді ұйымдастырады;

- бақылау-тексеру комиссиясының мүшелері арасында міндеттерді бөледі;

басқа органдардың құзыретіне жатпайтын өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

10.10 Бақылау-тексеру комиссиясының құзыретіне мыналар кіреді:

- қауымдастықтың басқару органдары мен құрылымдық бөлімшелерінің қызметін ұйымдастыру және бақылау;

- қауымдастықтың басқару органдары мен құрылымдық бөлімшелерінің қаржылық-шаруашылық қызметіне кешенді тексерулер мен тақырыптық тексерулер жүргізу;

- басқару органдарының жылдық есептері мен бухгалтерлік баланстарының аудитін ұйымдастыру және жүргізу;

- Жарғы мен басқару органдарының шешімдерінің орындалуын бақылау;

- тексерулер мен тексерулер нәтижелері бойынша қорытындылар мен ұсыныстарды дайындау;

- төмен тұрған бақылау-тексеру органдарына ұсынымдар мен нұсқаулар әзірлеу және олардың қызметін үйлестіру;

- төмен тұрған бақылау және тексеру органдарына әдістемелік және практикалық көмек көрсету;

- бақылау-тексеру комиссиясының қызметі туралы жылдық есепті дайындау;

- қауымдастықтың басқару органдары мен құрылымдық бөлімшелерінің қаржы-шаруашылық қызметіне жыл сайынғы аудит жүргізу.

10.11 Орталық бақылау-тексеру комиссиясы өз қызметін жүзеге асыру үшін тәуелсіз сарапшыларды тарта алады.

11. Бірлестіктің филиалдары мен бөлімшелері.

11.1 «Қауымдастықтың» Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған өзінің құрылымдық бөлімшелері – филиалдары болады.

11.2 Филиалдар аумақтық әділет органдарында тіркеледі.

11.3 Филиалдар заңды тұлға болып табылмайды, олар өздері туралы Ереженің негізінде әрекет етеді, өз қызметінде Қауымдастық Жарғысын, жоғары тұрған органдардың шешімдерін басшылыққа алады және Қауымдастықтың мүлкімен қамтамасыз етілген.

11.4 Жоғары тұрған органдардың шешімдерін орындау кезінде филиалдар өз мақсаттарына жету жолдарын дербес анықтайды.

11.5 Филиал басшысын Жиналыс сайлайды.

12. «Қауымдастықтың» құқықтары мен міндеттері.

12.1 "Қауымдастық" мыналарға құқылы:

- Заңнамада белгіленген тәртіппен банк шоттарын ашуға;
- «Бірлестіктің» мемлекеттік және орыс тілдеріндегі толық атауы жазылған мөрі, мөртаңбалары және бланкілері болуы;
- оқшауланған мүлікке, сондай-ақ дербес балансқа немесе сметаға иелік ету;
- мүліктік және жеке мүліктік емес құқықтарды алуға немесе жүзеге асыруа;
- ұйымдардың, сондай-ақ жекелеген азаматтардың қаражатын ерікті негізде тартуға;
- штаттық қызметкерлер мен тартылатын мамандарды ұйымдастыру, еңбекақы төлеу тәртібі мен нысандарын дербес айқындайды;
- сотта талапкер және жауапкер болуға;
- бірлестіктер мен одақтарға кіру, сондай-ақ олардың қызметіне қатысу;
- белгіленген тәртіпте банктік несиелерді алуға және пайдалануға;
- қызметі туралы ақпаратты тарату;
- бұқаралық ақпарат құралдарын құру;
- баспа және полиграфиялық қызметті жүзеге асыру;
- халықаралық қатынастарды орнатуға және қолдауға, келісімдер жасасуға, ұжымдық мүше ретінде халықаралық коммерциялық емес және үкіметтік емес бірлестіктерге кіруге, сондай-ақ халықаралық одақтардың (қауымдастықтардың) мүшесі болуға;
- Қауымдастықтың жарғылық мақсаттарына сәйкес келетін бөлігінде ғана кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға;
- Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес қайырымдылық қызметін жүзеге асыруға;
- Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де құқықтарды жүзеге асыру.

12.2 «Қауымдастық» міндетті:

- Қазақстан Республикасының заңнамасын, өз қызметі саласына қатысты халықаралық құқықтың жалпы қабылданған қағидаттары мен нормаларын, сондай-ақ осы Жарғыда көзделген нормаларды сақтауға;

- белгіленген тәртіппен салықтарды және басқа да міндетті төлемдерді төлеуге;

- барлық мүлкіңізбен өз міндеттемелеріңізге жауап беріңіз;

- заңнамалық актілерге сәйкес жауапкершілікте болады;

- өз мүшелерін Қауымдастықтан түскен қаражаттың түсуі мен жұмсалуды туралы хабардар ету;

- тұрақты тұрған органның нақты орналасқан жерін, оның атауын және оның басшылары туралы мәліметтерді көрсете отырып, тіркеуші органды өз қызметін жалғастыру туралы жыл сайын хабардар етуге;

- жарғылық мақсаттарға қол жеткізуге және заңдарды сақтауға байланысты қоғамдық бірлестіктерді тіркеуші орган өкілдеріне Қауымдастық қызметімен танысуға жәрдемдеседі.

12.3 «Қауымдастық» құрылтайшылар мен қатысушылардың міндеттемелері бойынша жауап бермейді. Қауымдастықтың құрылтайшылары мен мүшелері Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, Қауымдастықтың міндеттемелері бойынша жауап бермейді.

13. «Ассоциацияға» мүшелік.

13.1 Қауымдастыққа мүшелік жеке және құрметті болып табылады. «Қауымдастықтың» жеке мүшелері осы Жарғының мақсаттары мен міндеттерін бөлісетін көрнекті саяси, спорт және басқа да мемлекеттік қайраткерлер болуы мүмкін.

13.2 Қауымдастықтың құрметті мүшесі болып Бірлестік қызметінің дамуына елеулі үлес қосқан Қазақстан Республикасының азаматы сайлана алады. Құрметті мүшені сайлауды оның келісімімен Қауымдастықтың Республикалық штабы жүзеге асырады.

13.3 Қауымдастыққа қабылдау және одан шығуды азаматтың жеке өтініші және/немесе азаматтардың ұжымдық өтініші негізінде Қауымдастықтың атқарушы органы жүзеге асырады. Қауымдастыққа қабылданған мүшеге мүшелік кітапшасы мен төсбелгі беріледі.

13.4 «Қауымдастық» мүшелерінің құқығы бар:

- Қауымдастық органдарына сайлау және сайлану;

- Қауымдастық өткізетін барлық іс-шараларға қатысу;

- Қауымдастық қызметі туралы толық ақпарат алуға;

- Қауымдастық пен оның филиалдарының қызметін дамытуға қосқан ерекше үлесі үшін, сондай-ақ Қауымдастықтың мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуге белсенді көмек көрсеткені үшін Қауымдастықтан наградалар, сыйлықтар және басқа да ынталандырулар алуға;

- консультативтік, әдістемелік, ұйымдастырушылық және құқықтық көмек алу үшін «Қауымдастыққа» хабарласыңыз;

- Қауымдастық қызметінің жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеуге және бекітуге қатысу.

13.5 Қауымдастық мүшелері мыналарға міндетті:

- Қауымдастықтың Жарғысының және басқару органдарының шешімдерінің ережелерін сақтауға;
- Қауымдастық органдарының жұмысына қатысуға, оның ұстанымдары мен қағидаттарын қорғауға;

13.6 «Қауымдастық» мүшесі жарғылық нормаларды сақтамағаны немесе өзіне жүктелген міндеттерді орындамағаны үшін шығарылуы мүмкін. Қауымдастықтан шығару Қауымдастықтың атқарушы органының шешімімен жүзеге асырылады.

14. «Қауымдастықты» қайта ұйымдастыру және тарату.

14.1 Жалпы жиналыстың шешімімен Қауымдастықты қайта ұйымдастыру және тарату жүзеге асырылады.

Қауымдастықты тарату туралы шешім жалпы жиналысқа қатысқандардың кемінде 2/3 дауысымен қабылданады.

14.2 «Қауымдастықтың» мүлкі ол қайта құрылғаннан кейін Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен жаңадан құрылған заңды тұлғаларға өтеді.

14.3 Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда және тәртіппен «Қауымдастық» сот шешімімен таратылуы мүмкін.

14.4 Қауымдастықты тарату нәтижесінде қалған мүлік кредиторлардың талаптарын қанағаттандырғаннан кейін Қауымдастықтың Республикалық штабының Қауымдастықты тарату туралы шешімімен, ал даулы жағдайларда – сот шешімі.

14.5 Қалған мүлікті пайдалану туралы шешімді тарату комиссиясы бұқаралық ақпарат құралдарында жариялайды.

14.6 «Қауымдастықты» таратуды «Қауымдастықтың» Республикалық штабы тағайындайтын тарату комиссиясы немесе сот заңнамада белгіленген тәртіппен және мерзімде жүзеге асырады. Тарату комиссиясы тағайындалған сәттен бастап оған Бірлестік істерін басқару өкілеттігі өтеді.

14.7 Қауымдастықты тарату туралы шешім әділет органына жіберіледі.

14.8 Қазақстан Республикасының Бизнес-сәйкестендіру нөмірлерінің ұлттық тізіліміне бұл туралы жазба енгізілгеннен кейін «Қауымдастықты» тарату аяқталды деп есептеледі, ал «Қауымдастық» өз қызметін тоқтатады.

14.9 Таратылған «Бірлестіктің» барлық құжаттары (құрылтай құжаттары, хаттамалар, өкімдер, бухгалтерлік кітаптар және т.б.) белгіленген тәртіппен мемлекеттік тіркелген жері бойынша мұрағатқа өткізіледі.

15. Қорытынды ережелер.

15.1 Осы Жарғымен реттелмеген барлық басқа ережелер Қазақстан Республикасының заңнамасымен реттеледі.

15.2 Осы Жарғы Қазақстан Республикасының заңнамасымен реттеледі.

15.3 Қауымдастық жарғысына өзгертулер мен толықтырулар жазбаша түрде енгізіледі және заңнамада белгіленген тәртіппен кейіннен тіркелумен жалпы жиналыстың шешімімен бекітіледі.

15.4 Егер осы Ережеде немесе олардың қолданылуында қамтылған ережелердің біреуі немесе бірнешеуі жарамсыз, заңсыз немесе орындалмайтын болып танылса немесе танылса, онда осы Ережеде және олардың қолданылуында қамтылған қалған ережелердің негізділігі, заңдылығы және заңды күші ешбір жағдайда болмайды. әсер етеді және зардап шекпейді.

Әнұран «ЖАС САРБАЗ»

Анни: Серік Әбдінұров, сөзі: Айбатыр Сейтақ

Тәуелсіз елдің бағы үшін
Сапта тұр ұланың, сарбазын.
Менің мәңгі жүрегімде:
Отаным - Арым, намысым.

ҚАЙЫРМАСЫ:

Бір, екі, уш, торт
Қадам бас алға
Бір, екі, уш, торт
Катардан қалма.
Самғасын көкте ұраның,
ЖАС САРБАЗ бала қыраным!

Әрқайсымыз әрқашан дайынбыз
Еліңе адал қызмет ет
Сіз бен мен үшін, тіпті екі рет
Туған жерімізге пайда әкелу үшін!
Отан шақырады!

ҚАЙЫРМАСЫ:

Бір, екі, уш, торт
Жас сарбаз алға!
Бір, екі, уш, торт
Самғасын көкте ұраның,

ЖАС САРБАЗ бала қыраным!



Республиканское военно-патриотическое
общественное движение «Жас сарбаз»

ФОРМА ОДЕЖДЫ



ЕДИНАЯ ФОРМА ОДЕЖДЫ
Республиканского общественного военно-патриотического движения
«Жас Сарбаз»





КЕПИ БИРЮЗОВОГО ЦВЕТА

Техническое описание

			1-кесте
Жо б/б	Материал атауы	Нормативтік - техникалық құжаттама	Мақсат материал
1.	Аралас мата	ГОСТ 29298 -2005	Сыналар үшін, визор, түймелер
2.	Аралас астарлы мата	ГОСТ 29298 -2005	Қақпақ төсеу үшін
3.	Қатты тақта синтетикалық материалдардан жасалған		Визордағы тығыздағыш қалпақшада
4.	Металл ілмек		Бау үшін реттеу өлшемі
5.	Толық мөр басылған түйме, барлығы ондағы таңбалар алтын түсті, с көзілдірік, диаметрі 15 мм:		
6.	Tech 040 арқылы күшейтілген жіптер		Жасау үшін қақпақ

БЕЙСБОЛКА КӨК ТҮСІ.



БЕРЕТ КӨК ТҮСІ.
Техникалық сипаттама.

Бұл техникалық «Жас сарбаз» әскери-патриоттық қозғалысы білім алушыларға арналған беретке қатысты және оны дайындауға техникалық талаптарды белгілейді.

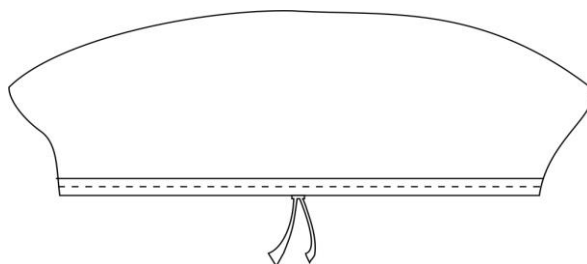
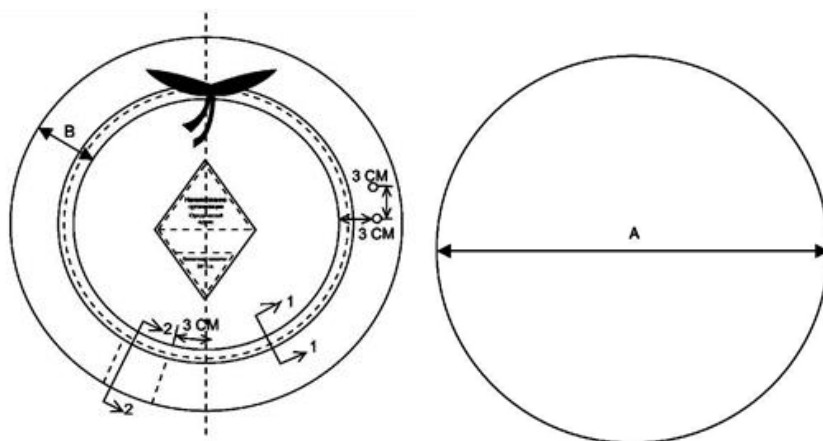


Рисунок 1 – Внешний вид берета

Береттер ГОСТ 23167 бойынша өлшенетін адамның басының шеңберімен сипатталатын 54-тен 62-ге дейінгі өлшемдерде жасалуы керек.



Дайын береттің өлшемдері 1-кестеде және 2-4-суреттерде көрсетілген мәндерге сәйкес келуі керек.

Суреттегі өлшем нөмірі	Сурет нөмірі	Өлшем атауы	54	55	56	57	58	59	60	61	62	Рұқсат етілген ауытқу
1	3	Ішкі шеңбер	54,0	55,0	56,0	57,0	58,0	59,0	60,0	61,0	62,0	±0,5
2	3	Төменгі диаметрі	24	24	25	25	26	26	27	27	27	±0,5

3	4	Аяқталған қабырға ені	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	6.5	±0,5
---	---	-----------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------

Жүн бөрік тұтас түбінен және төменгі жиегі қырлы қабырғалардан тұрады. Бөріктің оң жағындағы бүйір қабырғаларында екі желдеткіш тесік бар. Бүкіл шеңбер бойымен сыртқы жағындағы қабырғалардың биіктігі 6,5 см.

Береттің төменгі жиегінде қара жасанды былғары жиегі бар, оның ішіне реттеу шнуры бұрады. Мақтадан, полиамидтен, синтетикадан немесе олардың қоспасынан жасалған дөңгелек өрілген бау.

Бөрік ішінде матаның үстіңгі жағындағы түсте мақта матадан тігілген астары бар, оның ортасында гауһар тәрізді қабаттасу реттеледі немесе дәнекерленген. Жапсырмада өндірушінің аты, шығарылған күні және өлшемі көрсетіледі.

Береттің бөлшектері орталық сызыққа қатысты симметриялы түрде орналасуы керек.

Жамаудың өлшемі: диаметрі 8 см алтын жиегі бар көгілдір патч.

Өндірістік қабілеттілікке қойылатын талаптар.

ГОСТ 12807 бойынша берет жасау үшін қолданылатын тігістердің, сызықтардың және тігістердің түрлері.

Өнімдерде ГОСТ 11259 1-сынып бойынша рұқсат етілген стандарттардан асатын өндірістік ақаулар мен материалдардың ақауларына жол берілмейді.

Материалдық талаптар.

Берет 2-кестеде көрсетілген материалдардан жасалуы керек.

№	Наименование материала	Нормативно-техническая документация	Назначение материала
1	Шерсть	ГОСТ 26383	Для заготовки полуфабриката берета
2	Ткань подкладочная гладкого крашения полотняного переплетения в цвет ткани верха	ГОСТ 29298	Для подкладки берета
3	Пленка термопластичная полиуретановая	Нормативно-техническая документация	Для накладки
4	Нитроискожа-Т	ГОСТ 9236	Для обтачки низа стенок
5	Шнур плетенный (состав: хлопок, полиамид, синтетика или их смесь)	Нормативно-техническая документация	Для стягивания низа берета (регулирования размера)
6	Нитки армированные - в цвет ткани верха - черного цвета	ГОСТ 6309	Для пошива берета Для окантовки
7	Блочки металлические	Нормативно-техническая документация	Для вентиляционных отверстий
8	Нашивка, выполненная вышивкой	Нормативно-техническая документация	Для оформления берета

Бас киімді жұмсақ шаш щеткасымен тазалау керек. Ластану мен дақтарды еріткіш немесе этил спирті арқылы кетіру керек.

Жолақтардың сипаттамасы.

Бөрік жамау көгілдір түсті, алтын жиегі бар, матадан тігілген, «Жас сарбаз» эмблемасы бейнеленген дөңгелек пішінді және бөріктің сол жағына тігілген. Жама диаметрі: 8,0 см.

БЕЛГІЛЕНГЕН ТҮСТІ «ЖАС САРБАЗ» ФУТБОЛКАСЫ.

Техникалық сипаттама. Ескерту аймағы.

Бұл сипаттама «Жас сарбаз» Республикалық әскери-патриоттық қозғалысының студенттеріне арналған мақта маталарынан тоқылған жейдеге қатысты және оларды өндіруге техникалық талаптарды белгілейді.



Сурет 1. Сыртқы түрі.

Қысқа жеңі бар мақта-матадан жасалған жейде, жоғары мойын сызығы бар. Алдыңғы, артқы және қысқа жеңдерден тұрады. Мойын сызығы негізгі матаның түсінде ені 2,5 см тоқылған таспамен аяқталады.

Бүйірлік тігістер жиек жолағы бар тігілген тігіспен жасалады. Футболканың төменгі жағы мен жең манжеттері шетінен 1,5 және 2 см қашықтықта екі әрлеу сызығы бар етек тігісімен аяқталады. Жуғаннан кейін матаның шөгуі 2% -дан аспауы керек.

Футболканың бөлшектері орталық сызыққа қатысты симметриялы түрде орналасуы керек.

Матаның құрамы: мақта 92% ликра 8%. Түс тұрақтылығы: берік. Дайындауға қойылатын талаптар: ГОСТ 12807-88 бойынша тігістерге, сызықтарға және тігістерге, ГОСТ 6309-93 бойынша жіптерге қойылатын талаптар.

Өндірістік қабілеттілікке қойылатын талаптар.

Бөлшектерді кесу ГОСТ 19902. Курткалар мен шалбарларды дайындау үшін қолданылатын тігістердің, сызықтардың және тігістердің түрлері - ГОСТ 12807 бойынша.

Материалдарға қойылатын талаптар. Футболка 1-кестеде көрсетілген материалдардан жасалуы керек.

Жоқ.	Материал атауы	Материалдың мақсаты
1	Трикотаж мата Құрамы: мақта 92%, лайкра - 8% Бетінің тығыздығы 170 г/м ² .	Жоғарғы материал үшін
2	Тігін жіптері 44lx, 44lx-1, 45l (ГОСТ 6309)	Бөлшектерді тегістеуге арналған

Биіктігі	158 164									
	170,176									
	182 188									
Бюст	84	88	92	96	100	104	108	112	118	120
Өлшемдер саны	30									

Көршілес ұзындықтар арасындағы айырмашылық см болуы керек;
4,0 – бұйымның ұзындығы бойынша;
1,0 – қысқа жеңнің ұзындығы бойынша.

Материалдар Қазақстан Республикасының аумағында қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттарға сәйкес болуы керек.

Белгілеу

Таңбалау - ГОСТ 19159 бойынша.

Көлік таңбалауы - ГОСТ 14192 бойынша.

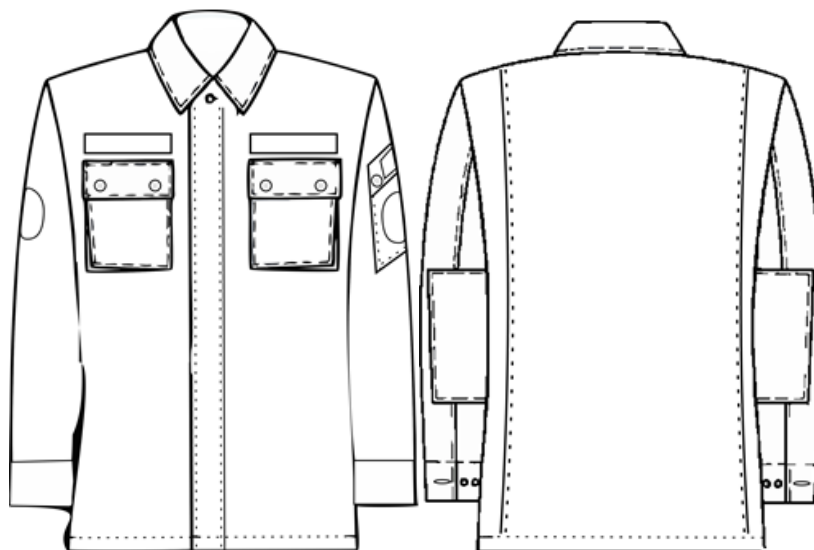
Пакет

Қаптама – ГОСТ 19159 бойынша.

САЛТАНАТТЫ КИТЕЛЬ.

Техникалық сипаттама.

Бұл сипаттама «Жас сарбаз» республикалық әскери-патриоттық қозғалысы студенттеріне арналған далалық күртешелер мен шалбарларға қатысты және оларды дайындауға техникалық талаптарды белгілейді.



Пиджактың сыртқы түрі.

Пиджактың бес түймесі бар орталық ішкі бүйірлік бекіткіші бар, үстіңгі ілмегі арқылы өтеді.

Екі түймемен бекітілген қақпақтары бар сыртқы үстіңгі патч қалталары бар сөрелер. Қақпақтардың үстінде, 0,5 см, белгілерді бекітуге арналған өлшемі 2,3x13,8 см болатын тікбұрышты тоқыма бекіткішінің (LOOP) жұмсақ бөліктері бар. Артқы жағы қолдардың еркін қозғалуы үшін бүктемелері бар үш бөліктен жиналған.

Жеңдер бекітілген, екі тігісті, шынтақ аймағында күшейтілген трапеция тәрізді астарлары бар. Жеңнің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында екі түйменің біріне ілмекпен бекітілген манжеттер бар.

Сол жеңнің сыртында жеңдерді қолтық тесігімен байланыстыратын тігістерден 5 см қашықтықта екі түймемен бекітілген қақпақшасы бар жамау қалтасы бар. Қалтаға диаметрі 7,5 см тоқыма бекіткіштің жұмсақ бөлігі (ІЛКМ) тігіледі; жең белгілерін бекітуге арналған ілмектер.

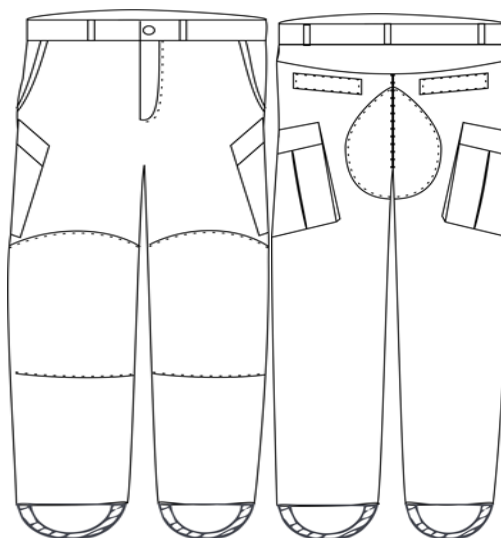
Оң жақ жеңнің сыртқы жағында жеңдерді қолтық тесігімен байланыстыратын тігістерден 12 см қашықтықта жең белгісін бекітуге арналған диаметрі 7,5 см тоқыма бекіткішінің (ІЛМЕК) жұмсақ бөлігі бар. Төменгі жаққа тіреусіз.

ШАЛБАР.

Техникалық сипаттама.

Белі тігілген шалбар, алдыңғы жартысында бүйір қалталары, астынан екі түймесі бар жасырын бекіткішпен бекітілген клапандары бар бір жақты

бүктемелері бар сыртқы патчты көлемді қалталар бүйір жағынан алға қарай қиғаш тігілген.



Шалбардың сыртқы түрі.

Белдікте бес белдік ілмегі бар - екеуі алдыңғы жартылардың ортасында, екеуі бүйірлік тігістерде және біреуі ортаңғы тігістің бойымен артқы жағында.

Тізе аймағында арматуралық төсемдері бар алдыңғы жартылар, ортаңғы тігіс аймағында пішінді арматура қабаттары бар артқы жартылар.

Шалбар ортаңғы тігіске үш түймемен бекітіледі, оның біреуі белде.

Шалбардың төменгі жағында бүйірлеріне жолақтар тігіледі. Жолақтардың екінші ұшында екі ілмек бар. Жолақтардың түймелері ішкі жағындағы тігістерге тігіледі.

Өндірістік қабілеттілікке қойылатын талаптар.

ГОСТ 19902 бойынша бөлшектерді кесу.

Курткалар мен шалбарларды дайындау үшін қолданылатын тігістердің, сызықтардың және тігістердің түрлері - ГОСТ 12807 бойынша.

Материалдарға қойылатын талаптар.

Пиджак пен шалбар кестеде көрсетілген материалдардан жасалуы керек.

Жоқ. б/б	Аты материал	Материалдың мақсаты
1	Үстіңгі мата: аралас, күшейтілген жіптермен біріктірілген тоқыма (полиэстер өзегі және мақта өрімі) Құрамы: мақта - (35±5)%, полиэфир - (65±5)% Бетінің тығыздығы: 225-тен 275 г/м ² дейін	Пиджак, шалбар үшін,
2	Мақта мата - матаның үстіңгі жағындағы түсте	Шалбардың ішкі қалтасына арналған

3	Дублрин	Төменгі жағаны төсеу үшін
4	Пластикалық түймелер	Орталық бекітуге, қалтаға, жеңге арналған манжеттерге, тренажерге, белдіктерге арналған
5	Жең мен кеудеге арналған белгілер	Жеңдер мен сөрелерге бекітуге арналған
6	Тігін жіптері 441x, 441x-1, 451 (ГОСТ 6309)	Бөлшектерді тегістеуге арналған

Материалдар Қазақстан Республикасының аумағында қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттарға сәйкес болуы керек.

Толықтық.

Жинақ мыналарды қамтуы керек:

- 1) куртка;
- 2) шалбар;
- 3) жең және төсбелгілер.

Белгілеу.

Таңбалау - ГОСТ 19159 бойынша.

Көлік таңбалауы - ГОСТ 14192 бойынша.

Пакет

Қаптама – ГОСТ 19159 бойынша.

Пиджак пен шалбарды өңдеу ерекшеліктері.

Шалбардың иық, бүйір бөліктері, күрте жең бөліктері, бүйірлік, баспалдақ және ортаңғы бөліктері бір мезгілде жабынмен және кейіннен тігіспен тегістеледі. Иық және бүйір тігістері артқы жағы бойынша, жеңдердің алдыңғы және шынтақ тігістері төменгі бөліктер бойымен тігіледі. Шалбардың бүйірлік және белдік тігістері артқы жартысы бойымен тігіледі.

Бөлшектердің бөліктерін ені 0,8-ден 1,0 см-ге дейінгі тігісті тігіспен біріктіруге рұқсат етіледі, содан кейін 0,5 см-ге үстемелеу және тігу немесе құлыптау тігісі.

Арматуралық төсемдер шетінен 0,1-ден 0,2 см-ге дейінгі арақашықтықта кесудің етегімен реттеледі. Жиек ені – 1,0 см.

Шалбардың астыңғы бөлігінің етегінің кеңістігінде таспаның ұштарын алдыңғы жартысы үшін бүйір тігісінен 0,5 см, артқы жартысы үшін 1,0 см қашықтықта шығару үшін көлденең ілмектер тігіледі.

Өңдеу тігістерін жеңдердің иық тігістері мен шынтақ тігістері бойымен шетінен 0,2 см және 0,7 (+2) см қашықтықта салады.

Жамау қалталары, қақпақшалар, жаға және жең жамауларының бойымен шетінен 0,2 см қашықтықта әрлеу тігісі салынады.

ӘСКЕРИ СПОРТ КЕШЕНІНДЕ «ОТАН ҚОРҒАУШЫ» САБАҚТАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ.

№1 жаттығу Белтемірден тартылу.

Ұпайлар	Орындалған жаттығулар саны	Сипаттама
100	25	<p>Бұл жаттығудың киім коды - бас киімсіз және белдік белбеусіз камуфляждық әскери костюм және спорттық аяқ киім.</p> <p>Бастапқы сызықтағы спортшы гимнастикалық позицияны алады (сурет №1). Судья оған сөз бергенде, ол бұрғылау позициясын ұстанады (фото №2). «Снарядқа» пәрмені бойынша ол көлденең жолаққа жақындап, арқанға ілулі қалып алады (сурет №3). Жаттығуды орындауға дайын екендігі туралы төрешімен келісе отырып, ол тартылуларды орындауға кіріседі.</p> <p>Жаттығуды орындау кезіндегі міндетті шарттар: қолыңызбен ұстауға қатаң тыйым салынады. Егер бұл шарт бұзылса, қатысушы бұл жаттығуды орындаудан шеттетіледі. Тартулар техникалық көрсеткіштердің жоғары деңгейімен орындалады. Қатысушының иегі 1-1 созылуы керек 2 см. аяқ, өкше және аяқ саусақтары бірге ұсталады (фото №4), аяқты әткеншек үшін артқа жылжытуға жол берілмейді. Жаттығудың дұрыстығы төмен ілулі қалыпқа оралған кезде судьяның «ЕАТ» командасымен анықталады, судья орындалған жаттығулардың санын хабарлайды (мысалы, «БІР»). Жаттығуларды орындау шарттары бұзылған жағдайда (ол аяғын жайып, иегін арқанның төбесінен асырмаған, толық сермеу жасаған), төреші ұпайды жарияламай, ескерту жасайды. Қайта бұзу, төреші ескерту береді. Келесі бұзушылықпен спортшы жаттығуды одан әрі орындаудан шеттетіледі. Жаттығуды орындау кезінде демалуға 3 секундтан аспауға рұқсат етіледі, егер спортшы төменгі позицияда ілулі тұрған кезде тоқтаса, спортшы «ҮШ» санаудан кейін санауды («БІР, ЕКІ, ҮШ») ашады; жаттығуды орындауға көшкенде, ол орындау нормасын орындады деп есептеледі.</p>

№2 жаттығу
Отырған күйден тіземен секіру,
қолды бастың артында, аяқтың орнын өзгерту.

Ұпайлар	Орындалған жаттығулар саны	Ұпайлар	Орындалған жаттығулар саны	Сипаттама
				<p>Бұл жаттығудың киім коды - бас киімсіз және белдік белбеусіз камуфляждық әскери костюм және спорттық аяқ киім.</p> <p>Қону сәтінде тізенің көгеріп кетпеуі үшін жаттығу гимнастикалық төсеніште (арнайы төсеніш) орындалады.</p> <p>Бастапқы қалып: бір тізде отырып, қолды бастың артына біріктіру. Төрешінің пәрмені бойынша спортшы жоғары секіреді, секіру өте жоғары емес, секіру фазасының талаптарына сай (екі аяғы тірекке тимейді), денені және аяқты толығымен түлетпейінше, екінші тізеге қонады, өзгереді. аяқтардың орналасуы. Бастапқы қалыпта және қону сәтінде алдыңғы аяқтың өкшесінен тізе 5-тен аспауы керек -10 см.</p> <p>Төреші жаттығуды орындауды есептемейтін қателер: қолдар бастың артында ілінбеген, тізе тірек жазықтыққа тимеген, секіру кезеңінің шарттары орындалмаған (аяқ пен дене толық түзетілмеген). Жаттығу ырғағы ерікті, тоқтауға жол берілмейді.</p>

№3 жаттығу
Жатқанда қолды бұғу және созу (отжимания).

Ұпайлар	Орындалған жаттығулар саны	Ұпайлар	Орындалған жаттығулар саны	Сипаттама
				Бұл жаттығудың киім коды - бас киімсіз және белдік белбеусіз камуфляждық әскери костюм және спорттық аяқ киім.
				Жаттығу қатты, тегіс жерде орындалады.
				Бастапқы қалып, қолдарыңызға баса назар аудара отырып, жатып, қолдар иықтың енінен алшақ, дене түзу, жамбастың иық деңгейінен жоғары көтерілуіне және иілуіне жол берілмейді, аяқтарды аяқтың алдыңғы жағымен бірге бетке тіреу. Жаттығу судьяның бұйрығымен басталады. Шынтақтарын бүгіп, кеудесі судьяның алақанына немесе дененің төменгі қалпын бекітетін арнайы құрылғыға тигенше төмен түседі. Көтерілген кезде, ол шынтақ буынында қолдар толығымен түзетілгенге дейін бастапқы орнына оралады. Дененің барлық бөліктері көлденең бетке қатысты түзу дене қалпын сақтай отырып, синхронды түрде жұмыс істейді.
				Дененің толқын тәрізді қозғалысына жол берілмейді. Жаттығу дұрыс орындалса, төреші жоғары тұрған спортшымен санауды жариялайды. Егер жаттығуларды орындау шарттары бұзылса, төреші ұпайды жария етпейді, ескерту жасайды, содан кейін ескерту жасайды, ал егер жаттығуды әрі қарай дұрыс орындамаса, төреші спортшыны стандартты орындаудан шеттетеді. Жаттығуды орындау кезінде 3 секундтан артық емес демалуға рұқсат етіледі, егер спортшы жоғарғы позицияда тоқтаса, спортшы «ҮШ» санаудан кейін санауды («БІР, ЕКІ, ҮШ») ашады; жаттығуды орындаса, ол стандартты орындады деп есептеледі.

*№4 жаттығу.
Шалқасынан жатып денені көтеру.*

Ұпайлар	Орындалған жаттығулар саны	Ұпайлар	Орындалған жаттығулар саны	Сипаттама
				Бұл жаттығудың киім коды - бас киімсіз және белдік белбеусіз камуфляждық әскери костюм және спорттық аяқ киім.
				Жаттығу гимнастикалық төсеніште орындалады (арнайы төсеніш).
				Жаттығуды орындау уақыты 2 минут.
				Бастапқы қалып, гимнастикалық төсеніште отырып, қолды бастың артына ұстаған (саусақтардың фалангтарымен қысылған), аяқтар денеге қатысты 450 бұрышта тізде бүгілген. Судьяның бұйрығы бойынша иық пышақтарын көлденең жазықтыққа тигізіп, жату орнынан ауытқиды, тік қалыпқа көтеріледі, шынтақпен қарсы тізеге тигізеді және қозғалысты қарама-қарсы бағытта қайталайды. Міндетті шарт - тізе буынының жоғарғы бөлігін шынтақпен тигізу. Осы жаттығуды орындауға бөлінген жалпы уақыт ішінде отыру жағдайында демалуға рұқсат етіледі.
				Төреші дұрыс орындалған жаттығулардың санын есептеп отырады. Жаттығуларды орындау шарттары бұзылған жағдайда ұпай жарияланбайды, ескерту, ескерту және жаттығудан шеттетіледі. Негізгі бұзушылықтар: гимнастикалық төсеніштің бетіне иық пышақтарымен тиіп кетпеу; шынтағымен тізесін ұстамады; қолдар бастың артында жабылмаған.

№5 жаттығу.

Еңкейген күйден еңкейген күйге артқа секіру және кері ауысу.

Ұпайлар	Орындалған жаттығулар саны	Ұпайлар	Орындалған жаттығулар саны	Сипаттама
				<p>Бұл жаттығудың киім коды - бас киімсіз және белдік белбеусіз камуфляждық әскери костюм және спорттық аяқ киім.</p> <p>Жаттығу қатты, тегіс жерде орындалады. Жаттығуды аяқтауға 1 минут уақытыңыз бар.</p> <p>Бастапқы қалып, еңкейу, қолдар түзу, тізе 4-ке дейін созылған 5 см. қол жазықтығына қатысты алға, аяқ алдыңғы бөлігімен еденге тіреледі.</p> <p>Төрешімен келісе отырып, спортшы жаттығуды орындауға кіріседі, еңкейтілген қалыпқа секіреді және бастапқы қалыпқа оралады.</p> <p>Жаттығудың дұрыстығы тізелердің судьяның алақандарымен міндетті түрде жанасуымен және жатқан кезде дененің сәл қисаюымен түзу орналасуымен анықталады.</p> <p>Төреші дұрыс орындалған жаттығулардың санын есептеп отырады. Жаттығуларды орындау шарты бұзылса, балл қойылмайды, ескерту және жаттығудан шеттетіледі;</p> <p>Негізгі бұзушылықтар: «жатқан» күйінде судьяның алақанына тимеген;</p> <p>Осы жаттығуды орындауға бөлінген жалпы уақыт ішінде «отырған тірек» күйінде демалуға рұқсат етіледі.</p>

№6 жаттығу.
 Жауынгерлік техникамен 100 метрге жүгіру.
 (АК-74 жеңіл моделі, противогаз).

Ұпайлар	Уақыт	Ұпайлар	Уақыт	Сипаттама
				<p>Бұл жаттығудың дресс-коды - бас киімі мен белдік белдігі бар камуфляждық әскери костюм және спорттық аяқ киім. Жаттығу арнайы жүгіру жолында немесе салыстырмалы түрде тегіс топырақ жолында орындалады. Бастапқы қалып: старт – жату позициясы, қолдар бастапқы сызық бойымен екі жаққа таралу. «Назар аудар» пәрмені бойынша - қолдар кеуде астына біріктіріледі, итергіш аяқ тірек және қозғалысты бастау үшін бүгіледі. «Наурыз» командасы бойынша спортшы жүгіре бастайды. Мәре қиялды кесіп өту сәтінде анықталады дененің кез келген бөлігімен мәре сызығынан жоғары ұшақ. Жүгіру кезінде АК-74 спортшының қалауы бойынша қолында немесе «артқы жағында» күйінде болуы мүмкін, противогаз сол жағында жиналмалы күйде болуы мүмкін.</p> <p>Негізгі бұзушылықтар: «жалған бастау» старт ережелерін бұзу, ескерту, ескерту, жаттығудан шығару.</p>

ҚОРЫТЫНДЫ.

Осы әдістемелік ұсынымды әзірлеу орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарындағы әскери-патриоттық жұмысты Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 24 тамыздағы № 597 қаулыларының талаптарына сәйкестендіру қажеттілігіне байланысты. Азаматтарды әскери-патриоттық тәрбиелеу қағидаларын бекіту туралы» 2023 жылғы 24 қарашадағы № 1039 «Жастарды әскери-патриоттық тәрбиелеудің 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасын бекіту туралы» Заңы.

«Жас сарбаз» балалар мен жасөспірімдер әскери-патриоттық қозғалысы ұйымдастырылғалы 2018 жылдан бастап орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында әскери-патриоттық жұмыстың тұжырымдамасы мен қағидаларын көрсететін нормативтік-құқықтық құжаттар болғанымен, келіссөздер жүргізілмей келеді. жұмыс жүйесі.

Өңірлердің көпшілігінде нормативтік құжаттардың және орталық органдардың ұсынымдарының болмауына байланысты «Жас сарбаз» сыныптарында жұмыс бейберекет жүргізіліп, қаржыландыру мәселелері шешілмеді, «Жас сарбаз» сыныптарының қажеттілігі туралы тараптар тарапынан келіспеушіліктер туындады. кейбір оқу орындары басшыларының аудан, қала, облыс деңгейіндегі іс-шаралары.

Қалыптасқан мәселелер мен келіспеушіліктерді ескере отырып, Қазақстан Республикасы Білім министрлігінің Ыбырай Алтынсарин атындағы Білім академиясы «Жас сарбаз» сыныптарындағы әскери-патриоттық жұмыс жүйесін реттеу туралы шешім қабылдады. Жинақталған тәжірибелік тәжірибе «Жас сарбаз» Республикалық қозғалысымен жұмыс істеуде кейбір ұсыныстар әзірлеуге мүмкіндік берді.

Әдістемелік ұсыныста 7-8-9 сыныптарға арналған «Жас сарбаз» бағдарламасы бойынша сыныптан тыс жұмыстардың ерекшеліктері, оқытуды ұйымдастыру формалары мен әдістері көрсетілген.

Әдістемелік ұсыныстың бірінші бөлімінде әскери-патриоттық жұмыстың мақсаттары мен міндеттері ашылған.

Екінші бөлімде «Жас сарбаз» сыныптарына білім алушыларды ұйымдастыру және қабылдау тәртібін, оқу жоспарын әзірлеу, оқу жоспарының үлгі нұсқалары, жалпы білім беру ұйымы әкімшілігінің функционалдық міндеттері, «Жас сарбаз» сыныбын қаржыландыру тәртібін айқындайтын нормативтік құжаттар талқыланады.

Үшінші бөлімде оқу сабақтарына арналған әдістемелік материалдар берілген.

Әскери-патриоттық жұмыс ережелерінің талаптарынан тыс тәрбие жұмысының бағыттарын анықтау қажеттілігі оқу орындарының шешетін мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес келмеуінен туындап отыр. Әскери бөлімдер мен әскери мекемелердегі жұмысқа Қағидаларда көрсетілген тәрбие жұмысының бағыттары қолданылады.

Жергілікті жағдайлардың ерекшеліктеріне, орта, кәсіптік және техникалық білім беру ұйымдарының материалдық-техникалық базасының болуы мен жай-күйіне, жеке тәжірибесіне және білім алушылардың дайындық деңгейіне қарай сабақтарды өткізудің басқа әдістері, нысандары мен әдістері қолданылуы мүмкін. бағдарламада айқындалған мақсаттар мен міндеттердің сапалы орындалуын қамтамасыз етеді.

«Жас сарбаз» бағдарламасы бойынша 7-8-9 сыныптарға арналған сыныптан тыс іс-шаралар білім алушылардың бойында әскери-патриоттық құндылықтарды қалыптастырудың маңызды құралы болып табылады.

Жоғарыда ұсынылған әдістемелік ұсыныс осы жұмыстың мақсаттары мен міндеттерін, сондай-ақ оны ұйымдастырудың нормативтік-құқықтық негіздерін егжей-тегжейлі ашады.

«Жас сарбаз» сыныптарында қосымша білім беру бағдарламасы әскери-патриоттық тәрбие жүйесін дамытудың негізгі құрамдас бөліктерін айқындайды және мектеп түлектерінің әскери және азаматтық мамандықты да таңдауға дайындығын қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Басты мақсат – азаматтық, отансүйгіштік қағидаттары бойынша ең маңызды рухани-адамгершілік және әлеуметтік құндылықтар ретіндегі, сондай-ақ кәсіби маңызды қасиеттердің жиынтығы мен оларды белсенді түрде жүзеге асыруға ұмтылысы бар білімді және білімді тұлға.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ДЕРЕККӨЗДЕРДІҢ ТІЗІМІ

1. «Әскери қызмет және әскери қызметшілердің мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 16 ақпандағы Заңы.
2. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы – III.
3. «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 9 ақпандағы № 285-V ҚР Заңы.
4. «Азаматтарды әскери-патриоттық тәрбиелеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 24 тамыздағы № 597 Қаулысы.
5. «Жастарды әскери-патриоттық тәрбиелеудің 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 24 қарашадағы № 1039 қаулысы.
6. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы.
7. "Жалпы білім беретін пәндер мен бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім деңгейлерін таңдау бойынша курстар бойынша үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығы.
8. «Бастапқы әскери дайындықты өткізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2017 жылғы 12 шілдедегі № 347 бұйрығы.
9. 2017 жылғы 12 шілдедегі No 347 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2023 жылғы 17 наурыздағы № 226 бұйрығы. әскери дайындық».
10. «Жас сарбаз» республикалық балалар мен жасөспірімдер әскери-патриоттық қозғалысының жарғысы.
11. 10 - 11 сыныптарға арналған «Алғашқы әскери және технологиялық дайындық» оқулығы 1 және 2 бөлім.
12. Тактикалық оқу әдістемесі [Мәтін] - М.: Әскери баспа, 2006 ж.
13. Мектеп оқушыларын патриоттық тәрбиелеу [Мәтін]: әдістемелік құрал / Т.А., Д.Е. Яковлев. – М.: Ирис-пресс, 2005 ж.
14. Қазақстан Республикасы Президентінің 5 шілдедегі Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының қарауыл және гарнизондық қызметінің жарғысы.2007. № 364.
15. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының Тәртіптік жарғысы – Қазақстан Республикасы Президентінің 5 шілдедегі Жарлығымен бекітілген.2007. № 364.

16. Қазақстан Республикасы Президентінің 5 шілдедегі Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының ішкі қызметінің жарғысы. 2007. № 364.
17. Қазақстан Республикасы Президентінің 5 шілдедегі Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының оқу-жаттығу ережесі. 2007. № 364.
18. Қазақстан Республикасының Қарулы Күштеріндегі медициналық қамтамасыз ету бойынша оқу құралдары.
19. Аманжолов Қ.Р. Бастапқы әскери дайындық. - Алматы.
20. Травматология бойынша нұсқаулық MS GO. Ред. Кузьмина А.И. – М.: Медицина, 1978 ж.
21. Әскери дала хирургиясы. Ред. К.М.Лисицына, Ю.Г.Шапошникова. – М.: Медицина, 1982 ж.
22. Комаров Ф.И. Әскери медициналық дайындық. Медициналық жоғары оқу орындарына арналған оқулық. – М.: Медицина, 1984 – 443 б.
23. Қайыргелдина С.А. Тіршілік қауіпсіздігінің негіздері. ЖОО студенттеріне арналған әдістемелік құрал. ЕАСУ. – Астана, 2003 ж.
24. Беляков В.Д., Жук Е.Г. Әскери гигиена және эпидемиология. Оқулық. – М.: Медицина, 1988. – 315 б.
25. Гоголев Н.Н., Шапошников А.А., Шеффер Ю.М. Төтенше жағдайларда денсаулық сақтау мекемелерінің жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру. – М.: Медицина, 1992 ж.
26. Мусалатов Д.А. Апат кезіндегі медициналық көмек. – М.: Медицина, 1994 ж.
27. «Алғашқы медициналық көмек көрсету бөлімшесінің медициналық қамтамасыз ету бөлімінің (дәріхана) жұмысын ұйымдастыру» нұсқау-әдістемелік ұсыныстары. – 2002 жылы туған М.
28. Қазақстан Республикасында апаттар медицинасы қызметін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсыныстар. – Алматы, 1998 ж.
29. Комаров Ф.И., Агафонов В.И., Артамонов В.И. Оқулық. Әскери медициналық дайындық. – М.: Медицина, 1989 ж.
30. Химия сержанты оқулығы. – М.: Әскери баспа, 1986 ж.
31. Лебедева Ю.А., Серебряков В.И. Шетелдік әскерлердің бактериологиялық қарулары және олардан қорғану. – М.: Воениздат, 1983 ж.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе.	3
1. Әскери-патриоттық тәрбиенің негізгі бағыттары жалпы орта білім беру ұйымдарында жұмыс істейді	6
2. Іске асыру бойынша әдістемелік ұсыныстар және «Жас сарбаз» бағдарламасын пайдалану	8
Қорытынды	119
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	121